

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

III M 40639 k

III

DR. J. PIPENBACHER

LATINSKA VADNICA

III. DEL

ZALOŽIL L. SCHWENTNER V LJUBLJANI

Latinska vadnica

za

humanistične in realne gimnazije.

Srednja stopnja I.

Sestavil

dr. Josip Pipenbacher.

Druga, bistveno neizpremenjena izdaja.

Odobrila Pokrajinska uprava, oddelek za prosveto
in vere, z odlokom z dne 31./8. 1921, št. 4815.

Cena Dm. 16.-

odobrena z razpisom Pokrajinske uprave
za Slovenijo, odd. za prosveto in vere
z dne 24. jul. 1923, št. 2462.
L. Schwentner, v Ljubljani.

V Ljubljani 1921.

Založil L. Schwentner.

III. M h

40639

III dl 40639 h

S. f.

030027497

A. Posamezni latinski in slovenski vzgledi h gramatičnim pravilom.

I. Subjekt in predikat.

1. §§*) 178, 180 s.**)

1. Vēnī, vīdī, vīcī. 2. Aestāte saepe grandinat. 3. Hostibus parcetur. 4. Athēniēnsēs cursōrem Lacedaemonem mīserunt. 5. Probus invidet nēminī. 6. Errāre hūmānum est. 7. Quī mentitur, fallit. 8. Ego rēgēs ēiēcī, vōs tyrannōs intrōdūcitis.¹⁾ 9. Apud Thermopylās rēs ad manūs vēnit. — 10. Populī Rōmānī honōrēs quondam fuērunt rārī et tenuēs. 11. Nēmō ignāviā immortālis factus est (ēvāsit, exstītit). 12. Sum fēlix fēlixque manēbō. 13. Dē Epamīnōndā priusquam scrībimus, haec praeci-pienda videntur. 14. In rēbus adversīs animōsus²⁾ atque fortis appārē! — 15. Aristīdēs cōgnōmine Iūstus appellātus est. 16. Themistoclī paucī parēs putantur. 17. Post Ancum Marcium L. Tarquinius rēx est creātus. 18. Quot capita, tot sententiae. 19. Deum esse cōstat. 20. Adherbal dicit: Ubivīs³⁾ tūtius quam in meō rēgnō sum.

¹⁾ *intrōducō* 3 uvažam, vpeljavam. — ²⁾ pogumen. — ³⁾ *ubivīs* kjer hočeš = povsod.

1. Tovariša varati je sramotno. 2. Oče piše, jaz berem. 3. Jeseni često dežuje. 4. Na obeh straneh so se vojaki ljuto bojevali (pas.). 5. Kar hočemo, to radi verjamemo. 6. Telo je smrtno, duša je nesmrtna. 7. Tebanski grad se je imenoval Kadmeja. 8. Nobeden smrtnik ni ostal do smrti srečen. 9. Že često so postali v nesreči iz prijateljev neprijatelji. 10. Alcibiad je bil v peloponeški vojni izvoljen za vojskovodjo. 11. Prijetno mi je, da

1. *) §§ se nanašajo na I.—III. izdajo Latinske slovnice istega pisatelja; kjer so §§ različni, veljajo v ( ) stoječi za prvo in drugo izdajo. — ** s = in sledeči; tukaj = § 181.

(*quod*) si prišel. 12. Kedaj pride oni jutri, na katerega vse odlašajš? 13. Mnogo (pl.) se je zdelo Grkom častno, kar se je zdelo Rimljanom sramotno. 14. Sokrata je smatralo Apolonovo proročišče za najmodrejšega izmed^{o 1)} vseh ljudi^o (pas.). 15. Homer je živel pred ustanovitvijo mesta. 16. Demosten in Ciceron sta bila glasovita govornika. 17. Prestani naporji so^o prijetni. 18. Mnogi so postali po marljivosti in trudu učeni možje. 19. Izkažimo se v nesreči pogumne, v sreči skromne! 20. Nobena vojna se ne smatra za pravično, če ni (= če ne) napovedana. 21. Ko je Cezar premagal Pompejeva sinova (in)²⁾ se je vrnil v mesto Rim, so ga izvolili dosmrtnim diktatorjem in imenovali imperatorja (pas.). 22. Publija Scipiona so Rimljani smatrali za najboljšega moža (pas.). 23. Brž ko je prišlo do boja, je Adherbal zbežal.

2. § 182.

1. Cicerō cōsul coniūrātiōnem Catilināriam patefēcit. Dēfendī rem pūblicam adulēscēns, nōn dēseram senex. 3. Hannibal pīnceps in proelium ībat, ultimus excēdēbat. 4. Sciēns tē laedere nōluī. 5. Alcibiadēs absēns accūsātus est. 6. Sōlī hōc sapientī contingit, ut nihil faciat invītus. 7. Ūnā urbe nostrā tōtam Graeciam liberāvī. 8. Aut vīvō mihi aut mortuō grātiās agēs. 9. Pāvōnem cibī grātiā Rōmae pīmus occīdit ōrātor Hortēnsius. 10. Urbs haec, quia postrēma aedificāta est, Neāpolis nōminātur.

1. Temistoklej se je popolnoma posvetil državi. 2. Katon se je še^o v sivi^o starosti učil. 3. Najprej so se baje Tirci učili črk. 4. Le modrijan more živeti brez strahu. 5. V življenju so Diona imenovali tirana, po smrti so ga pa^o slavili kot osvoboditelja domovine (pas.). 6. Tiberij Grakk je kot ljudski tribun predložil zakon, da naj se razdeli (čas!) denar Atala, pergamskega kralja, med ljudstvo. 7. Sovražniki so se začeli kazati na različnih mestih. 8. Ujetniki so v strahu in molče gledali v tla. 9. Pravični mož vedoma ne dela krivice. 10. Lacedemonski poslanci so Temistokleja zatožili v Atenah v njega odsotnosti. 11. Rimljani so Hispanijo nazadnje ukrotili. 12. Marij je za svojega sedmega konzulovanja (sedmič k.) umrl.

1. ¹⁾ Besede z * se ne latinijo. — ²⁾ V ( ) stoječa konjunkcija ali pronomen naznanja participialni sklad.

II. Skladnost subjekta in predikata.

3. § 183.

1. Tempus fugit. 2. Neoclēs fuit Themistoclis pater. 3. Ūsus est optimus magister. 4. Vita rŭstica parsimōniae magistra est. 5. Stellae sunt certae ducēs nautārum. 6. Athēnae omnium artium inventricēs¹⁾ fuērunt. 7. Pulvis et umbra sumus. 8. Themistoclis pater fuit generōsus, mater peregrīna fuit. 9. Litterārum sententia haec erat. 10. Sardēs ā Graecīs incendiō dēlētae sunt. — 11. Hannibal venēnum hausit; is fuit fīnis clārissimī imperatōris tōtius antīquitātis. 12. Haec est pūgna Cannēnsis. 13. Caesar Alesiam, quod est oppidum Mandūbiōrum²⁾, oppūgnāvit. 14. Quam dīcimus virtūtem? 15. Quid est iūstitia? — 16. Pars per agrōs dīlāpsī³⁾ sunt, pars urbēs petunt fīnitimās. 17. Decem mīlia peditum Macedonum mōre armātī fuērunt. 18. Dux cum tribus mīlibus peditum captī sunt. 19. Alius alium cohortātī in hostem sē ruērunt. 20. Urbs Athēnae ā Persīs expūgnāta et incendiō dēlēta est.

¹⁾ *iventrix*, *icis* iznajditeljica, izumiteljica. — ²⁾ Mandubiji, keltski narod v Galiji. — ³⁾ *dilapsi* raziti (razkropiti) se.

1. Vse (pl.) se izpreminja, nič ne izgine. 2. Aleksander Veliki je bil macedonski kralj. 3. Scipion je razdejal Kartagino (tudi pas). 4. Narava je najboljša voditeljica. 5. Te so bile konzulove besede. 6. Nekaj (= del) jih potegne meče, nekaj jih zgrabi za kopje. 7. Glavne zarotnike (= glave zarote) so usmrtili (pas.). 8. V bitki pri Kanah je bilo 70.000 Rimljanov ali ubitih ali ujetih. 9. Kar imenujejo eni hrabrost, to se zdi drugim smelost. 10. Kaj je bilo vzrok trojanske vojne? 11. Isto hoteti in isto ne hoteti, šele to je pravo prijateljstvo. 12. Pridobite si modrost; kajti to je največje bogastvo. 13. Tebe, ki so glavno mesto Beotije, je baje Kadem ustanovil (pas.). 14. Često ste slišali, da je mesto Sirakuze zelo veliko. 15. Cezar je poslal vso konjenico naprej, ki naj bi opazovala (= videla), kam (= na katere strani) potujejo (čas!) sovražniki. 16. Kar je pri petju soglasje, to je v državi sloga. 17. Hieron je vprašal Simonida, kaj je (čas!) Bog. 18. Vsa Belgija (*Belgae, arum*), ki je tretjina vse Galije, se je zarotila proti Rimljanom. 19. Temistoklej je zatrjeval, da zaznamuje (*significāre*) Apolon ladje kot leseni zid (pas.). 20. Orel je

kralj ptic. 21. Grške države so vsako leto spravile po 460 talentov na otok Del; kajti hotele so, da (*acc. c. inf.*) bi bil ta skupna skladnica (*aerarium*, *ī*). 22. Pozneje bodete uvideli, da je izkušnja najboljša učiteljica. 23. Mesto Korioli so Rimljani izvojevali (*pas.*).

4. §§ 184—188.

1. Carthāgō et Numantia Rōmānīs māximam glōriam attulērunt. 2. Sī tū et Tullia, lūx¹⁾ nostra, valētis, bene est; ego et Cicerō meus valēmus. 3. Ego et omnēs bonī tē ōdimus, Catilīna. — 4. Pater et avus mortuī sunt. 5. Ducis cōniūnx et filia ab hostibus captae sunt. 6. Uxor ac fīlius Coriolānum amplexī sunt. 7. Mīlites et sīgna mīlitāria²⁾ nātūrā locī obscurātī³⁾ sunt. — 8. Corinthus et Carthāgō ā Rōmānīs eōdem annō dirutae sunt. 9. Nox atque praeda hostēs remorātae (-a) sunt. 10. Rōmānīs bella et labōrēs iūcunda erant. — 11. Salva⁴⁾ est uxor, domus, līberī tuī. 12. Aut tū errāvistī aut amīcus noster. 13. Senātus populusque Rōmānus intellegit bellum esse necessārium. — 14. Impedīmenta et omnis equitātus secūtus est. 15. Themistoclēs, Idem, inquit, multō plūra bona fēcī, postquam in tūtō ipse, ille in periculō esse coepit.

1) luč; tukaj: solnce. — 2) *militaris*, e vojaški, vojen. — 3) *obscurō* zatemnim, skrijem. — 4) *salvus* 3 rešen, nepoškodovan.

1. Mati in oče naj bosta otrokom draga! 2. Ank Marcij in Tarkvinij sta bila kralja (latini na 3 načine!). 3. Moja čuječnost je rešila vas, starejšine, in vse državljane (*pas.*). 4. Jaz in ti in vsi dobri državljani" ljubimo to svojo domovino. 5. Jaz in moja Tulija te željno pričakujeva. 6. Ciceron je rešil državo in mesto Rim (*pas.*). 7. Žene in otroke naših prednikov so sovražniki često odvedli v sužnost (*pas.*). 8. Da (*quod*) sta zdrava ti in tvoj oče, me veseli (= se veselim). 9. Orgetorigovo hčer in enega sina so Rimljani ujeli (*pas.*). 10. Antonij in Kleopatra, ki sta bila leta 31. pr. Kr. od Oktaviana premagana, sta umrla istega leta. 11. Apolon in Diana sta se rodila na otoku Delu. 12. Aristid in Temistoklej sta se zelo (*optimē*) uslužila atenski državi. 13. Niti denar (*pl.*), niti krasne hiše, niti naslade se ne smejo (*gl. § 121*) škodovati med dobrine. 14. Z jedjo in pijačo se odganja glad in žeja. 15. Kdo ne ve, da so modrijani bogastvo in časti vedno zaničevali (*pas.*)? 16. Micipsa je bil v skrbeh, da (*nē*) bi izbruhnil kak upor ali vojna.

III. Atribut in apozicija.

5. §§ 189—194.

1. Pūgnā Marathōniā nihil adhuc exstītit nōbilius; nūlla enim umquam tam exigua manus tantās opēs prōstrāvit. 2. Per mediam vallem amnis fluit. 3. Iugurtha frātre meum interfēcit. 4. Vōs in meā iniūriā dēspectī estis. 5. Volusēnus erat vir cōsiliī māgnī et virtūtis. 6. Omnēs vicī atque omnia aedificia incēnsa sunt. 7. Tiberium et Gāium Semproniōs audīvī. 8. Urbs Syrācūsae ā Corinthiīs condita est. 9. Imperātor Augustus annō p. Chr. n. quartō decimō mortuus est. 10. Caesar in flūmine Rhēnō (Rhēnō flūmine) pontem fēcit. 11. In librīs Hērodotī, patris historiae, multās fābulās legētis. 12. Athēnae, omnium artium inventricēs, multōs et ēgregiōs poētās tulērunt. 13. Thasiōrum cīvitās praecipuā ergā Athēniēsēs fidē erat.

1. Cesarja Tita so vsi ljubili. 2. Kamil je razrušil etrursko mesto Veje. 3. Smrt modrijana Sokrata je mnoge Atence razžalostila. 4. Atenski vojskovodja Cimon je zapodil ob reki Strimonu velike traške čete v beg. 5. (Ko) se je Lizander polastil sovražnega brodovja, ni nič drugega nameraval kakor to^o, da bi imel (= držal) vse države v svoji oblasti. 6. Sovražniki so opustošili vsa polja in vse livade. 7. Kralja Romul in Tul Hostilij sta bila zelo bojevita. 8. Mesto Koriole je osvojil mladi Gaj Marcij. 9. Slavni Gaj Julij Cezar je spravil vso Galijo pod rimsko oblast. 10. Sirakuze, ono krasno mesto sicilsko, je hrabri Marcel po dolgem obleganju (*obsidēre*, ko je ...) osvojil. 11. Hamilkar je vzel (= peljal) svojega 9letnega sina s seboj v Hispanijo. 12. (Ko) je bil Temistoklej iz mesta Aten izgnan, je zbežal k perzijskemu kralju Artakserksu. 13. Komu nista znani imeni Tiberija in Gaja Grakka? 14. Na vojno z morskimi roparji se je Pompej koncem (pri I. in II. izdaji: § 182, 2 p 2) zime pripravil, v začetku pomladi jo^o je začel, končal jo^o je sredi poletja. 15. Luna, neprestana spremljevalka zemlje, ne sveti s svojo, ampak s tujo lučjo. 16. Vaše dobrote, zbrani očetje, so se mi iztrgale. 17. Brali bodete, da je Adherbal, sin numidskega kralja Micipse, v rimskem senatu rekel: „Nikoli torej ne bo naša rodbina uživala miru (= mirna)?“

IV. Casus obliqui kot stavkova določila.

Akuzativ.

6. § 197.

1. Elephantus equōrum vēlōcitātem aequāre nōn potest. 2. Eum locum, ubi nātī sumus, numquam vītābimus. 3. Athēniēnsēs Miltiadī clāssem dedērunt, ut īnsulās, quae barbarōs adiūverant, bellō persequerētur. 4. Miltiadēs nōn minus prūdentīā quam fēlīcitatē adiūtus est. 5. Themistoclēs nōn effūgit cīvium suōrum invidiam. 6. Hostēs tēla dēficere coepērunt. 7. Clāssem Xerxis duo mīlia onerāriarum¹⁾ sequēbantur. 8. Alcibiadēs Persārum cōnsuētūdinem imitātus est. 9. Imparēs nātūrae imparia studia sectantur. 10. Nolīte aemulārī eōs, qui malīs artibus ad summōs honōrēs pervēnērunt! — 11. Pausaniās simulāvit captīvōs, quōs Xerxī remiserat, ex vinculis pūblicis effūgisse. 12. Aristīdis iūstitiā factum est, ut omnēs fere cīvitatēs Graeciae ā Lacedaemoniīs ad Athēniēnsēs dēficerent. 13. In rēbus adversīs animō nē dēfēceris!²⁾ 14. Achillēs Patroclum (Patroclī necem) ultus est.

¹⁾ *onerarius* 3 tovoren; *oneraria*, ae tovorna ladja. — ²⁾ ne kloni!

1. Atenci so obdali Pirejsko pristanišče s takim zidom (pl.), da se je enačilo z mestom samim glede krasote (*dignitas*, abl.). 2. Publij Decij se je pri Sentinu ravnal po vzgledu svojega deda in je rešil s svojo smrtjo domovino. 3. Ogibljite se napak, sledite kreposti in^o prava slava vam ne poide! 4. Lacedemonci Atencem na Maratonskem polju niso pomagali proti Peržanon (tudi pas.). 5. V 24. poglavju 21. knjige Livijeve zgodovine (pl.) boste brali, da je Hanibal prekoračil Pireneje (= Pirenejske gore) s četami, ki so mu sledile. 6. Prijatelji pomagajo prijateljem v težkih (comp.) okoliščinah (pas.). 7. V drugi punski vojni se je Mazinisa Kartažanom izneveril in^o prestopil^o k Rimljanom. 8. Rokam sovražnikov je Cezar često ušel; rokam svojih sodržavljanov ni mogel uiti. 9. Akil se je maščeval nad Hektorjem za (*prō*) usmrтитеv Patrokla. 10. Mnogim zlom se uide s smrtjo. 11. Sokrat ni hotel uiti iz ječe, dasi bi bil mogel (ind. pf.). 12. Cezar se ni nikoli maščeval svojim nasprotnikom. 13. Rimski mladeniči so se družili (= šli za) s kakim odličnim možem in so ga posnemali (= z njim tekmovali). 14. Lacedemonci so napisali imena onih držav, ki so jim bile poma-

gale v bitki pri Platejah (pas.), na (*in* z abl.) zlati trinožnik, ki so ga postavili (plpf.) v Delfih. 15. Kurcij pripoveduje, da je Aleksander Veliki hlepel po (= hodil za) razkošnih pojedinah. 16. Rimskim vojakom je često nedostajalo streliva. 17. Atenci so se pokorili Temistoklejevemu nasvetu in so znesli vse svoje imetje^o na ladje. 18. Rimljani so se tako hudo maščevali nad Kartažani, da so njihovo mesto do tal porušili.

7. § 198 s.

1. Cavē canem! 2. Māgna diī cūrant, parva neglegunt. 3. Horātīī soror hostium mortem lūgēbat. 4. Militēs aut suum fātum querēbantur aut cum familiāribus¹⁾ suīs commūne perīculum miserābantur. 5. Dēspērāns victōriam coepī suādere pācem. — 6. Nōn mē fugit glōriam mē tibi debere. 7. Parvum parva decent.

¹⁾ *familiaris, is* (prisrčni) prijatelj.

1. Demosten je zelo žaloval nad smrtjo svoje hčere. 2. Nevešči vojaki so sedeli v svojih šatorih in tožili o svoji usodi. 3. Ne smejmo se nikoli siromakom in nesrečnikom! 4. Hedučani so se pritoževali o krivicah Helvečanov. 5. Vsi so obupali nad zmago (*in*) zbežali. 6. Cudimo se nespameti onih, ki puste duha vsled^o brezbržnosti (*abl.*) otrpniti. 7. Bojim se Danajcev, (če) tudi (= *et*) prinašajo darila. 8. Ko se je vojskovodja vrnil, so mu rojaki veseli čestitali na slavni zmagi. 9. Neki modrijan trdi: Če so bogovi, se ne brigajo za človeške zadeve. 10. Vsi se nadejamo miru. 11. Vsi pričujoči (= ki so bili pričujoči) so tolažili v žalosti očeta, ki je jokal za svojim umrlim sinom. 12. Neznano ti ni, kako je težko vsem ugajati. 13. Kar se spodobi možu, to se često dečku ne spodobi (tudi pl.)

8. § 200 s.

1. Hannibal Flaminium cōnsulem ad lacum Trasumēnum circumvēnit. 2. Nilus perfluit mediam Aegyptum. 3. Rhēnus multās urbēs praeterfluit. 4. Exercitus Rōmānus Rhēnum ponte trānsiit. 5. Rhodanus nōnnūllīs locīs facile trānsitur. 6. Agēsīlāus HellēsPontum cōpiās māximā celeritāte trāiēcīt. 7. Belgae ōlim Rhēnum trāductī sunt. — 8. Caesar multās nātiōnēs adiit. 9. Saepe arrogantia antecēdit calamitātem. 10. Lēgātī Caesarem

in itinere convēnērunt. 11. Sulla prīmus urbem Rōmam armātus ingressus est. 12. Miltiadēs in vinculis pūblicīs diem suprēmum obīsse trāditur. 13. Vērus amīcus prō amīcō perīculum aut invidiam nōn invītus subit.

1. Brez bojazni so pluli mornarji mimo nevarnih skalin. 2. Znano je, da je Ciceron prepotoval vso Azijo. 3 Rem je baje skočil čez zid (pl.), ki ga je bil zgradil njegov brat. 4. Cezar je izvedel, da so Helvečani prepeljali tri četrtine svojih čet čez Arar. 5. Timotej je plul okoli Peloponeza (in) pognal lacedemonsko brodovje v beg. 6. Najprej je Hanibal prekoračil z vojsko Alpe. 7. Gotovo je, da morajo vsi ljudje umreti. 8. Rimski narod je sklenil zavezo z numidskim kraljem Maziniso. 9. Pripoveduje se, da Pitagora ni prepotoval samo Egipta, ampak da je obiskal tudi Perzijo. 10. Jugurta navali iznenada na rimski tabor. 11. Ko je Timoleont sklenil življenje, so ga Sirakuzanci pokopali na državne stroške (pas.). 12. V petem letu druge punske vojne je nastopil Fabij Maksim četrti konzulat. 13. Aleksander Veliki je obiskal zelo mnogo mest in narodov. 14. Vojskovodji se spodobi hoditi pred vojsko. 15. Aristid se je pred vsemi^o drugimi Atenci tako zelo odlikoval po nesebičnosti, da je dobil priimek (= se je imenoval s priimkom) Pravičeni. 16. Učitelj nam je rekel, da se je Cezar podal čisto v največjo nevarnost.

9. § 202.

1. Cicerō vērissimum iūs iūrandum iūrāvit. 2. Hostēs proelium male pūgnāvērunt. 3. Nōn audīmus ea, quae ā nātūrā monēmur. 4. Quid ad mē venītis? 5. Avārus nihil aliud studet nisi pecūniae augendae.

1. Pri Farzalu so bili Rimljani ljut boj, iz katerega je Cezar končno odšel kot zmagalec. 2. Po časteh me ne žeja, a^o tudi po slavi ne (*nec*) hrepenim. 3. Neki zgodopisec pripoveduje, da je Scipion sanjal čuden sen. 4. Hanibal je prisegel najsvetejšo prisego, da ne bode nikoli Rimljanom prijatelj. 5. Ljudje se najbolj vesele tega, kar dosežejo z največjim naporom. 6. Vsi ljudje teže po tem edinem, da bi bili srečni. 7. Včasih diši vino po žveplu.

10. § 203.

1. Cerēs hominēs frūmentī ūsum docuisse dīcitur. 2. Deus hominēs rēs futūrās cēlāvīt. 3. Iūs cīvīle ā nōbīs didicistī.

4. Mīlitēs dē clāde cēlantur. — 5. Pācem tē pōscimus omnēs. 6. Caesar cotīdiē Haeduōs frūmentum, quod pūblicē erant polliciti, flāgitābat. 7. Hōc tē vehementer ōrō (rogo), ut hōs, quī tibi beneficiō meō frātrēs sunt, cārōs habeās. 8. Nolīte patī mē frūstrā ā vōbīs auxiliū petere. 9. Cicerō aegre tulit, quod cōsul eum nōn p̄imum rogāverat sententiam. 10. Amīcus mē dē rē pūblicā interrogāvit.

1. Očetu nismo mogli prikriti nenadne smrti sinove (tudi pas.). 2. Prosi Boga le za to [= ne prosi Boga za nič razen (*nisi*)], za kar moreš (konj.) javno prositi! 3. Kdor nam nič ne prikriva, je odkritosrčen prijatelj. 4. Sokrat je učil mladino skromnosti, zmernosti, stanovitnosti in drugih čednosti (tudi pas.). 5. Najstarejšega izmed senatorjev je konzul vprašal najprej za njegovo mnenje (tudi pas.). 6. Katon, vprašan za svoje mnenje o Kartadžanih, je baje vselej odgovoril: Sicer pa menim, da se mora Kartagina razdejati. 7. Kdor (pl.) prosi Boga le za bogastvo, ga prosi za nekaj mialjivega. 8. Odposlanci vse Galije so prosili Cezarja pomoči proti Ariovistu. 9. Dasi je prikrival Tisafern Pavzaniji¹⁾ svoje načrte, je ta vendar zapazil, da zbira čete. 10. Izkušnja, najboljša učiteljica, nas uči mnogo umetnosti. 11. Ko bi bili Katilinovi načrti Ciceronu ostali (= bili) prikriti, bi se rimska država bila mogla (ind. pf.) uničiti. 12. Odgovori na^o to, kar sem te vprašal! 13. Oče je vprašal Hanibala, bi li hotel oditi z njim (§ 264, 2) v tabor. 14. To (= ono), moj dragi^o Tiron, te prosim, da se zelo marljivo brigaš za svoje zdravje. 15. Dionizij je učil glasbe Epaminondo, Damon Perikleja. 16. V dvomljivih slučajih vprašaj modre može za njihovo mnenje [= kaj menijo (*sentio*)].

¹⁾ Latini: Pavzanija, dasi mu je T... prikrival, je vendar...

11. § 204.

1. Rōma Cicerōnem patrem patriae lībera dīxit. 2. Omnēs ferē civitātēs Graeciae Athēniēnsēs ducēs sibi dēlēgērunt. 3. Sōcratem Apollō sapientissimum iūdicāvit. 4. Omnēs et dīcuntur et habentur tyrannī, quī potestāte sunt perpetuā in eā civitāte, quae lībertāte ūsa est. 5. Philippus Alexandrō filiō Aristotelem praeceptōrem sūmpsit. 6. Cōgnōvī tē hominem optimum grātissimumque. 7. Augustus in adversāriōs suōs sē clēmētissimum praestitisse dīcitur. 8. Catōnem audīvī dē senectūte disserentem.

9. Homērus Lāertem facit agrum colentem. 10. Rōmānī in Asiā māgnās pecūniās collocātās (-us 3 naložen) habēbant.

1. Epaminonda je smatral vsako zmago nad sodržavljani (= državljansko) za pogubno. 2. Temistoklej je napravil Atence zelo vešče pomorski vojni. 3. Rimski narod je izvolil Cicerona konzulom. 4. Atenci so si vzeli Miltiada za vojskovodjo. 5. Temistoklej je napravil morje varno. 6. Epaminonda je imel za učitelja modroznanstva Lizida Tarentinskega. 7. Jupiter je dal Priamu Merkurija za spremljevalca. 8. Alcibiada so Atenci proglasili za sovražnika domovine. 9. Poveljnik je zmerjal vojake, ker so se izkazali strahopetne in iskali rešitve na begu. 10. Kdor se izkaže nasproti (*in*) drugim radodarnega, temu tudi drugi pomagajo (pas.). 11. Solon Kreza ni hotel imenovati srečnega, češ, da se ne sme pred smrtjo nihče imenovati srečen. 12. Punci so napravili Hamilkarja za poveljnika. 13. Cesar Tit se je izkazal tako blagohotnega, da so ga imenovali ljubezen in radost človeškega rodu. 14. Pomisli, da ti mnogi, ki jih smatraš v sreči za prijatelje, ne bodo pomagali v nesreči! 15. Cezar je zbral (= imel zbrano) iz vse provincije konjištvo. 16. Ko je Aristid videl (= zapazil) nekoga pisati, da se naj izžene (*impf.*) iz domovine, ga je baje vprašal, zakaj to dela (čas!). 17. Apel je naslikal Aleksandra s strelo v roki (= strelo držečega).

12. § 205; 178 p 1.

1. *Eheu*¹⁾ *mē miserum!* 2. *Hancine*²⁾ *impudentiam?!* 3. *Ō miserās hominum mentēs, ō pectora caeca!* 4. *Prō deūm hominunque fidem!* 5. *Ecce (en) tuae litterae!* 6. *Prō sante Iūppiter!* 7. *Ō māgna vīs vēritātis, quae facile sē per sē ipsa dēfendat!* 8. *Caesar, Teneō tē, inquit, Africa!* 9. *Ō miser (ali: ō miserum tē), sī haec nōn videris!*

¹⁾ *eheu* = *heu* joj! — ²⁾ *hincine* itd. ta-li? gl. § 86 prip.

1. Prijatelji, dan sem izgubil! 2. Doklej vendar, Katilina, boš še zlorabil našo potrpežljivost? 3. Evo one hvaljene^o svobode! 4. Oj srečne zemlje, ki vzprejme (*fut. II.*) najboljšega državljana Milona! 5. O moj dobri (*superl.*) Bog, kako kratko je človeško življenje! 6. Kvintilij Var, vrni mi moje legije! 7. Oj tebe nesrečnika, če to (*pl.*) uvidiš, še^o večjega nesrečnika (*kompar.*), če ne uvidiš!

13. § 206.

1. Militēs aggerem pedēs trīgintā altum, pedēs ducentōs longum, pedēs sexāgintā lātum exstrūxērunt. 2. Caesar tridui iter prōcessit. 3. Cāmpus Marathōnius abest ab urbe circiter mīlia passuum decem. 4. Rēx mīlle passūs [mīlle passibus, mīlle passuum spatiō (intervallō)] ā castrīs cōnsēdit. 5. Trōia decem annōs obsessa est. 6. Rōmulus septem et trīgintā annōs rēgnāvit. 7. Hannibal novem annōs nātus (decimum annum agēns, puer novem annōrum) cum Hamilcare patre in castra profectus est.

1. Sagunt, najbogatejše mesto Hispanije, je bil od morja 1000 korakov oddaljen. 2. Dasi Nestor ni imel (*dēficere*) telesne moči, ker je bil 90 let star, je vendar mnogo koristil Grkom z dobrim svetom. 3. Smrt Tarkvinija Priska je Rimljanom Servij Tulij nekaj dni prikrival (pas.). 4. Onkraj reke, ki je bila od Cezarjevega tabora okoli 10.000 korakov oddaljena, so pričakovali sovražniki prihod Rimljanov. 5. Hanibal je postal v 27. letu (= 26 let star) nadpoveljnik. 6. Isti je izvojeval Sagunt po 8 mesečnem obleganju [= (ko) ga je bil 8 m. oblegal]. 7. Branilne strehe so bile baje po 8 črevljev visoke, 8 črevljev široke, 16 črevljev dolge. 8. Katon je umrl (*ē vitā dēcēdere*) 85 let star. 9. Numa Pompilij je bil baje 38 let kralj.

Mešani vzgledi o akuzativu.

1. Cezar je prepeljal mnogo (*māgnus*) čet čez Ren (tudi pas.). 2. Atenci so prosili le Lacedemonce pomoči. 3. Cezar se je utaboril 3000 korakov od helvečanskega tabora. 4. Atik se je z največjo skrbnostjo ogibal vsega, kar se mu ni spodobilo. 5. Izbranci so bili poslani v Delfe vprašat za svet, koga naj si vzamejo za vojskovodjo proti Peržanom. 6. Agezilaj ni nikoli nehal pomagati domovini in prijateljem, s čimerkoli (pl. z *rēs*) je mogel. 7. O da bi se po njegovem vzgledu hoteli ravnati vsi naši poveljniki! 8. Epaminonda je vse priznal, kar so bili povedali njegovi^o tovariši, ter se ni branil podvreči se postavni kazni. 9. Temistoklej je sporočil Kserksu, da hočejo Grki čez Helespont zgrajeni most podreti, in ga je o tem prepričal. 10. Kornelij Nepot pravi, da se ne more dvomiti, da je Hanibal prekosil vse^o druge vojskovodje. 11. Temistoklej je moral živeti žalostno življenje pregnanca. 12. Atik je prosil Sulo le to,

da naj ga (§ 264, 2) ne sili bojevati se zoper svoje so-državljanke. 13. Hanibal je delal z vso silo (= silno) na to, da bi napravil macedonskega kralja Filipa Rimljanom za sovražnika. 14. Agezilaj je vzklíkníl po zmági: Oj tužne Grecije, katere sinovi se rajši med seboj pobijajo, kakor združeni bojujejo zoper skupne sovražnike Peržane! 15. Suli so naznanili konjeniki, da je Jugurtov tabor oddaljen od Rimljanov 3000 korakov. 16. Ko je prišel Temistoklej v Sparto, je sprva eforom prikriival kaj se v Atenah godi (čas!).

Genitiv.

14. §§ 209—212.

1. Lātōna liberōs suōs, ut Niobēs iniūriās ulciscerentur, ōrāvit. 2. Catōnis ōrātiōnēs nōn minus multae fuērunt quam Lysiae. 3. Verbum ipsum voluptātis nōn habet dīgnitātem. 4. Recentium Helvētiōrum iniūriārum populī Rōmānī oblīvīsci nōn possum. 5. Saepe amicōrum causā aliquid facimus, quod nostrā ipsōrum causā nōn fēcissēmus. 6. Curium cēnsōrēs ā senātū probri grātiā āmōvērunt. 7. Māgnum urbis, meōrum tuīque dēsiderium mē cēpit.

1. Darej je pustil za čuvaje mostu, (ki) ga je zgradil čez Hister, kneze, ki jih je s seboj pripeljal (plpf.) iz Azije. 2. Beseda domovina je domoljubom sveta. 3. Koriolan je odvedel materi naljubo svojo vojsko od mesta. 4. Edino moj trud te je rešil (pas.). 5. Periklej, ki je vodil 32 let državo, je zapustil pri Atencih veliko hrepenenje po sebi. 6. Ne dvomimo, da pravo domoljubje ne zahteva plačila. 7. Poželenje po prepovedanih rečeh je pri (= in) ljudeh zelo veliko. 8. Ker je Epaminonda delal vse zaradi domovine, ne zaradi sebe samega, je lahko prenašal narodove krivice. 9. Spomin na te bo v srcih nas vseh vedno živel (= ne bo nikoli ugasnil); nikdar ne bomo pozabili, kaj si nam naljubo storil. 10. Znano je, da je mnogo Ciceronovih govorov zelo lepih. 11. Naša lastna blaginja nam veva izpolnjevati zakone. 12. Hlepenje po slavi in časti ne pokvari nravi stanovitnega moža. 13. Mnogi mislijo, da so rojeni le zaradi zabave. 14. Platon se je pečal (= je obdržal pečanje) z vedami do sive starosti. 15. Kdo ne ve, da je največje vabilo v greh (= grešenje) nada na nekaznjenost? 16. Zvesti ohranitelj (= čuvaj) vseh dogodkov je spomin.

1. Darēus clāssem quīngentārum nāvium comparāvit eīque Datim praefēcit et Artaphernem. 2. Hostēs saxa māgnī ponderis in mūrō collocābant. 3. Philippus, Lysimachī frāter, iuvenis fuit indolis rārae. 4. Suēbī hominēs immānī corporum māgnitūdine fuērunt. 5. Caesar C. Valērium Procillum, summā virtūte et hūmānitāte adulēscentem, ad Ariovistum mīsīt. 6. Oppidum mūrō sex pedum crassitūdine cingēbātur.

1. Dasi je bil Cinea mož zelo bistrega (= najvišjega) duha (*ingenium*), vendar ni mogel pregovoriti rimskega senata, da bi sklenil s kraljem Pirom mir. 2. Vemo, da je bil Seneka zelo duhovit (= odličnega duha) in učen (= velike učenosti) mož. 3. Aristida so Atenci kaznovali s pregnanstvom 10 let (pas.). 4. Helvečani vzamejo od doma s seboj živila za tri mesece (gen.). 5. Cezar je mislil, da se divji in zelo hrabri (= velike hrabrosti) ljudje ne bodo mogli vzdržati boja. 6. Atenci so dali Miltiadu brodovje 70 ladij, da bi zavojščil otoke, ki so bili podpirali barbarce. 7. Peržanski vojaki so imeli zelo dragoceno obleko (= obleko neizmerne cene). 8. Latinci so prinesli Jupitru zlat venec velike vrednosti na (*in*) Kapitol. 9. Voluzen, pameten in hraber mož (= mož velike p. . .), je bil izvoljen vojaškim tribunom. 10. Sredi ravnine se je razprostirala (= bila) kakor mesto velika vas (= vas velikosti mesta). 11. Romul je izbral za mesto (dat.) neverjetno ugoden kraj (= kraj neverjetne ugodnosti).

16. § 214.

1. Athēniēnsēs māgnam hostium multitūdinem occīdērunt. 2. Vīdit vir omnium callidissimus in māgnō sē fore periculō. 3. Quis mortālium sine vitīis nātus est? 4. Barbarus nihil dolī subesse crēdidit. 5. Mihi mīrum vidētur, quid in meā Galliā Caesarī negōtīi sit. 6. Philoclēs sentiēbat, sī quid secundī ēvenisset, nūllam in eā rē suam partem fore. 7. Rēx nōn habet aurī atque argentī satis. 8. Frāter meus ubi terrārum sit, nesciō. 9. Incertum est, quam longa nostrum cūiusque vīta futūra sit. 10. Ūnus ex centuriōnibus quartae legiōnis incolumis in castra rediit. 11. Inter omnēs cīvitātēs Graeciae fortissimī fuērunt Athēniēnsēs et Lacedaemonīi. 12. Ex ōre Timoleontis nihil umquam neque īnsolēns¹⁾ neque glōriōsum²⁾ exiit. 13. Senectūs auctōritātis habet plūs (= māiōrem auctōritātem), labōris minus (= minōrem l.).

¹⁾ nenavaden; ohol. — ²⁾ bahav.

1. Ciceron je poslal veliko množino žita iz Sicilije v Rim. 2. Izmed vseh Galcev so Belgi najhrabrejši. 3. Pravijo, da je Hanibala eden izmed bogov peljal v Italijo. 4. Mi sami izmed živalinj smo spoznali tek (pl.) ozvezdij. 5. Helvečani so si izbrali za^o bivališče (dat.) tisti kraj, ki so ga smatrali za najrodovitnejšega vse Galije. 6. Ker je že toliko na uri (= tisto časa), odidimo! 7. V Atenah sta bili za [časa pl.]¹⁾ Fociona dve stranki, izmed katerih je zastopala ena koristi (*causa*, sing.) ljudstva, druga koristi^o boljarov. Izmed teh sta uživali obe macedonsko varstvo (pl.). 8. Cezar je v kratkem podjarmil velik del Galije. 9. Kdo izmed nas je popolnoma srečen? 10. Sestra Horacijev je bila z enim izmed Kuriacijev zaročena. 11. Prva zapoved zgodopisca je, da nič (= da ne kaj) napačnega ne trdi. 12. V nekaterih državah ima zakon premalo moči. 13. Svoboden in značajan mož ne prenaša nič sramotnega. 14. Tebansko ljudstvo je imelo več telesne kakor duševne moči. 15. Nobe-nemu izmed Grkov se ni posrečilo, Demostena prekositi v zgovornosti. 16. V bitki pri Kanah je eden izmed konzulov ušel, drugi je padel. 17. Kar je komu (= vsakemu) časa danega, to naj dobro porabi. 18. Prevelika strogost pripravi otrokom več strahu kakor zaupanja. 19. Solnce daje (*largīrī*) nam vsem enako (= isto) luč in gorkoto. 20. Čim manj je bojazni, tem manj je navadno nevarnosti. 21. Neron je zakrivil toliko grozovitosti (sg.), da ga je senat proglasil sovražnikom (pas.).

17. § 215 s.

1. Bellō Peloponnēsiacō tōta Attica aliquamdiū Lacedaemoniōrum erat. 2. Pergamum Rōmānōrum factum esse nōn ignōrāmus. 3. Virōrum fortium est dolōrem aequō animō patī. 4. Vir bonus suum esse putat pārēre lēgibus. 5. Exspectāre, dum hostium cōpiaē augērentur, summae dēmentiae esse Caesar iūdicābat. 6. Idem tōtam Galliam diciōnis Rōmānae fēcit. — 7. Apud Artemisium clāssis commūnis Graeciae trecentārum nāvium fuit. 8. Apud Graecās civitātēs Athēnae diū māgnae auctōritātis (māgnā auctōritāte) erant. 9. Bōī¹⁾ ēgregiā virtūte erant cōgnitī. 10. Vīcus oppidī magnitudīne erat. 11. Agēsīlāus et statūrā fuit humilī et corpore exiguō.

¹⁾ Boji, keltski narod v Galiji in Gornji Italiji.

16. V [ ] stoječe besede so le za latinitev potrebne.

1. Nepot pripoveduje, da je Miltiad užival (*esse*) med nasebniki kraljevo čast. 2. Cezar je uravnal leto po solnčnem teku, da je imelo (= štelo) 365 dni. 3. Kako je bil Aristid nesebičen (= katere nesebičnosti je bil A.), je znano. 4. Samo to moremo podariti, kar je naša last (= nas samih). 5. Bogastvo prezirati je znak velikega duha. 6. Vsa Hispanija je bila nekoč rimska last. 7. Srečen, komur je dano (= katerega lastnost je) nesrečo ravno-dušno prenašati. 8. Vaša dolžnost je, bogataši, siromakom in revežem pomagati! 9. Cesar Tit je bil zelo milega srca (= zelo velike miline). 10. Pristoji vam, dečki, za dobljene dobrote hvaležnim biti! 11. Postanimo prijatelji tistih, ki jih bomo spoznali v nesreči kot^o može^o neomajne (*sincērus* 3) zvestobe! 12. Prijateljeva dolžnost je, odsotnega prijatelja braniti. 13. Scipion je spravil vso hispansko obalo do Ebra v rimsko oblast. 14. Ariovist, kralj Svebov, je rekel: „Ne tvoja, Cezar, ampak moja je Galija.“ 15. Peržanska vojska je štela pri Platejah 100.000 pešcev in 10.000 konjenikov. 16. V (*in*) skupnem grškem brodovju pri Artemiziju je bilo 200 ladij atenskih. 17. Cesar Tiberij je imel navado reči: Naloga dobrega pastirja je ovce striči, ne pa^o dreti.

18. § 217.

1. Hephaestiōnem Alexander plūrimī fēcit. 2. Dīvitiae ā sapiente minimī putantur. 3. Intellegī potest ūnum hominem (= Epamīnōndam) plūris quam tōtam ēius cīvitātem fuisse. 4. Quantī quisque sē ipse facit, tantī fit ab amīcis. 5. Quod tuā, nōn alterīus causā facis, prō nihilō (nihilī) dūcō. 6. Praedia nōn tantī, quantī empta erant, sed parvō vēniērunt. 7. Victōria māgnō dētrīmentō¹⁾ cōnstitit. 8. Miltiadis līs quīnquāgintā talentīs aestimāta est.

¹⁾ *dētrīmentum*, t škoda, izguba.

1. Nekateri cenijo Demostena bolj kakor Cicerona, nekateri pa tega toliko kakor onega. 2. Mnogi ljudje so vajeni, kakor trdi Salustij, svoje (pl.) nizko ceniti, tuje poželeti. 3. Ciceronov Tuskulanum se je cenil na 50.000 sestercijev. 4. Rimski pesnik Katul je kupil učenega sužnja za zelo visoko ceno. 5. Trgovci morajo blago dražje prodajati kakor ga kupijo (pf.). 6. Znano je, da je bila Kononova delavnost v peloponeški vojni veliko vredna. 7. Ko bi bil Epaminonda denar toliko cenil kakor

ljubezen do domovine, bi se bilo Diomedontu posrečilo podkupiti ga. 8. Kar je koristno, se mora manj ceniti kakor to^o, kar je častno. 9. Alcibiadov ugled je pri Atencih toliko veljal, da so na^o njegov nasvet (abl.) l. 415. pr. Kr. pripravili brodovje 100 ladij proti Sirakuzancem. 10. Ker Tarkvinij narodovih in senatovih pravic ni nič cenil (pas.), so ga Rimljani po pravici imenovali Ošabnega (pas.). 11. Ciceron pravi, da je več vredno premišljeno delati (*agere*) kakor pametno misliti. 12. Palameda so kamenali (pas.), ker se je baje dal (112¹³) za mnogo denarja od Trojancev podkupiti (*condūcere*). 13. Ladjevje, ki so ga dali Atenci Miltiadu, da bi zavojščil otoke, je veljalo 50 talentov. 14. Ko so vojaki zahtevali znamenja za bitko, je Cezar rekel: Bojim se, da bo zmaga stala (prez.) veliko izgubo in življenje (= smrt) mnogo hrabrih mož. 15. Tvoja dolžnost je, za^o to^o skrbeti, da se hiša za kar najvišjo ceno da v najem. 16. Kdo je že kupil za denar dušni (= duše) mir?

19. § 218 s.

1. Gēns Gallōrum avidissima aurī fuit. 2. Epamīnōndās erat perītus bellī. 3. Vīs cōnsiliī expers mōle ruit suā. 4. Hannibal memor pristinārum virtūtum venēnum sūmpsit. 5. Nullius iniūriāe mihi cōnsciūsum. 6. Mardonius et manū fortis et cōnsiliī plēnus erat. 7. Alexander irāe suae nōn potēns erat. — 8. Rōmānī semper appetentēs glōriāe et avidī laudis fuērunt. 9. Epamīnōndās adeō vērītātis diligēns erat, ut ne iocō quidem menti-rētur.

1. Sokrat je imel navado (*solēre*) reči, da je v vseh rečeh neveden. 2. Evmenu so Macedonci zavidali, ker je vedel (*cōnsciūsum esse*) za vse Filipove načrte. 3. Scipion se je izkazal vojaštvu zelo veščega vojskovodjo ter je prisilil Kartazane, da so sklenili mir. 4. Patriciji so sovražili Tiberija Grakka, ker se jim je zdelo, da je vladoželjen. 5. O Mariju, pod čigar vodstvom so Rimljani Cimbri in Tevtoni popolnoma premagali, se trdi, da je bil v vedah tujec (nepoznavalec ved). 6. Ni dvomno, da je bil Cezar zelo častiželjen. 7. Komu je neznan, da je naše življenje polno skrbi (pl.)? 8. Govori le o zadevah, ki jih poznaš (= katerih si poznavalec)! 9. Izkaži se vedno domoljuba in resnicoljuba! 10. Nepot pripoveduje, da je Temistoklej napravil Atence zelo vešče pomorski vojni (pas.). 11. Samo človek je izmed toliko vrst živalinj deležen pameti in govora.

20. § 220.

1. Mementō meī! 2. Reminiscere et veteris incommodī¹⁾ populī Rōmānī et pristināe virtūtis Helvētiōrum! 3. Peto, nē avī beneficī oblīvīscāris. — 4. Alcibiadēs reminiscēbātur pristinī temporis acerbitātem²⁾. 5. Nihil aliud meminī. — 6. Cūr cōsilia mea recordātus nōn es? 7. Dē parentibus frātribusque semper recordābor. 8. Admonēs mē dē mātrem. 9. Rēs adversae admonent nōs fragilitātis³⁾ hūmānae. 10. Dē clāde nostrā vōs invītus admonuī. 11. Illud vōs admoneō, milītēs, ut pristināe fortitūdinis memineritis nēve māgnae māiōrum virtūtis oblīvīscāminī.

¹⁾ *incommodum*, t nezdoga. — ²⁾ *acerbitās*, atis bridkost. — ³⁾ *fragilitās*, atis minljivost.

1. Vojaki Aleksandra Velikega so, pozabivši žene in otroke, smatrali peržansko zlato za svoj plen in niso mislili (= se spominjali) na vojne nevarnosti, ampak na bogastvo. 2. Cezar je opominjal Hedučane, da naj pozabijo prepire in razprtije. 3. Na slavne čine naših bratov nas učitelj često spominja. 4. Ko je Mazinisa nekoč govoril o Scipionu Afričanu, se ni spominjal le njegovih činov, ampak tudi njegovih rekov. 5. Znano je, da je Aristid pozabil krivice, ki so mu jih bili storili Atenci. 6. Cezar je spomnil Ariovista na dobrote, (ki jih) je prejel od njega in od rimskega naroda. 7. Darejev prihod je Grke tako prestrašil, da so pozabili na svoje prepire. 8. Usoda grškega naroda (*nātiō*) nas spominja na človeško minljivost. 9. V Atenah so spominjali sodniki tiste, ki so nevedoma grešili (plpf.), skrivši (*privātīm*) na njih dolžnost (pas.). 10. V (*per*) spanju se duh često spomni preteklih reči^o. 11. Graje so vredni (konj. perifr. pas.) tisti, ki zaradi zabave pozabijo na dolžnost. 12. Vedno mi prihaja na misel tisti prijatelj, ki sem ž njim preživel najlepša in najsrečnejša leta mladosti. 13. Vredno (= vrednost) je truda spominjati se činov naših očetov.

21. § 221.

1. Thrasybūlus lēgem tulit, nē quis ante āctārum rērum accūsārētur (reus fieret). 2. Dux prōditiōnis convictus est. 3. Lacedaemonī Pausaniae scrīpsērunt, nisi domum reverterētur, sē capitis eum damnātūrōs 4. Īdem capitis absolvitur, multātur

tamen pecūniā. 5. Graecī multōs virōs clārissimōs capitis (capite) damnāvērunt. 6. Postquam domum reditum est, collēgnae Epaminōndae hōc crīmine accūsābantur.

1. Galci so Vercingetoriga obdolžili izdajstva. 2. Miltiad je bil tožen (pf.) izdajstva, češ, da se je dal od peržanskega kralja podkupiti. 3. Po preiskavi¹⁾ so ga oprostili smrtne kazni (ter) ga obsodili na globo (pas.). 4. Temistoklej je bil obsojen zaradi veleizdaje. 5. Narod je Alcibiada obsodil zaradi svetoskrunstva. 6. Ko je bil Epaminonda tožen na življenje in smrt, je spomnil sodnike na bitko pri Levktrih; in ti so njegove čine cenili toliko, da so ga oprostili smrtne kazni. 7. Isti je edino to prosil svoje nasprotnike, da napišejo na njegov grob: Epaminondo so Tebanci obsodili na smrt in mu vzeli življenje (= ga kaznovali s smrtjo) (pas.), ker jih je prisilil pri Levktrih premagati Lacedemonce. 8. Dasi je bil Miltiad tožen zaradi krivde glede Para (= parske), je bil vzrok njegove obsodbe vendar drug. 9. Za vlade Tiberija, drugega rimskega cesarja, je bilo mnogo ljudi toženih in obsojenih zaradi nasilja in veleizdaje. 10. Učitelj nam je pripovedoval, da so Sicilci tožili propretorja Vera zaradi izsiljevanja (pas.). 11. Ko je nekdo Sokratu (= k S.) rekel: „Atenci so te obsodili na smrt“, je dejal: „In njihova narava“.

¹⁾ = (ko) so zadevo (*causa*) spoznali.

22. § 222 s.

1. Mē cīvitātis mōrum piget. 2. Multōs hominēs infāmia¹⁾ suae neque pudet neque taedet. 3. Gallī saepe cōnsilia ineunt, quōrum eōs in vēstigiō²⁾ paenitēre necesse est. 4. Misereat tē pauperum! 5. Patrēs plēbis Rōmānae miseritī nōn sunt. 6. Prīncipēs Gallōrum miserantur commūnem Galliae fortunam. 7. Diligenter dīscite, puerī! hōc vōs numquam paenitēbit. 8. Pudeat tē peccāsse! 9. Srībit frāter sē paenitēre, quod tē violāverit. — 10. Omnium bonōrum interest patriam flōrēre. 11. Populōrum interest, utrum cōmī³⁾ dominō an asperō serviant. 12. Māgnī meā rēfert, quid bonī hominēs dē mē iūdicent. 13. Quod nostrā nōn rēfert (tiče se), id nē cūrēmus!

¹⁾ *infamia*, *ae* slabi glas. — ²⁾ *vestigium*, *i* stopinja; *in v.* takoj, na mestu. — ³⁾ *cōmis*, *e* prijazen, ljudomil.

1. Po Sokratovi smrti so se Atenci kesali svoje krutosti. 2. Macedonci so trdili, da je bil Klit po pravici ubit, da bi se Aleksander umora tem (*quō*) manj sramoval in kesal. 3. Mnogi so s svojim življenjem zelo nezadovoljni. 4. Prijatelj mi je pisal, da ga je sram njegovega čina. 5. Oče je s tvojim napredkom (*prōficere*) zadovoljen. 6. Ravno (*quisque*) najboljšim izmed Rimljanov so se pokvarjeni nravi najbolj studili. 7. Modrijan se ne sramuje priznati, da mnogo stvari^o ne ve. 8. Bodi skromen, mladenič, tega se ne boš nikoli kesal! 9. Smilijo se nam zlasti tisti, ki so postali po drugih nesrečni. 10. Vsem državljanom mora biti največ na tem, da je domovina čvrsta. 11. Več mi je do tega, kakšen je moj prijatelj, kakor, kje je. 12. I tebi, dragi^o moj Tiron, i meni je zelo veliko na tvojem zdravju (= tem, da si zdrav). 13. Cezarju je bilo jako veliko na zmagi nad Ariovistom. 14. Življenje je kakor igrokaz; gre za to, kako dobro, in^o ne, kako dolgo se je igralo (*agere*). 15. Staršem in učiteljem je mnogo na tem, da dečki in mladeniči v vedah napredujejo. 16. Agamemnon se je zelo kesal, da je Akila razžalil, in bilo mu je veliko na tem, da bi se spravil z njim. 17. Katon je bil vaje reči, da je za Rimljane silno važno, da razdenejo Kartagino. 18. Ni toliko do tega, kaj se dela ali daje, ampak s kakim namenom (= srcem).

Mešani vzgledi o genitivu.

1. Dobri starši se trudijo bolj zaradi otrok kakor zaradi sebe samih. 2. Jaz imam manj moči kakor kateri si bodi izmed vas. 3. Atenska četa je žarela čudovite bojaželjnosti (abl.) 4. Peržani so osvojili Eretrijo in poslali vse državljane tistega rodu (*gēns*) h kralju v Azijo. 5. Aristid je bil izvoljen, da določi (*cōstituere*), koliko denarja naj da vsaka država za (*ad*) zgradbo ladij. 6. Kserksovo brodovje je štelo 1200 bojnih ladij. 7. Kononov trud v peloponeški vojni je bil mnogo vreden. 8. Pot je bila približno desetdnevna. 9. Dvorjani so videli, da sam Datam več velja kakor oni vsi. 10. Dolžnost otrok je pokoravati se svojim staršem in učiteljem. 11. Kdo je, ki bi ne imel dosti moči za škodo (*nocere*)? 12. (Ko) je rimski narod izgnal Tarkvinija Ošabnega, ni mogel slišati imena kralj. 13. Vsi ljudje sovražijo tiste, ki dobrot niso pomljudi. 14. Mnogo jih je bilo, ki so verjeli, da je Kras vedel za Katilinove naklepe. 15. Metel je zahteval od Jugurte 200.000 funtov srebra in velik del konj in

orožja. 16. Aristid je bil tako nesebičen, da je umrl v največjem siromaštvu. 17. Ko je Epaminonda peljal tebansko vojsko proti Lacedemoncem, je imel dva tovariša, izmed katerih je bil eden Pelopida. 18. Ko je Marcel osvojil Sirakuze, je baje poizvedoval (*requirere aliquem*) po Arhimedu, zelo duhovitem in učenem možu. 19. Domovina je skupna mati nas vseh. 20. Ti. Grakk je zapustil pri rimskem ljudstvu hvaležen spomin nase. 21. Ko so bili Tebanci izvolili vojni neveščega vojskovodjo, so začeli pogrešati Epaminondovo previdnost (pas.). 22. Ko tirani padejo (pf.), se spozna, kako malo prijateljev so imeli (*inopem esse*). 23. Ko so Cezarjevi konjeniki obkolili Dumnoriga, je vzkliknil, da je prost in državljan^o proste države. 24. Veru je dokazal Ciceron mnogo hudodelstev. 25. Atik je rekel, da more (*esse*) le^o lahkomiseln, ne radodaren mož obljubiti, česar ne more (konj.) držati. 26. Atik se je spominjal dobrot, ki jih je bil izkazal, le^o toliko časa, dokler (= kakor) je bil hvaležen tisti, ki jih je dobil. 27. Vsak dan, vsaka ura nas spominja človeške minljivosti.

Dativ.

23. § 224.

1. Valētudinī multae rēs noxiae sunt. 2. Cultūra agrōrum hominum generī ūniversō est salutāris¹⁾. 3. Vēritās etsī nōn est iūcunda, hominibus tamen grāta esse dēbet. 4. Nōnne lupus canī similis est? 5. Epicūrus putat deōs hominum similēs esse. 6. Tū quod mē tuī similem exīstimāstī, nōn mīror. 7. Sōcratī quis sapientiā pār fuit? 8. Dēmostenēs, cūius ēloquentiā parem antīquitās tulit nēminem, venēnum sūmpsit, nē vīvus in hostium manūs incideret. 9. Pater filiō (*filiū*) superstes fuit. 10. Ubī²⁾ proximī Rhēnum (Rhēnō) fuērunt. 11. Secundō bellō Pūnicō propius perīculum fuērunt, quī vicērunt. 12. Templum Apollinis sacrum est. 13. Senātōrī necessārium est nōsse rem pūblicam. 14. Innumerābilēs artēs ad vītam necessāriae sunt.

¹⁾ salutāris, e koristen. — ²⁾ Ubiji, galski narod.

1. Hanibal je bil rimskemu narodu (= imenu) silno sovražen. 2. Najmanj je vsak sebi znan. 3. Zrak je vsem skupen. 4. Katerega človeka bomo našli, (ki) bi bil za vsako reč pripraven in koristen? 5. Dobrim ljudem ni nič dražjega od domovine. 6. Tiberij je imenoval Priama blaženega, ker je pre-

živel vse svoje. 7. Vedi, da je v naši državi mnogo i meni i tebi glede značaja podobnih! 8. Tri stvari⁰ so vsem žvotinjam za življenje potrebne: spanje, jed in pijača. 9. Diomedont, ki se mu je zdelo bogastvo največja dobrina, je smatral Epaminondo sebi podobnim ter ga je hotel podkupiti. 10. Otok Del je bil Apolonu in Diani posvečen. 11. Lacedemonci niso gledali (*intuēri*) na⁰ to, kar bi bilo vesoljni Greciji koristno. 12. Pavzanija je napravil načrte, ki so bili i zanj i za njegovo domovino škodljivi.

24. § 225. s.

1. Iugurtha frātrī meō vītam ēripuit. 2. Cōnfīdō vōbīs. 3. Libenter invitāmus eōs, quibus favēmus. 4. Iuventūti ab omnibus favētur. 5. Tīmoleōn pārēre lēgibus quam imperāre patriae satius¹⁾ dūxit. — 6. Diēs (čas) stultīs quoque medērī solet. 7. A medicīs vulnera sānantur. 8. Propter perfidiam dī immortālēs hominibus irāsci solent. 9. Slovēnī praecipuē agricultūrae student. 10. Paucī Thēbānī Lacōnum rēbus studēbant. 11. Epicūrus Phaedōnī²⁾ Sōcaticō turpissimē maledīxit. 12. Bonīs nocet, quī malīs parcit. 13. Ne templīs quidem deōrum ā Persīs temperātum est. 14. Nūpsit Iūnō Iovī. 15. Iūnō Iovī (cum Iove) nūpta erat. 16. Persuāsīt Themistoclēs populō, ut clāssis centum nāvium aedificārētur. 17. Siculīs persuāsum est (Siculī sibi persuāsērunt) Siciliam tōtam esse Cererī cōsecrātam.³⁾

¹⁾ *satius* (comp. k *satis*) bolj prav, bolje. — ²⁾ *Phaedon*, *onis* Fedon, Sokratov učencec. — ³⁾ *cōsecrō* posvetim.

1. Pravičnost ukazuje (*praecipere*), da daš (*reddere*) vsakemu svoje. 2. Na domovino jeziti se je greh. 3. Cimonova sestra je rekla, da se bode omožila s Kalijem, da bi rešila svojega brata. 4. Sovražniki niso prizanesli niti ženam niti otrokom (tudi pas.)! 5. Hanibal je skušal Antioka pregovoriti (impf., tudi pas.), da bi odšel z vojsko (pl.) v Italijo in se vojskoval z Rimljani. 6. Ne občuj s tistim, ki ga poštenjaki grajajo (= psujejo, pas.)! 7. Da bi laže odpomogel (= zdravil) pomanjkanju žita, je Cezar sklenil razdeliti svoje legije v več držav. 8. Vsi ljudje teže od narave po svobodi in sovražijo robstvo. 9. Cezar je pregovoril nekega galskega konjenika, da nese (*dēferre ad*) pismo Kvintu Ciceronu. 10. Sramotno je psovati tiste, ki bi jih morali [mi] najbolj ljubiti (ind. prez. konj. perif. pas.); zato (*proinde*) ne prizanašajmo onim, ki govore

grdo o bratih, ki so nas osvobodili! 11. Stari Rimljani so se pečali s poljedelstvom, ne pa^o z umetnostmi in vedami. 12. Ko bi znali (= mogli) zdravniki ozdraviti vse bolezni, bi bili naj-srečnejši izmed vseh ljudi. 13. Temistoklej je Kserksa lahko uveril (tudi pas.), da Grki delajo na to, da bi se čez Helespont zgrajeni most porušil.

25. § 227.

1. Ancus Marcius Aventinum urbī adiūnixit. Clāsse ad terram appulsā mīlitēs ēgressī sunt. 2. Anteferāmus honestātem pecūniae! 3. Beātī sunt, quōrum virtūtī fortūna coniūcta est. 4. Coniungite salutem vestram cum commūnī salutē! 5. Darēus, rēx Persārum, Graecīs bellum intulit. 6. In nōbīs omnibus inest animus immortālis. 7. Patrēs metus invāsīt. 8. Pugnae in campō Marathōniō commissae Lacedaemoniī nōn interfuērunt. 9. Caesar, nē graviōrī bellō occurreret, mātūrius quam cōsuērat ad exercitum profectus est. 10. Īdem mūnitiōnī Labiēnum lēgātum prae-fēcīt. 11. Dux cohortātur mīlitēs, nē labōrī succumbant.

1. Hanibal je ukazal nekega Kampanca v železje vkovati. 2. Antiokk, kralj sirski, je zavojščil Rimljane. 3. Po Hamilkarjevi smrti (*occidere*) je načeloval vojski Hasdrubal, ki se je bil oženil s Hamilkarjevo hčerjo. 4. Aristid se je udeležil pomorske bitke pri Salamini. 5. Hanibal se je zahvalil Kampancem, ker so njegovo prijateljstvo bolj cenili od rimske zaveze. 6. V tem življenju je (*inesse*) mnogo zla. 7. Kakšna (*quid*) je razlika med prijateljem in prilizovalcem? 8. Darej je postavil Datida in Artaferna na čelo vojski, ki jo je poslal nad Grke. 9. Ciceron je stal Rosciju Amerincu na strani, ko je bil ta tožen (plpf.) očetomora. 10. Brez vzroka se ne izpostavljammo nevarnostim! 11. Ko je vojskovodja videl, da so ga sovražniki obšli (pas.), si je zadal sam smrt. 12. Po previdnosti Temistokleja edinega je Azija podlegla Evropi. 13. Aleksander je vrgel pismo, ki mu ga je bil poslal Parmenion, pod blazino, ki je na njej ležal. 14. Ko se je Cezar bližal, je izpreletel Pompejevo vojsko tolik strah, da so mnogi orožje proč vrgli. 15. Cimbrī in Tevtoni so spravili Rimljane v velik strah. 16. Vsled Aristidove pravičnosti se je zgodilo, da so se skoro vse grške države pridružile atenski zavezi. 17. Pravi prijatelj se o vseh svojih zadevah razgovarja s prijateljem. 18. Semiramida je baje celo može prekašala po hrabrosti in pameti. 19. V Atenah je bila velika

razburjenost, ko se je Darej bližal mestu. 20. Z našo domovino se da (= more) le^o malo dežel primerjati glede rodovitosti in naravnih krasot. 21. Pitagora je navadil svoje učence molčečnosti. 22. Rimljane je obšel strah, da bi jo Hanibal udaril proti (*ad*) Rimu in oblegal mesto.

26. § 228 s.

1. Sōcratēs iūdicibus supplicāre nōluit. 2. Populus semper sibi supplicārī vult. 3. Alcibiadī multī cīvēs invīderunt. 4. Vidēmus, quantā sit in invidiā (quantae invidiae sit) novōrum hominum virtūs. 5. Cōsulātus hōc tempore nūllam invidiam habēre (cōsulātui nōn invidērī) potest. 6. Pompēiō ā multis obtrectātum est. 7. Vir iūstus probō numquam suscēnsēbil. — 8. Dionȳsius tyrannus lātam fossam lectō¹⁾ suo (lātā fossā lectum suum) circumdedit. 9. Alexander rēgem Pōrum²⁾ ampliōre rēgnō (rēgī Pōrō ampliū rēgnum) dōnāvit quam tenuit. 10. Ariovistus Caesarem (ā) commeātū (Caesarī commeātum) interclūdere cōnātus est.

¹⁾ *lectus*, i spavališče, postelj. — ²⁾ *Porus*. i Por (kralj v Indiji).

1. Poštenjak ne zavida nikomur sreče (tudi pas.). 2. Vsi so prepričani, dragi Kasij, da ti niti ne zavidam tvoje sreče niti se ne jezim na te (tudi pas.). 3. Neprijatelji naše svobode in domovine so skušali brate osvoboditelje ponižati (= v nič dejati), toda pri tistih, ki poznajo njihove vrline, niso opravili nič. 4. Tiberij je Germanika zelo poniževal. 5. Ko so sovražniki izvojevali mesto, so jih matere ponižno prosile, da bi prizanesli njihovim otrokom. 6. Cezar je podaril centurionu Scevi, s čigar naporom se je bila rešila utrdba, mnogo denarja, njegovi kohorti pa dvojno plačo in žita. 7. Rimljani so tudi na pohodih obdajali tabor z oklopom (= z nasipom in jarkom). 8. Voda je preprečila sovražniku dovažanje živeža. 9. Zakaj zavirate tistim slavo (tudi pas.), ki so si pridobili največje zasluge za domovino? 10. Kdo ne ve, da se veliki možje često v nič devajo? 11. Po Temistoklejevem nasvetu so Atenci ustanovili trojno pirejsko pristanišče in ga obdali z zidovjem. 12. Kvinkcija Cincinata je obdaril konzul Minucij in njegova vojska, ki jih je bil osvobodil obsede, z zlatim vencem (pas.).

27. §§ 230, 231, 234.

1. Nōn scholae, sed vītae dīscimus. 2. Vīve tibi et patriae! 3. Nōn nōbīs sōlīs nātī sumus. — 4. Caesar veterānīs cautum esse volēbat. 5. Cavē ab homine nefariō! 6. Imperātor omnibus mīlitibus cōsulit (prōvidet, prōspicit) 7. Ā dīs hominum vītae cōsulitur (prōvidētur). 8. Caesar Trebātium cōsulēbat; īdem rem frūmentāriam prōvidēbat (prōspiciēbat). 9. Crūdēlīter ā decemvīrīs cōsulēbātur in humiliōrēs. 10. Caesar inimīcōrum amīcīs temperāvit. 11. Dumnorīx Helvētīīs cupīvit. 12. Dīviciācus frātrī vehemēter timuit (metuit). 13. Ōrātor prūdēns moderātur ōrātiōnī. 14. Locūtus est prō (= *v imenu*) prīncipibus cīvītātum Dīviciācus Haeduus. 15. Themistoclēs eī, quī eum servāverat, prō meritīs postea grātiam rettulit. 16. Miltiadēs ipse prō sē dīcere nōn potuit. — 17. Ecce tibi nūntius venit.

1. Admet je opominjal Temistokleja, naj skrbi zase. 2. Cezar je mislil, da se Germani ne bodo brzdali, da ne (*quīn*) bi šli (*exīre*) v provincijo in odtod pohiteli v Italijo. 3. Znano je, da so se Atenci zelo bali za svobodo. 4. Nesmrtni bogovi skrbe in se brigajo ne le za vesoljni svet, ampak tudi za poedince. 5. Diviciak je prosil Cezarja, da naj z njegovim bratom ne ravna prehudo (comp.). 6. Pri Herodotu beremo, da so v bitki pri Termopilah Peržani Lacedemonce pobili, Tebancem pa prizanesli (pas). 7. Človek ni za sebe samega ustvarjen (= rojen), ampak tudi za domovino in svoje. 8. Vojaki se bore za domovino in slavo. 9. Oče pravi: Če sin greši, greši meni na^o škodo^o. 10. Aleksander bi bil srečnejši bil, ko bi bil brzdal in obvladal jezo. 11. Minerva je bila Grkom naklonjena. 12. Kdor odsotnega prijatelja obira, ta je črn, tega se ti, Rimljan, varuj! 13. Nič ni za človeka težje kakor spoznati samega sebe. 14. Epaminonda je rekel: Bogastva vsega zemljekroga nočem sprejeti namesto domovinske ljubezni. 15. V^o duhu (abl.) vidim naprej prirodne nevihte. 16. Helvečani so imeli v primeri z velikim številom (*māgnitūdō*) ljudstva (= ljudi) preozko (= ozko) ozemlje. 17. Tukaj mi še^o nekdo (*quisquam*) govori (*nōmināre*) o usmiljenju (ak.). 18. Ti mi tega (*iste*) drznost še^o zagovarjaš?

28. § 232 s.

1. Mercātōribus nullus erat aditus ad Nervīōs¹). 2. Themistoclī cum Admētō, Molossōrum rēge, nōn erat hospitium.

3. Tēcum mihi rēs est (gl. § 180, p. 2). 4. Miltiadēs erat summā hūmānitāte (in Miltiade erat summa hūmānitās). 5. Syrācūsārum parlī est nōmen Achradīna. 6. Scīpiōnī cōgnōmen fuit Africānus (-ō). 7. M. Valeriō, qui ā corvō adiūtus hostem occīderat, cōgnōmen Corvus (-ō) inditum est. 8. Caesarī erant omnia ūnō tempore agenda. 9. Sī prīncipēs Graeciae vultis essē, castrīs est vōbīs ūtendum, nōn palaestrā.

28. 1) *Nervī, ōrum Nervijī*, belgijski narod.

1. Kralja Latina hči, ki ji je bilo ime Lavinija, se je baje z Enejem omožila. 2. Prvo vojno je imel Filip, kralj macedonski, z Atenci. 3. Tarkviniju, zadnjemu kralju rimskemu, so nadeli priimek Ošabni. 4. Favstul je imel že od začetka upanje, da se pri njem vzgajata dečka kraljevega rodu. 5. Tebanski narod je imel večjo telesno kakor duševno moč. 6. Pitagorovi učenci so morali (konj. perifr.) 5 let molčati. 7. V Frigiji je mesto, ki mu je ime Gordij; to je imelo nekdanje znamenito prestolnico kralja Mide. 8. Zakaj je imel Gaj Marcij priimek Koriolan? 9. Lacedemonci so uvideli, da bodo imeli z Atenci boj za (*dē*) prvenstvo. 10. Scipionu Mlajšemu, ki je imel priimek Afričan, so dali Rimljani še (*praetereā*) priimek Numantinec, ker se mu je posrečilo l. 133. pr. Kr. izvojevati Numancijo. 11. Vedite, ljudje, da morate enkrat umreti! 12. Niso vselej tisti ljudje najsrečnejši, ki imajo veliko bogastvo. 13. Pri vseh izobraženih narodih uživajo (= imajo) veliki moške največjo čast. 14. Naši osvoboditelji imajo mnogo dobrih duševnih in telesnih lastnosti. 15. Po peloponeški vojni so Lacedemonci mislili, da imajo opraviti s Tebanci.

29. §§ 235—237.

1. In pūgnā Marathōniā nūlla cīvītās Athēniēnsibus auxiliō fuit praeter Plataeēnsēs. 2. Epaminōndās nihil eōrum negāvit, quae adversāriī eī crīmīnī dabant (dūcēbant, tribuēbant, vertēbant). 3. Mytilēnaeī¹⁾ multa mīlia iūgerūm agrī Pittacō²⁾ mūnerī dare voluērunt. 4. Lysander Orchomeniīs³⁾ subsidiō missus est. 5. Pausaniās Atticīs⁴⁾ auxiliō vēnit.

1) Mitilenci, prebivalci mesta Mitilene. — 2) Pitak, slavni slikar. —

3) Orhomenci, prebivalci mesta Orhomen. — 4) Atičani, Atenci.

1. Hanibal je poslal mnogo tisoč pešcev iz Hispanije v Afriko, da bi bili Kartagini v ohrambo. 2. Čednosti služijo ljudem v diko in slavo. 3. Vojskovodja je ukazal dati znamenje za umik. 4. Periklej je dal svoja polja državi v dar. 5. Za Salustija je služilo bogastvo v čast, uboštvo v sramoto. 6. Pelopida je pregovoril Tebance, da so šli Tesalcem na pomoč. 7. Katonu je bila celo njegova (§ 264, 1 b) trdovratnost v slavo. 8. Dasi se Pelopida z Epaminondo ne enači glede znanja v vojaštvu (gen.), se mora vendar onemu samemu šteti v slavo, da so se Tebe osvobodile. 9. Pri Nepotu beremo, da se je ples pri Rimljanih štel za napako. 10. Postumiju je bilo v največjo sramoto, da je bila pod njegovim vodstvom rimska vojska od Jugurte poslana pod igo. 11. Atenci so pripisovali (= šteli) poraze, ki so jih doživeli v Siciliji, in zmage Lacedemoncev svoji krivdi, češ, ker so pregnali Alcibiada, ki je veljal po pravici za najboljšega poveljnika. 12. Aleksandru Velikemu služi v hvalo, da je prizanesel Darejevi materi, soprogi in hčerama. 13. Ajak se je baje sam usmrtil z mečem, ki ga je bil dobil od Hektorja v dar. 14. Aleksander je dal (*iubere*) škrlat, (ki) mu je bil poslan iz Macedonije v dar, izročiti Darejevi materi Sizigambi. 15. Proti volji diktatorja Fabija se je Minucij zgrabil s Hanibalom; in ta bi bil njegovo vojsko popolnoma porazil (pas.), ko bi mu oni ne bil prišel na pomoč. 16. Ko je Cezar zapustil dve kohorti v varstvo prateža (dat.), je odšel s 4 legijami v Lutecijo. 17. Isti je zahteval od Ariovista, naj izbere kak kraj sredi (= kot srednji) med obema (= obeh) za pogovor.

Mešani vzgledi o dativu.

1. Ciceron je približno eno leto in devet mesecev preživel Cezarja. 2. Ščedi s časom, kajti ljudje trdijo, da je čas denar! 3. Ko so Grki osvojili Trojo, niso prizanesli mnogo Trojancem. 4. Breznačajniki cenijo denar bolj kakor poštenost in ljubezen do domovine. 5. Diviciak je Cezarja ponižno prosil, da bi prizanesel njegovemu^o bratu. 6. Pripoveduje se, da se Periklej ni jezil na tiste, ki so njegovo slavo v nič devali. 7. Temistoklej je tako zavidal Miltiadu, ki si je pridobil v bitki pri Maratonu nesmrtno slavo, njegove trofeje (tudi pas.), da ponoči ni mogel spati. 8. Pelopida je rekel, da Epaminonda slabo skrbi za domovino, ker ne zapušča (konj.)

nobenih^o otrok. 9. (Ko) je Aleksander izvojeval Tebe, je pri-
zanesel le gradu, hiši pesnika Pindarja in svetiščem. 10. Zakaj
je imel spodnji del Italije pri Rimljanih ime Velike Grecije?
11. Vedi, da mora vsak svojo usodo prenašati! 12. Ariovist je
imel dve hčeri, izmed katerih je bila ena ubita, druga ujeta.
13. Rabsipnost in razuzdanost je celim državam in poedincem
v pogubo. 14. Mnogim se je štelo v napako, da so žalovali
zaradi Cezarjeve smrti. 15. Filip je poklical modrijana Aristo-
tela kot učitelja za svojega sina Aleksandra. 16. Ksenofontovi
spisi so, kakor pravi Ciceron, za mnoge reči koristni; berite
jih (relativ; § 267) torej^o pridno! 17. Znano je, da je Ciceron
zabranil Katilinove naklepe. 18. Micipsa je postavil Jugurto na
čelo Numidov, ki jih je v numantinski vojni poslal rimskemu
narodu na pomoč. 19. Konzul Fabricij je svaril Pira, da naj se
varuje strupa. 20. Med človekom in živaljo je zlasti ta razlika,
da je človek deležen pameti. 21. Plemenitaši, je rekel Marij,
mi zavidajo mojo častno službo; naj mi torej zavidajo tudi
(*īdem*) moje delo, mojo neomadeževanost in moje nevarnosti,
ker sem po (*per*) teh dosegel ono. 22. Temistoklej je čutil, da
bo moral umreti [*perīre*, § 272 (322) p 1], če ga bo nevihta
zanesla (konj. plpf.) na Naks (pas.), kjer je bila takrat atenska
vojska.

Ablativ.

I. Separativ.

30. § 239, a in b. (239).

1. Histiaeus dīxit Darēo exstinctō ipsōs potestāte expulsōs
cīvibus suīs poenās datūrōs. 2. Inimīcī Alcibiadem ē cīvitāte
expulērunt. 3. Themistoclēs tēstulārū suffrāgiīs ē cīvitāte
ēiectus est. 4. Phoebidam Lacedaemoniū ab exercitū remōvērunt.
5. Cicerō invītus urbe cessit. 6. Cēdēns animadvertit Aristīdes
quendam scrībentem, ut patriā pellerētur. 7. Brūtus reditū
tyrannū arcēbat. 8. Tū mē ab iniūriā arcuisti. 9. Hannibal
Alpicōs¹⁾ cōnantēs sē prohibēre (ā) trānsitū concīdit. 10. Fabā²⁾
(ā f.) Pŷthagorēī abstinēbant. 11. Caesar sperābat fore, ut Ariō-
vistus (dē) pertināciā dēsisteret. 12. Iugurthae, quod ab oppūgnā-
tiōne nōn dēsistat, gravēs minae nūntiantur. — 13. Est philo-
sophī vēra ā falsīs distinguere. 14. Alpēs Ītaliā ā Galliā sē-
iungunt. 15. Scīmus mūsicam nōstrīs mōribus abesse ā prīn-

¹⁾ prebivalci Alp, Alpinci. — ²⁾ faba, ae fižol, bob.

cipis persōna. 16. Bonōrum animus ā vitiīs abhorret. 17. Athēniēnsēs deōs suōs ab hoste dēfendere sunt cōnātī. 18. Themistoclem nōn dēterruit ā rē pūblicā dēfendendā Miltiadis calamitās. 19. Cūrēmus, ut patria ā periculīs semper tūta sit!

1. Maraton je od mesta oddaljen približno 10.000 korakov. 2. Beoti se niso umaknili prej iz bitke, dokler niso (= kakor so) Lacedemoncev premagali. 3. Sadržavljana razločujemo od sovražnika po mišljenju (*animus*) in dejanjih. 4. Britanske navade se ne razločujejo mnogo od galskih navad^o. 5. Kserksa je Temistoklej drugič pripravil (*dēpellere*) ob uspeh (*gradus, ūs*) (pas.). 6. Atenec Solon je radovoljno zapustil domovino. 7. Vojski sedme legije so Britance izgnali iz gozdov. 8. Brut je odbijal sovražnika od Galije. 9. V Hispanijo so bili poslani poslanci, da (= ki) bi naznanili Hanibalu, da naj prizanese (= se vzdrži) Saguntincem, zaveznikom rimskega naroda. 10. Atik je navadno vabil na obed tiste, katerih značaj se ni razločeval od njegovega. 11. Salustij je bil od cenzorja Apija Klavdija Lepega izključen iz senata. 12. Pravi prijatelj se ne more lahko razločiti od hinavskega. 13. Ko je Alcibiad zapustil ladjo, so vsi le njega (*ūnus ille*) spremljali. 14. Ko se je Darej vračal iz Scitskega (= dežele Scitov), se mu je skoro preprečila vrnitev v njegovo kraljestvo. 15. Če se boš vzdržal vsake krivice, boš imel mnogo dobrih ljudi za prijatelje. 16. V istem letu, ko (= v katerem) je moral zapustiti Hipija Atene, je bil Tarkvinij Ošabni izgnan iz mesta Rima. 17. Dolžnost staršev je svoje otroke varovati pred revščino in nevarnostmi. 18. Labien je pričakoval Cezarjeve vojake, da bi sovražnika pri prehodu črez reko oviral. 19. Aristida, ki ga je Temistoklej izpodrinil (pas.), so Atenci kaznovali z 10 letnim pregnanstvom in ga izgnali iz domovine (pas.). 20. Smrt je potovanje v kraje (*finēs*), v katerih prebivajo tisti, ki so se ločili s tega sveta (= iz življenja). 21. Ko je Ciceron zapuščal provincijo Sicilijo, so mu izkazali otočani (= prebivalci otoka) velike časti. 22. Cimon je izgnal (*ēicere*) stare posestnike iz mesta in z otoka.

31. § 239, c; (240).

1. Marius Rōmam metū Cimbrōrum solvit (levāvit). 2. Cum locuplētēs possessiōnibus diūturnīs moventur, patria prōpūgnātōribus¹⁾ spoliātur. 3. Epamīnōndās perfēcit, ut Lacedemonce

daemoniī auxiliō sociōrum prīvārentur. 4. Caesar omnēs hostēs armīs exiit. 5. Scipiō et Figulus cōsulēs, cum augurēs iūdicāssent eōs vitiō creatōs esse, magistrātū sē abdicāverunt. 6. Trādita est Caesarī urbs nūda praesidiō, referta cōpiīs. 7. Cicerōnī aquā et īgnī interdictum est. — 8. Rōbustus animus (ab) omnī est liber cūrā et angōre²⁾). 9. Epamīnōndās exercitum obsidiōne liberātum domum redūxit incolumem. 10. Thrasybūlus patriam ā trīgintā tyrannīs liberāvit.

¹⁾ *prōpūgnātor, oris* branilec, bojevnik. — ²⁾ *angor, oris* bojazen.

1. Ko so Samniti stiskali rimsko vojsko, jo je Decij Mus osvobodil obsede. 2. Vsled slavnih zmag so Grki postali prosti peržanskega gospodstva. 3. Cezar piše, da je Ariovist odrekel (*interdicere*) Rimljanom vso Galijo. 4. Pelopida je osvobodil pri povratku (ptp. prez.) iz Aten svojo domovino lacedemonskega gospodstva. 5. Pripoveduje se, da je Serviju Tuliju njegov zet Tarkvinij Ošabni vzel (= odvzel) življenje in vlado. 6. Ker je Ver Sicilce oplenil dragocenih posod in mnogo denarja, ga je Ciceron tožil zaradi izsiljevanja (pas.). 7. Cir se imenuje ustanovitelj peržanske države, ker je oprostil Peržane tirana Astiaga. 8. Sreča oprostī mnogo ljudi⁰ kazni, a⁰ strahu nikogar. 9. S smrtjo se oprostī duša telesnih spon. 10. Kdor nikomur ne koristi, se oropa velike naslade. 11. Rimljani so osvobodili mnogo narodov, ki so prosili (plpf.) pomoči, sovražnikov, da so si jih napravili davku podvržene. 12. Kdo more po pravici trditi, da je brez (= prost) napak in zmot? 13. Že često so pregnali nehvaležni državljani zelo zaslužne može (tudi pas.). 14. Priam, od Akila najhrabrejših sinov oropan, je tega ponižno prosil, da bi mu vrnil mrtvo truplo Hektorjevo. 15. Edip se je baje oropal vida (= oči), ker se je bil oženil s svojo materjo. 16. Premagavši Cimbri in Tevtoni, je oprostil Marij Italijo največjega strahu. 17. Miltiad je preprečil otoku Paru vsako dovažanje živeža.

32. § 240 (241).

1. Dī dolōre vacant. 2. Bonōrum vīta vacua est metū. 3. Animus philosophī ab omnī cūrā vacuus est. 4. Miltiadēs erat inter colōnōs dignitāte rēgiā, quamquam nōmine cārēbat. 5. Alter alterīus auxiliō eget. 6. Lacedaemoniī praecipuē pecūniā indigebant. 7. Hannibal patriā pulsus aliēnārum opum indigēbat.

1. Trazibul ni odvezel nobenemu sovražniku, (ki) je ležal na^o tleh^o, obleke, se ni dotaknil ničesar razen (*nisi*) orožja, ki ga je potreboval. 2. Vojaki so bili več dni brez žita. 3. Galci so potolkli Rimljane ob reki Aliji, potem so pa [ljudi] prazni Rim osvojili. 4. Hedučani so napadli trgovce na potu in jih oplenili vsega prateža. 5. Kdo more po pravici trditi, da je brez napak in zmot? 6. Piru se je zdelo, da je Fabricij brez mnogih reči, ki delajo življenje prijetno. 7. Ker so Kartażani potrebovali Hanibalovo pomoč, se je ta vrnil v domovino, od katere je bil 36 let odsoten. 8. Ni brez bogastva, kdor ga ne potrebuje. 9. Mrtvi so brez čuta. 10. Zelo nesrečni so tisti, ki nimajo niti prijateljev niti domovine.

33. § 241 s. (242 s.)

1. Vir fortissimus cecidit, amplissimō genere nātus. 2. Venerem aliī Jove nātam, aliī spūmā¹⁾ prōcreātam dīcunt. 3. Diāna (ex) Jove et (ex) Lātōnā nāta esse dīcitur. 4. Ex mē nātam relinquō pūgnam Leuctricam. 5. Gallī sē omnēs ab Dīte²⁾ patre prōgnātōs praedicant. — 6. Miltiadēs et antīquitāte generis et glōriā māiōrum et suā modestiā māximē flōrēbat. 7. Pīraeus portus ipsam urbem ūtilitāte superāvit. 8. Gallī omnēs linguā et lēgibus inter sē differunt. 9. Hostēs equitātū superiōrēs fuērunt. 10. Improbī hominēs omnia quaestū metiuntur. 11. Quis ex omnī parte beātus? 12. Cicerō nātū māior fuit quam Caesar.

¹⁾ *spūma, ae* pena. — ²⁾ *Dīs, Dītis* Dīt (= Pluton).

1. Nesrečni (§ 191) Edip je bil sin (*nāscī*) tebanskega kralja Laija in njegove žene Iokaste. 2. Rimljani so se bahali, da izhajajo (pf.) od Marta. 3. Atenski poslanec Kalistrat je prekašal v govorništvu vse govornike tistega časa. 4. Demostenu ni bil nobeden govornik starodavnosti kos v govorništvu. 5. Agezilaj je bil kralj bolj po imenu kakor po oblasti. 6. Dionizij, mlajši izmed dveh sirakuških nasilnikov istega imena, je bil zelo nizkega rodu. 7. Lacedemonci so se po zakonih in uredbah zelo razlikovali od Atencev. 8. Čigav sin (*nāscī*) je bil Orest? 9. Glede na rodovitost se ne more nobena dežela primerjati z Egiptom. 10. Po občnem (= vseh) mnenju je bil Cezar največji vojskovodja rimski. 11. Apolon je bil sin (*nāscī*) Jupitra in Latone. 12. Nihče ni v vsakem oziru popoln. 13. Cimon je imel

za ženo (= v zakonu) svojo sestro, po imenu Elpiniko. 14. Pontski kralj (§ 192, prip.) Mitridat, po sovraštvu do Rimljanov pravi^o Hanibal, je posedel Malo Azijo in pobil zelo mnogo rimskih državljanov. 15. Ljubezen do naroda in domovine je, vsaj po mojem mnenju, največja čednost. 16. Velikih mož ne merimo po sreči, nego po čednosti. 17. Pred bitko pri Salaminu izročijo Atenci grad svečenikom in nekaterim (*pauci*) starejšim, ostalo mesto pa^o zapuste.

34. § 243 (244).

1. Pugnā Marathōniā nihil adhuc exstitit nōbilius. 2. Cōnstat inter omnēs, quī dē Alcibiade memoriae prōdidērunt, nihil illō fuisse excellentius vel in vitiīs vel in virtūtibus. 3. Amicitia colenda est, quā nihil melius habēmus. 4. Suēbī nōn longius annō remanēbant ūnō in locō. 5. Hostēs nōn amplius octingentōs equitēs habēbant. 6. Praeda spē atque opīniōne māior fuit.

1. Za peržanskih vojn sta bila Miltiad in Temistoklej slavnejša od drugih grških veljakov. 2. Znano je, da pri Rimljanih ni bil nihče zgovornejši od Cicerona. 3. Domovino, najdražje, kar more biti (= od katere ne more nič dražjega biti), ste mi vrnili. 4. Nič se ne posuši hitreje kakor solza. 5. Hanibala je oče vzel (*dūcere*) ne čez 9 let starega v Hispanijo. 6. Vsak mir s sodržavljani je koristnejši kakor državljanska vojna. 7. Pri Maratonu se je bojevalo manj kakor 12.000 Grkov. 8. Sel se je hitreje vrnil, kakor se je pričakovalo. 9. Ugled države je bil starim Rimljanom dražji od življenja. 10. Grecija ni rodila (*ferre*) nobenega modrejšega moža od Sokrata. 11. Demosten, največji (abl. comp.) grški govornik, je sklenil svoje življenje leta 322. pr. Kr., 62 let star. 12. Niti Aristid, najpravičnejši in najvrlejši (abl. comp.) mož, ki ga je rodila grška zemlja, ni ušel zavisti svojih sodržavljanov. 13. Cezar je obljubil, da se bode potrudil, da ne bo dalje kakor tri dni (*triduum*, *τ*) odsoten od tabora. 14. V enem dnevu se je zažgalo več kakor dvajset galskih mest. 15. Med Romulom in Avgustom je minilo (= prešlo) manj kakor 800 let. 16. Nič ni slajšega od luči resnice. 17. Nič ni, kakor pravi Ciceron, boljšega, nič prijetnejšega od prijateljstva; zdi se, da odpravi solnce iz sveta, kdor ono odpravi. 18. Vedi, da velikega in odličnega moža ni nič vrednejše kakor spravljalivost in milina!

35. § 244 s. (245).

1. Multī hominēs voluptāte capiuntur. 2. Mundus ā deō administrātur. 3. Ab equitātū hostium peditēs nostrī pulsī sunt. 4. Brevis ā nātūrā nōbīs vīta data est. 5. Clipeī ā mūribus sunt dērōsī. 6. Dominus nāvis clārissimī virī misericordiā captus (mōtus, impulsus) procul ab insulā nāvem tenuit. 7. Hostēs frūmentī inopiā permōlī ducī Rōmānōrum sē trādidērunt. — 8. Populus Rōmānus dēsideriō Rēmuli rēgem flāgitāre nōn dēstitit. 9. Victī hostēs irā ārdēbant. 10. Servius Tullius voluntāte atque concessū cīvium rēgnāre coepit. — 11. Rēctē vīvit, quī gaudet officio. 12. Helvētiī victōriā suā insolenter sunt glōriātī. 13. Cinna patriae bellum intulit frētus [(cōn)fīsus] numerō novōrum cīvium. 14. Agēsilāus domō eādem fuit contentus, quā Eurysthenēs¹⁾ usus fuerat.

¹⁾ Evristen, začetnik ene kraljevske rodovine v Sparti.

1. Ljudje se radujejo nad srečo, žalujejo nad nesrečo. 2. Miltiad je upal, da bode kralj v malo dneh poginil ali od meča (= železa) ali od pomanjkanja. 3. Tucidid pravi, da je Temistoklej umrl v Magneziji naravne smrti (= vsled bolezni). 4. Pamet brzda strasti (pas.), 5. Učenje krepī duha (pl.) dečkov in mladeničev (pas.). 6. Mnogi ne greše iz strahu pred kaznijo. 7. Kralj Koder je umrl iz ljubezni do domovine. 8. Akil je žaloval nad smrtjo svojega prijatelja Patrokla. 9. Aleksander Veliki se je ponašal z Akilom kot⁰ začetnikom svojega⁰ rodu⁰. 10. Febida je zasedel grad mesta Teb na izpodbujo le⁰ malo Tebancev, ki so držali z Lacedemonci. 11. Kdo se more zanašati na telesno trdnost? 12. Zanašajoč se na številnost svojih čet, se je Datid želel udariti. 13. Po Alcibiadovem nasvetu so Atenci Sirakuzancem napovedali vojno. 14. Vsled hlepenja po slavi so predniki rimskega naroda izvršili mnogo zelo slavnih činov⁰. 15. Vsled pomanjkanja žita so Galci prosili za pogovor. 16. Lacedemonci so se bali, da se jim bo Alcibiad iz ljubezni do domovine enkrat izneveril in se zopet spravil s svojimi. 17. Ne na število, ampak na hrabrost svojih čet se zanašajoč, si je upal Leonida pri Termopilah nasproti postaviti se vsej peržanski vojski. 18. Ne zadovoljen s svojo slavo, je začel Pavzanija hrepeneti po večji moči in se ni pomišljal izdati svojo domovino peržanskemu kralju.

II. Instrumental.

36. § 246.

1. Oculīs cernimus. 2. Cōsul ducem hostium suā manū occīdit. 3. Alexander ab hoste sagittā vulnerātus est. 4. Alcibiades per Thrasybūlum ab exercitū receptus est. 5. Caesar eā legiōne, quam sēcum habēbat, mīlitibusque, quī ex prōvinciā convēnerant, mūrum fossamque perdūcit. — 6. Britannī lacte et carne vīvunt. 7. Themistoclēs lītterīs sermōneque Persārūm ērudītus est. 8. Horātius poēta Graecā linguā locūtus est. 9. Cantāre tibiīs ab Olympiodōro didicit Epamīnōndās. 10. Imperātor Augustus cum amīcīs libenter āleīs lūsit. 11. Mīlitēs nostrī ab hostium equitātū proeliō lacessēbantur. 12. Viātōrem tēctō recipiāmus! 13. Cimōn eādem cūstōdiā tenēbātur, quā pater. 14. Miltiadēs cum dēlectā manū clāsse Chersonēsūm profectus est. 15. Alexander Cydnō flūmine calidum corpus abluēs gravī morbō implicātur. 16. Deōrum muneribus īstructī et ōrnātī sumus. 17. Decius fīlius patriā virtūte praeditus sē prō salūte populī Rōmānī dēvōvit. 18. Mīlitēs fossam aggere explent. 19. Tōta domus sanguine redundat. 20. Multī, quī laude dīgnī sunt, poenā afficiuntur.

1. Delfsko proročišče je bilo z darovi vseh kraljev in narodov napolnjeno (*refercire*). 2. Hanibal je tešil svoje sovraštvo z rimsko krvjo. 3. Rimljani so mnogo Galcev odlikovali (*dōnāre*) z državljanstvom. 4. Deseta legija se je po vojaških tribunih zahvalila Cezarju, češ, da je o njej (§ 264, 2) izrekel najboljšo sodbo. 5. Scitje so živeli od mleka in medu. 6. Mnogi, ki so vredni kazni, se nagradijo. 7. Bibul, Pompejev podpoveljnik, je v Epiru težko zbolel. 8. V deški dobi se učimo (*īstitut*) lepih (= dobrih) umetnosti in ved. 9. Atenci so okrasili Alcibiada ne le s človeškimi, ampak tudi z božjimi častmi. 10. Nekateri deli naše države nimajo potokov in rek v izobilju. 11. Vemo, da Atenci mnogo zelo slavnih mož niso nagradili, ampak jih^o kaznili (*afficere* in subst.). 12. Punce je stala zmaga mnogo krvi in ran. 13. Pavzanija je sklenil mir pod temi pogoji, da se nihče razen 30 nasilnikov ne izžene v pregnanstvo (= prežene, *afficere* in subst.). 14. Lizander je izvedel po ogleduhih, da je šlo (*extre*) atensko moštvo (*vulgus*) na kopno plenit. 15. Med poveljniki je bil hud (= velik) prepir, ali naj se branijo za židovjem ali naj gredo sovražnikom

nasproti in začno odločilno bitko. 16. Ahilov oče Pelej je vzel Feniksa v svojo hišo in ga napravil za učitelja svojega sina. 17. Ariovist se je držal mnogo mesecev v taboru. 18. Ahil je bil obveščen po Antiloku, Nestorjevem sinu, da mu je Hektor ubil prijatelja Patrokla. 19. Zdi se, da je bil Alcibiad z več telesnimi in duševnimi vrlinami obdarjen kakor Temistoklej. 20. Solnce polni ves svet s svojo lučjo in naredi, da vse raste in cvete. 21. Bila je nevarna (= velike nevarnosti) stvar, z majhnimi (*exiguus*) četami bojevati se na neugodnem kraju. 22. Dobrote naj pomni (= drži v spominu), kdor jih^o je sprejel. 23. Kateri narod je bil vojne tako vaje kakor Rimljani? 24. Nepot pripoveduje, da so pri Grkih največji možje igrali na piščalko. 25. Bitko pri Kanah so Rimljani izgubili. 26. Katero bitko so Atenci l. 490. pr. Kr. dobili proti Peržanom? 27. Temistoklej je Kserksa obvestil pismeno (= s pismom), da se dela na to, da bi se podrl most, ki ga je dal [§ 275 (328) 4. p. 2, a] napraviti čez Helespont.

37. § 247 s.

1. Thraybūlus nōn minus prūdentīā quam fortitūdine ūsus est. 2. Lēgāti cōsuluērunt Apollinem, quō potissimum duce ūterentur. 3. Hannibal fruī victōriā quam ūlī māluit. 4. Trēs lēgātī summīs honōribus fūctī Athēnās missī sunt. 5. Miltiadēs tōtā regiōne, quam petierat, potītus est. 6. Pythagorēis interdictum erat, nē fabā vēscerentur. 7. Darēī rēgnō nostra nītitur dominātiō. — 8. Athēniēnsēs cursōrem Lacedaemonem mīsērunt, ut nūntiāret quam celerrimō opus esse auxiliō. 9. Themistoclēs quae opus erant, celeriter reperiēbat. 10. Quaesīvit Aristīdēs, cūr tantā poenā dīgnus dūcerētur. 11. Nihil homine tam indīgnum est quam flāgitium¹⁾.

¹⁾ *flāgitium*, t sramotno delo.

1. Hanibal je prebil mnoge raznovrstne napore. 2. Tisti, ki hočejo uživati dolgotrajen mir, morajo biti izurjeni v vojni. 3. Osvojivši mnogo krajev, se je Agezilaj polastil velikega plena. 4. Hanibal je imel za prijatelja in učitelja grškega slovstva Sozila. 5. Kdo dvomi, da je človeškemu telesu (pl.) treba jedi in pijače? 6. Bil je nekdanj čas, ko so ljudje jedli želod. 7. Perzej je ubil Meduzo, oprt (= oprši se) na pečino. 8. Epaminonda je rekel Diomedontu, ki mu je ponujal denar peržanskega kralja: Nič ni treba denarja; kajti če kralj to (pl.)

hoče, kar je Tebancem koristno, sem pripravljen storiti zastonj. 9. Atik je dajal vse iz svojega premoženja, kar je bilo prijateljem potrebno. 10. Punci so nekdanj žrtvovali ljudi in se hranili s pasjim mesom. 11. Orgetorig je uveril Helvečane, da je silno lahko (*perfacile*) polastiti se vlade nad vso Galijo. 12. Numidi so uživali večinoma mleko in divjačino. 13. Možu, na čigar življenje se je opirala blaginja domovine, pripravljate smrt? 14. Vemo, da ne bo nihče užival neprestane sreče. 15. Ugled in blaginja držav se ne opira na orožje vojakov, ampak na vrlino državljanov. 16. Sramujte se, ker ste naše zaupanje zlorabili! 17. Spominjajte se tistih, ki so z vami prestali velike nevarnosti! 18. Kaj je treba besed? Nam je treba dobrih vzgledov! 19. Mnogi ljudje ne zaslužijo (= so nevredni) zaupanja, ki ga imamo do njih. 20. Kdor se svojih napak ne sramuje, ta ne zasluži le graje, ampak tudi kazen. 21. Najboljšega moža smatramo najboljše usode vrednega.

38. § 249.

1. Lacedaemoniī ab Alcibiade adiūtī multō superiōrēs bellō esse coepērunt. 2. Quō quid melius est, eō rārius solet esse. 3. Fluvius abest tribus mīlibus passuum ab hostium castrīs. 4. Aristīdēs dēcessit quartō ferē annō post (post quartum ferē annum), quam Themistoclēs Athēnis erat expulsus.

1. Kraj, kamor sta prišla Cezar in Ariovist k pogovoru, je bil skoro enako (= za enak prostor) oddaljen od njunih taborov. 2. Agezilaj je premagal (*pellere*) mnogo večje čete nasprotnikov. 3. Čim bolj se revščina skriva, tem bolj je očitna. 4. Pri Nepotu beremo, da je Hanibal za toliko prekašal druge (*ceteri*) poveljnike po bistroumnosti, za kolikor se odlikuje (*antecēdere*) rimski narod pred vsemi (*cūctus*) drugimi^o narodi po hrabrosti. 5. Doma bi jaz^o mnogo rajši ostal [= rajši hotel (prez.) ostati]. 6. Ciceron je bil za malo let mlajši od Pompeja in za 6 let starejši od Cezarja. 7. Solon je živel (= bil) približno 300 let po Likurgu. 8. Hanibal se je vrnil v Afriko 3 leta potem, ko je bil zbežal z doma. 9. Korinčan Timoleont je prenašal — kar (*id quod*) se smatra za mnogo težje — modreje srečo kakor nesrečo. 10. Zemlja je 50 krat (= za 50 delov) večja od lune. 11. Ni dvoma (= dvomno), da se mora poštenost mnogo više ceniti kakor vse drugo (pl.). 12. Truplo Aleksandra Velikega so prenesli dve leti po njegov^o smrti iz Babilona v

Egipet (pas.). 13. Cezar je sklenil napraviti most malo nad onim krajem, kjer je bil prepeljal vojsko čez Ren. 14. Malo pred svojo smrtjo je Sokrat govoril (*dissere*) o nesmrtnosti duše.

39. § 250 s.

1. Miltiadēs summā aequitāte rēs cōstituit. 2. Melius est cum dīgnitāte (*častno*) cadere quam cum ignōminiā servīre. 3. Miltiadēs māgnā cum offēnsiōne cīvium suōrum Athēnās rediit. 4. Iūre prōditor patriae suppliciō affectus est. 5. Vir sapiēns aequō animō iniūriam fert. 6. Sine virtūte nullō modō beātī esse possumus. 7. Pīsistratus tyrannidem Athēnīs per dolum occupāvit. — 8. Caesar adversus hostēs (cum) omnibus cōpiīs contendit. 9. Xerxēs Artabazum cum epistolā ad Pausaniam mīsīt. 10. Dux cum legiōnibus tribus profectus est.

1. Diviciak je začel s solznimi očmi (= z mnogimi solzami) Cezarja rotiti. 2. Ta je o polnoči tiho (= molče) odrinil. 3. Alpe je Hanibal prekoračil z veliko izgubo ljudi in tovarne živine. 4. Največ italskih narodov se je Hanibalu podvrglo svojevoljno. 5. Alcibiad se je slavno (= s slavo) vrnil v svojo domovino. 6. Z velikim veseljem so pričakovali rimski zavezniki Pompejev prihod. 7. Z vnemo (*ardor*) si govoril za stvar, ki je mi nismo omenili (= ki smo jo mi molče preskočili). 8. Po pravici občudujemo cenzorja Apija Klavdija, ki je zgradil ono slavno (*ille*) cesto. 9. Zvezde vrše svoja pota (*cursus*) z največjo hitrostjo. 10. Scipion Starejši ni nič izvršil zvijačno (= po zvijači) ali nasilno (= po sili), ampak je živel vedno dostojno (= z dostojnostjo). 11. Ciceron ni prenašal konca (*interitus, ūs*) ljudovlade ravno-dušno, toda skušal se je z vedami tolažiti. 12. Isti je podpiral Pompeja na vse načine (sing.), ker je mislil, da vse koristi državi, kar on dela. 13. Sel je prišel s pismom. 14. Četrta legija je prezimila z Labienom na Remskem. 15. Cezar se je prikazal (*prōcēdere*) v škrlatu (= s škrlatno obleko). 16. Rimljani so prihajali na skupščine često z meči. 17. Cezar je poslal podpoveljnika z dvema legijama naprej, sam pa je sledil z ostalimi četami.

III. Lokativ.

40. § 252 s.

1. Dēfēctī cum Leonidā vim hostium nōn sustinuerunt eōque locō omnēs interiērunť. 2. Chabriae cōnsilium tōtā Graeciā celebrātum est. 3. Erant itinera duo, quibus itineribus Helvētīi

domō exīre possent. 4. Caesar frūmentum flūmine Ararī subvexerat. 5. Cimōn barbarōs eōdem diē terrā marīque vīcit. 6. Erat omnīnō in Galliā ulteriōre legiō ūna. 7. Dē amīcitiā eō librō scrīptum est, quī īnscrībitur Laelius. 8. In Hērodoti librīs multae fābulae inveniuntur. — 9. Hostēs omnem spem in celebritate pōnēbant. 10. Caesar occupātō oppidō Vesontiōne praesidium ibi collocat (cōnstituit). 11. Hostium dux in portā cōnsistit. 12. In Platōnis labrīs¹⁾ in cūnīs²⁾ dormientis apēs cōsēdisse dīcuntur. 13. Lucrētia³⁾ cultrum⁴⁾ sibi īn pectore dēfīxit. 14. Lēgēs populī Rōmānī in aere incīdēbantur. 15. Pausaniās tripodem aureum Delphīs posuit, in quō īnscrīpsit suō ductū barbarōs apud Plataeās esse dēlētōs. 16. Biās in septem sapientibus numerātur. — 17. Tōta Italia Rōmam convēnit. 18. Iugurtha omnēs cōpiās ūnum in locum cōgere statuit.

¹⁾ labrum, τ ustnica. — ²⁾ cūnae, ārum zibel. — ³⁾ Lukrecija, plemena Rimljanka. — ⁴⁾ culter, trī nož.

1. Egipčani in Babilonci so polagali vso skrb na spoznavanje zvezd. 2. Kdor tovariša vara, se ne sme (§ 121) več šteti med dobre može. 3. Miltiad se je utaboril na pripravnem kraju. 4. Na kopnem in mokrem so Grki l. 480. in 479. pr. Kr. premagali Peržane (pas.). 5. Lacedemonci so edini na vsem zemljekrogu živeli 700 let po istih šegah. 6. Gotove zvezde se vidijo vedno na istem kraju. 7. Na desni in levi se razprostrata (*patēre*) dve morji. 8. Cezar je hitel za (*ad*) sovražniki po isti poti, po kateri so bili šli sami. 9. Vojaki so prišli pri Kolinskih vratih v mesto. 10. Ko je vojskovodja videl, da je njegova vojska premagana, si je zabodel meč v prsi, da ne bi preživel poraza. 11. Ko je Cezar izvedel (*cōgnōscere*), da so vse belgijske čete zbrane na enem kraju blizu njega, je brzo (*mātūrāre*) [275 (328), 4. do p. 2] prepeljal svoje čete čez reko Aksono. 12. Poveljnik ukaže množici zbrati (= sniti) se v mestih. 13. Kamor te domovina postavi, tam ostani! 14. Kserks se je vrnil v mnogo krajšem času v Azijo istim potem, koder je bil prišel (*iter facere*) v Grecijo. 15. Lacedemonci so postavili (*locāre*) v tebski grad posadko. 16. Ko je Hieron odhajal v vojno, mu je sedel orel na ščit (= Hieronu, ko ...). 17. Kje se snidemo, tovariši? 18. Nepot poroča, da je Temistoklejev kip bil na trgu mesta Magnezije. 19. Atik je v svojem letopišu napisal zgodovino rimskega naroda. 20. V istem tudi poroča, da je umrl Hanibal

i. 571. po ustanovitvi mesta. 21. Poslanstva vseh sicilskih mest so se sešla v Sirakuzah. 22. Imeja tistih vojakov, ki so padli v boju, so se vdolbla v kamen.

41. § 254.

1. Cn. Pompēius bellum praedōnum extrēmā hieme apparāvit, ineunte vĕre suscēpit, mediā aestāte cōnfēcit. 2. Bellō Pūnicō secundō Flaminius cōsul rem male gessit. 3. Miltiadēs spērābat Darēum rēgem vel hostium ferrō vel inopiā paucīs diēbus peritūrum esse. 4. Caesar pontem bīduō perfēcit. — 5. Populus Rōmānus in pāce magistrātibus imperat, in bello sīc pāret ut rēgī. 6. Hōc in tempore nūlla cīvitas Athēniēnsibus auxiliō fuit praeter Plataeēnsēs. 7. M. Cato in senectūte Graecās litterās didicisse dīcitur. 8. Germānī, quī Rhenum trāsierant, annīs (intrā annōs) quattuordecim tēcta nōn subiērunt. 9. Vix ter in annō nūntium ex urbe audīmus.

1. Istega dne izpeljeta obadva svojo vojsko iz tabora, Pompej skrivši in ponoči, Cezar pa^o javno in podnevi. 2. Cimona, ki je bil l. 449. pr. Kr. pri (*in* z abl.) obleganju mesta Citija umrl, so Atenci dolgo pogrešali ne le v vojni, ampak tudi v miru. 3. Znano je, da je Cezar preminil l. 44. pr. Kr. v 56. letu svoje dobe. 4. Za peloponeške vojne so Atenci po Alcibiadovem predlogu in nasvetu napovedali Sirakuzancem vojno. 5. Rimsko zemljišče je bilo v začetku zelo majhno (*exiguus*). 6. Kamil je prišel obleganim Rimljanom o pravem času na pomoč. 7. Mnogo (pl.) poskušamo v mladosti, česar ne moremo poskušati v starosti. 8. Mitridat je zapovedal (*imperāre*) vse rimske državljane v Aziji v enem dnevu pomoriti. 9. Pesnik Vergilij se je narodil 15. oktobra [§ 346 (352)] leta 70. in je umrl 21. septembra leta 19. pr. Kr. 10. Po porazu pri Zami je Hanibal prišel v dveh dneh in nočeh v mesto Hadrumet. 11. Oba nasprotnika morata priseči, da bodeta odpustila v naslednjih treh dneh (= tri-dnevju) vojsko. 12. Epaminonda in Pelopida sta v kratkem času učinila, da so Tebe veljale za prvo mesto vse Grecije. 13. Za Pizistrata so se baje v Atenah umetelnosti in vede z veliko vnemo gojile in Homerjeve pesmi zbrale.

Mešani vzgledi o ablativu.

1. Cezarjevi vojaki so zgradili z neverjetno hitrostjo 19.000 korakov dolg zid. 2. Ko so imeli Atenci prvenstvo (*praesesse*)

pri grškem narodu, so si pridobili po mnogih slavnih zmagah, ki so jih izvojevali na kopnem in mokrem, tako (*is*) slavo, ki je bila vzvišena (*māior*) nad zavist. 3. Aleksander je imel Aristotela za učitelja. 4. Lacedemonci so bili v vojni zelo izurjeni. 5. Aleksander Veliki je modrijanu Diogenu izkazal (*afficere*) veliko čast. 6. Nepošteni in neznačajni možje po občnem (= vseh) mnenju niso vredni častnih mest in visokih služb. 7. Po pravici se občudujejo tisti, ki s smrtjo dokažejo (*probāre*, pf.) svojo zvestobo. 8. Vojne se ne vojujejo po ženskah. 9. Grki so hoteli rajše slavno (subst.) pasti kakor služiti. 10. Zakoni govore z vsemi v istem jeziku (*vōx*). 11. Platon trdi, da ni nobena oblika lepša od okrogle (= Pl. zanika, da je kaka obl. . .). 12. Glede učenosti velja (= se smatra) Aristotel za prvega moža (*prīnceps*) vsega starega veka, 13. Kdor se s svojo srečo nezmerno baha, temu sledi prej ali slej (*ōcius aut serius*) jeza božja, kakor onemu samskemu tiranu Polikratu. 14. Vsled pomanjkanja ladij Cezar ni sledil Pompeju v Grecijo. 15. Oprosti se strahu pred smrtjo! 16. Antipater je pregnal govornika Demostena (tudi pas.). 17. Jugurta je zahteval od Avla, ki ga je bil z vojsko vred obkolil [= držal zaprtega (*inclūdere*)], da zapusti v teku 10 dni Numidijo. 18. Z Nestorjevega jezika je tekel, kakor pravi Homer, govor slajši od medu; za to ljubkost mu ni bilo treba posebne^o telesne moči. 19. Scipion Afričan je umrl, kakor poroča Ciceron, l. 185. pr. Kr., leto pred Katonovo cenzuro, 9 let po njegovem konzulatu. 20. Ko je bil Antonij zapustil Italijo, je pomagal Atik njegovim prijateljem z vsem, kar so potrebovali. 21. Le tisti uživa bogastvo, ki ga zna modro rabiti.

Sklad krajevnih določil.

42. §§ 255—257.

1. Xerxēs victus in Asiam rediit. 2. Themistoclēs primum Argōs sē contulit, inde Corcȳram, inde Pydnam, Naxum, Ephe-sum vēnit. — 3. Darēus ex Eurōpā in Asiam revertit. 4. Caesar ab urbe in Galliam profectus est. 5. Caesar paucīs diēbus Romā in Galliam ulteriōrem pervēnit. 6. Alexander Babylōne Sūsa profectus est. — 7. Thūcydidēs ossa Themistoclis clam in Atticā ab amicīs sepulta esse memoriae prōdidit. 8. Māximē Epamīnōndae ēloquentia ēlūxit Spartae ante pūgnam Leuctricam. 9. Cicerō Arpīnī nātus est. 10. Alexander Māgnus Babylōne mor-

tuus et Alexandrēae conditus est. 11. Lēx erat Thēbīs, quae morte multābat, sī quis imperium diūtius retinuisset quam lēge praefīnitum foret. 12. Cum fāma dē morte Alexandrī Māgni vēnisset, tōtā Alexandrēā māximus lūctus agitābātur. 13. Albā Longā iam ante Rōmam conditam quattuordecim rēgēs rēgnāvērunt. — 14. Curiō in oppidō Uticā [toda: Uticae, (in) oppidō Africae] praesidium collocāvit. 15. Vercingetorīx expellitur ex oppidō Gergoviā (toda: Gergoviā, ex oppidō Galliae). 16. Dēmarātus Corinthō in urbem Tarquiniōs (toda: Tarquiniōs, in urbem Etrūriae flōrentissimam) sē contulit.

1. V Atenah in Sparti so se hranili otroci tistih, ki so bili padli (= umrli) v boju za domovino (= za domovino bojujoči se), na državne stroške. 2. Ver je celo (*ipse*) na Delu oropal svetišče Apolonovo. 3. Grški zgodopisec Herodot je bil rojen v Halikarnasu, toda živel je večjidel na Samu; isti je bil tudi v Atenah, Sparti, Egiptu in mnogo drugih mestih in deželah. 4. V celem Rimu ni bil nihče razkošnejši, nihče zani karnejši od Katiline. 5. Askanij, Enejev sin, je kraljeval v Albi Longi. 6. Iz Kapue, Neapola, Tarenta in drugih mest so prišli poslanci v Rim, da bi prosili pomoči proti Hanibalu. 7. Po smrti svojega očeta je sklical Aleksander Veliki skupščino grških držav v slavno grško mesto Korint. 8. Ko je bil Hanibal premagal Rimljane pri Kanah, se je dolgo mudil v razkošnem kampanskem (= Kampanije) mestu Kapui. 9. Ko je prišel Marij v mesto Cirto, je poslal kralj Bokk k njemu poslanca. 10. Kraljica Dido je zbežala iz bogatega feniškega mesta Tira v Afriko ter je tam ustanovila Kartagino. 11. Horacij se je rodil v apulskem mestecu Venuziji. 12. V mestu Efezu je bilo krasno svetišče boginje Diane. 13. Apolon in Diana sta se rodila na otoku Delu. 14. Vemo, da je Ciceron poslal svojega sina v učene (§ 191) Atene, da bi tam poslušal najboljše učitelje. 15. Cezar je z največjo hitrostjo odpotoval iz mesta Aleksandrije ter je prišel hitreje, nego se je pričakovalo, v Zelo in je premagal Farnaka. 16. Ko se je bilo naznanilo v mesto Rim, da se bliža Sula z vojsko in ni več oddajen od zidovja kakor 6000 korakov, je baje nastala v vsem mestu velika osuplost.

43. § 259.

1. Paullus omnī Macedonum gazā potitus nihil domum suam intulit. 2. Ariovistus uxōrem et filiās domō sēcum dūxit

in Galliam. 3. Epamīnōndās, quamdiū facta est caedēs cīvium, domī quiētus fuit. 4. Cicerō saepe rūš contendit et libenter rūri vīvēbat; sī rēs postulābant, rūre Rōmam revertit. 5. Marius in bellō plērumque humī quiēscēbat. 6. Mālō sine perīculō domī meae esse quam cum perīculō aliēnae. 7. Alcibiadī tōta rēs pūblica domī bellīque trādita est.

1. L. Kvinkcij Cincinat je živel (*vitam agere*) na kmetih. 2. Periklej je največ let vodil (*praeesse*) atensko državo o miru in vojni. 3. Včeraj sem se vrnil s kmetov domov; danes ostanem (fut.) doma; jutri pa^o odidem s prijateljem na kmete. 4. Mnogi so često videli Hanibala ležati (§ 204, g) med stražami na tleh. 5. Alcibiad se je vzgajal v Periklejevi hiši. 6. Sulī se je izročila vsa oblast doma in v vojni. 7. Agezilaju je prišlo z doma poročilo, da so Atenci in Beoti Lacedemoncem napovedali vojno. 8. Za Jugurte je bila rimska država o miru in vojni na prodaj (= kupljiva).

Prepozicije.

44. § 163, 1—9, 15, 16.

1. Temistoklej je šel (*accedere*) k lacedemonskim eforom, ki so imeli najvišjo oblast (= pri katerih . . .), in je pred njimi trdil, da se jim je napačno (pl.) poročalo. 2. Dokler je bil Hanibal v Italiji, ni postavil po bitki pri Kanah nihče proti njemu tabora. 3. Pravičnost proti staršem se imenuje ljubezen (*pietas*). 4. Fabiji so pri Kremeri vsi do zadnjega (= enega) poginili. 5. L. 480. pr. Kr. je bilo pri Salamini peržansko brodovje, ki je bilo od pamtiveka največje, od Grkov popolnoma premagano. 6. Proti domnevi Rimljani Hanibala niso videli pred Rimom. 7. Zemlja se zavrti v 24 urah okoli svoje osi. 8. Prijateljstvo more biti le med dobrimi. 9. Avgust je uredil v državi vse po svoji volji. 10. Po bitki pri Farzalu je bila vsa oblast v Cezarjevih rokah. 11. Proti sili se ne more brez sile nič opraviti. 12. Za jezdecem sedi črna skrb. 13. Skupno grško brodovje se je najprej udarilo pri Artemiziju med Evbejo in celino s Kserksovimi pomorščaki. 14. Potem so pa Grki odpluli (*discedere*) od Artemizija in so postavili svoje brodovje pri Salamini nasproti Atenam. 15. Datam je obrnil tisto, kar je bilo namenjeno (*cogitare*) v njegovo pogubo, v svojo blaginjo.

45. § 163, 10—14, 17—25.

1. Donava teče skozi več velikih mest. 2. Jupitra je imenoval rimski narod zaradi dobrot najboljšega, zaradi sile največjega. 3. Za Hektorjem je bil Enea izmed vseh Trojancev najhrabrejši. 4. Pod luno je razen človeškega duha vse (pl.) smrtno in minljivo; nad luno je vse večno. 5. Skozi dve leti je bila rimska oblast pri decemvirih. 6. Epaminonda je dosegel (*efficere*) po Atencu Kabriji, da se je Diomedont vkrcal nepoškodovan. 7. Eni so šli proti Rimu, drugi v Kampanijo, drugi proti severu. 8. Pri nesmrtnih bogovih vas rotim, sodniki, da ščitite nedolžnost. 9. Cezar je razširil meje rimske države čez Ren. 10. Ariovist je peljal svoje čete mimo Cezarjevega tabora in se je utaboril 2000 korakov nad (*ultrā*) njim. 11. Ko so meščani videli, da so sovražniki že v (*intrā*) mestu, so se udali. 12. Aristid se je odlikoval pred vsemi drugimi po svoji pravičnosti. 13. V teku malo let je Cezar osvojil Galijo. 14. Isti se je zgrudil poleg Pompejevega kipa. 15. Blizu Rima so bili krasni selski dvorci. 16. S čuti zaznavamo, kar je izven nas. 17. Ob reki se je videlo le^o malo konjeniških straž. 18. Pametno živi, kdor naravno živi. 19. Lacedemonci so trdili, da izven Peloponeza ne sme imeti nobeno mesto zidovja (= so zanikali, da bi moralo (*oportet*) kako mesto . . .] 20. Ljudski tribun G. Memij je zatrjeval, da bode državno varstvo Jugurti zastran njega ostalo nedotaknjeno. 21. Tisti del Galije, ki je bil tostran Alp, se je imenoval tostranska Galija, tisti pa, ki je bil onstran Alp, onstranska.

46. § 164.

1. Ciceron je držal v državljanski vojni s Pompejem. 2. Od mladih nog se moramo navajati na delo. 3. Aleksander je ustanovil v Egiptu mesto in ga imenoval po svojem imenu Aleksandrijo. 4. Epaminonda je vpricho zelo številnega zbora tiranstvo Lacedemoncev tako ožigosal, da ni manj s svojim govorom omajal njihove moči (*opēs*) kakor z bitko pri Levktrih. 5. Cezar je postavil (*cōstituere*) legijo pred svoj tabor, da bi sovražna pehota ne mogla iznenada napraviti napada (pas.). 6. Borimo se za življenje, za domovino, za vladarja! 7. Jugurta je prosil vojake, da ga (§ 264, 2, p 1) branijo proti rimski lakomnosti. 8. Diviciak je jokajoč (= z mnogimi solzami) rotil Cezarja, da bi ne postopal prehudo (comp.) z njegovim bratom Dumnorigom

(= da ne bi sklenil kaj prehudega proti . . .). 9. Helvečani so mislili, da imajo v primeri z množico ljudi, z bojno slavo in s hrabrostjo preozke (pozitiv) meje. 10. Ko je Cezar zahteval od Hedučanov žita, ki so mu ga bili obljubili, so dan za dnevom odlašali. 11. Strah, ki je hipoma prevzel vso vojsko, se je začel pri vojaških tribunih, načelnikih in vseh ostalih, ki niso imeli v vojaštvu velike izkušnje. 12. Kje (= odkod) naj začnem? 13. Ko so sovražniki videli, da jih napadamo od spredaj, na levi in od zadaj (pas.), so zbežali. 14. Ren izvira na Lepontinskem. 15. Atensko zidovje, ki ga je Temistoklej zopet zgradil (*restituere*), je sestajalo iz kapelic in grobišč. 16. Miltiad je bolehal na rani, ki jo je bil dobil pri obleganju Para. 17. Herkul je gnal Gerionova goveda pred seboj. 18. V primeri s čednostjo se mora bogastvo zaničevati. 19. Vsak po svoji moči. 20. Res je, da ni življenje nobenega človeka brez skrbi in bolečin. 21. Cezar je preganjal Pompeja tja do Egipta.

47. § 165.

1. Največ jih je tako pisalo, da je Temistoklej šel (*trānstre*) v Azijo, (ko) je bil Kserks kralj. 2. Ko so meščani in oblegalci videli plamen (pas.), je prišlo obojim na misel, da so dali kraljevi pomorščaki znamenje (pas.). 3. Darej je dal (prim. 36, stavek 27.) napraviti čez reko Hister most, da (= po katerem) bi prepeljal čete. 4. Aristid je bil atenski poveljnik v boju pri Platejah, v katerem je bila barbarska vojska potolčena (*fundere*) in Mardonij ubit. 5. Večji del Azije je bil nekdam pod peržansko oblastjo. 6. Često je pod siromašno obleko skrito vrlo sree. 7. Samniti so pri Kavdinskem klanu Rimljane premagali in jih^o poslali pod igo. 8. Efori so pustili Pavzanija poginiti pod milim nebom. 9. Kserks je sklenil vso Grecijo in vse zapadne dežele spraviti pod svoje žezlo. 10. Zaznali smo (*accipere*), da so onstran (*super*) Numidije Getuli. 11. Ko je dal (*iubere*) Amulij izpostaviti dvojčka Romula in Rema, je bila izstopila Tibera čez svoje bregove. 12. Nad Damoklejevim tilnikom je visel oster meč (*ēnsis*). 13. Platon je položil (*collocāre*) poželenje pod (*subter*) prepono. 14. Ni dvoma, da čednost vse nadkriljuje.

B. Sestavki, ki se glede vsebine in besed*) opirajo na (Košanovo) Latinsko čitanko.

I. Miltiad.¹⁾

1. Miltiadovo rodoljubje. (Mil. I)

Peržanski kralj Darej je izročil varstvo mostu, (ki) ga je napravil čez reko Hister, prvakom, ki jim je bil dal trajno gospodstvo (pl.) v mestih (gen.) Ionije in Eolide. Med prvaki je bil tudi Miltiad, Cimonov sin. Ko je ta (*qui cum*) slišal, da se Darej proti Scitom nesrečno bojuje, je izpodbujal čuvaje mostu, da naj ne opuste dane prilike Grecijo osvoboditi in naj podero most. „Če ne bo mogel“, pravi Miltiad, „Darej svojih čet po mostu nazaj prepeljati, bode vse v malo dneh uničil ali sovražni meč ali glad.“ Toda Histiej iz Mileta se je temu nasvetu ustavil, rekoč (= ko je rekel): „Naše gospodstvo se opira na Darejevo kraljestvo. Če kralj pogine (fut. II.), nas bodo naši sodržavljanji izgnali iz države (pas.). Zatorej je za nas koristneje, da most ostane (= se ne podere) in se na tak način ohrani peržansko kraljestvo.“ Tega mnenja je bila (*sequi*) večina. Dasi torej^o Miltiad s svojim nasvetom ni prodrl, se je vendar videlo, da je večji prijatelj skupne svobode kakor svojega lastnega gospodstva.

2. Bitka pri Maratonu. (Mil. II, III)

Kmalu nato je poslal Darej Datida in Artaferna z ogromno vojsko v Evropo, da bi spravila Grecijo pod njegovo (§ 264, 2) oblast. Ko sta, hitro osvojivši Eretrijo, ki je mesto na otoku

*) Besede in rekla, ki se nahajajo na dotičnih mestih Kornelija Nepota in so porabljena le v teh sestavkih, niso navedena v besedniku.

I. ¹⁾ Če vsebuje naslov obenem snov ali vsebino, stavimo pred substantiv *de* (z abl.); torej: *de Miltiade* (namreč: *agitur, narratur, disseritur* itd.). Za naslove se pa morejo rabiti tudi stavki (povedni z indik. in zavisni vprašalniki) ter acc. c. inf. (s pridejanim predikatoma ali brez njega). Vzglede za naslove je v Latinski čitanki dovolj.

Evbeji, prišla do Atike, je Miltiad opominjal Atence, naj gredo Peržanom nasproti na Maratonsko polje in naj bijejo odločilno bitko. Ko jim je še⁰ prišlo 1000 Platejcev na pomoč, so peljali svoje čete iz mesta in se utaborili na zelo ugodnem kraju. S svojimi pičlimi četami so si upali boriti se proti 100.000 peržanskim pešcem in 10.000 konjenikom. Zanašajoč se na hrabrost svojih sodržavljanov, je mislil Miltiad, da bi bilo mogoče (se moglo zgoditi), da bi peščica 10.000 oborožencev, ki je žarela čudovite bojaželjnosti, premagala desetkratno premoč (= število) Peržanov. In to (rel. zveza, § 267) upanje ga ni varalo. Grki so se tako hrabro borili, da so bili Peržani premagani in tako prestrašeni, da niso hiteli v tabor, temveč na ladje. Ta bitka se je bila l. 490. pr. Kr.

3. Žalostni konec Miltiadovega življenja. (Mil V, VI)

Po bitki pri Maratonu je Miltiad zavojščil mnogo otokov, ki Atencem proti barbarcem niso bili pomagali (pas.), da bi jih prisilil [vrniti se] k pokorščini. Ker pa mesta Para ni izvojeval, nego se je vrnil brez uspeha, so ga Atenci obtožili veleizdaje, češ, da ga je peržanski kralj podkupil (pas., čas!). Ker se vsled rane [bolan], ki jo je dobil pri obleganju mesta Para, ni mogel sam zagovarjati, so poprijeli njegovi prijatelji za besedo. Dasi je obravnava dognala (pas.), da je nedolžen, je vendar bil obsojen v denarno globo. Ker te ni mogel plačati, so ga vrgli v državno ječo (pas.), kjer je sklenil svoje življenje. To je bil konec slavnega (§ 191) Atenca, ki je bil kot mladenič in mož srečno in uspešno služil (*gerere*) državi. Njegovo usodo moramo tem bolj obžalovati, ker se je neuspeh glede Para (*calamitas Paria*) pripetil brez njegove krivde. Sicer so pa vsi edini v⁰ tem⁰, da je bil Miltiad zelo človekoljuben in čudovito vljuden. Toda z ozirom (*respicere*) na njegov veliki ugled pri vseh državah, na njegovo slavno ime in vojno slavo so se Atenci bali njegove moči. In bržkone [*vērī simile est*, § 275 (328), 4, do p 2] je bil to vzrok njegove obsodbe.

II. Temistoklej.

1. (Te. I, II)

Koga naj više cenimo od Temistokleja, ki je napake zgodnje mladosti popravil z velikimi čednostmi? Oče Neoklej je sina izdedinil, ker je prelahkomiselno zapravljajal premoženje.

Sin je mislil, da mora to sramoto izbrisati z največjo pridnostjo. Ker se je posvetil popolnoma državi in je imel mnogo posla (*versārt*) pri sodiščih, se je hitro vzljubil svojemu očetu in vsem dobrim. Kakor je hitro našel, česar je bilo treba, tako je bil tako odločen pri izvrševanju [reči], da se ni nobena važnejša stvar brez njega započela (*gerere*). — Najprej je pregovoril Atence, da naj začnejo vojno z Egineti in morskimi roparji. Ko se je z denarjem, ki je prihajal iz rudnikov, zgradilo veliko brodovje, je Temistoklej zlomil moč sovražnikov, pri čemer so postali Atenci tudi zelo večji pomorski vojni. In zlasti to jim je bilo v veliko korist. Kajti že je bil sklenil Kserks maščevati sramotni poraz, ki ga je bil doživel njegov oče pri Maratonu, in napasti najprej Atence.

2. (Te. II, III)

Ko se je bližala ogromna vojska — pri Herodotu beremo, da je štela 170.000 pešcev in 80.000 konjenikov — Greciji, so vprašali Atenci proročišče v Delfih za svet, s čim bi se mogli najbolje braniti. Ko jim je Apolon po Pitiji odgovoril: z lesenim zidovjem, je Temistoklej prepričal svoje sodržavljane, da je bog zaznamoval ladje kot leseno zidovje; zato še⁰ naj pridajo k svojim prvotnim ladjam ravno toliko troveslač in naj spravijo vse svoje premičnine deloma na Salamino, deloma v Trecen, sami pa naj zapuste mesto.

Odposlanci grških držav so sklenili preprečiti nadaljne prodiranje barbarcev. Zato so poslali lacedemonskega kralja Leonido z majhno vojsko branit Termopile. Toda ko je ta spoznal, da sovražnikom ni kos, je odpustil večji del svoje vojske, sam pa je, tudi od zadaj napaden od Peržanov, ki jih je vodil izdajalec Efialt, umrl (*occumbere*) s svojimi 300 Spartanci najslavnejše junaške⁰ smrti za domovino.

3. Bitka pri Salamini. (Te. III, IV)

V istem času se je bojevalo skupno grško brodovje s kraljevimi pomorščaki v neodločeni bitki pri Artemiziju. Ker se je pa Temistoklej bal, da bi Peržani ne obkolili grškega brodovja, je odplul od Artemizija in postavil brodovje pri Salamini nasproti Atenam. (Ko) je Kserks osvojil Termopile, se je približal Atenam in jih upepelil. Grki so videli plamen (pl.) gorečega mesta in so se tako prestrašili, da si niso upali dalje

ostati. (Ker) so mislili (*arbitrārē*, pf.), da je boljše oditi domov in se braniti za zidovjem kakor se na morju bojevati, so sklenili oni kraj zapustiti. Le Temistoklej je izprevidel, kako neumen je ta sklep, ter je rekel, (ko) so se posvetovali vojskovodje: „Združeni bomo Peržanom kos, razkropljeni pa bomo sramotno poginili.“ Ko so se Grki pri vsem tem (*nihilōminus*) hoteli raziti, je poslal ponoči sužnja h Kserksu, da (= ki) bi mu povedal naslednje (= to pl.): Tvoji nasprotniki nameravajo iz strahu pred množico tvojih čet zbežati; če se bodo razšli, ne boš lahko vojne končal: zatorej jih hitro napadi, da boš vse v eni bitki uničil. Kserks je sklenil, misleč (*ratus*), da mu je dal Temistoklej koristen svet, udariti se in je začel naslednjega dne bitko, v kateri so premagali Grki z majhnim številom ladij od pamtiveka največje brodovje. Po pravici torej trdi Nepot, da je bil Kserks premagan bolj po razsodnosti enega moža kakor z orožjem Grecije.

4. (Te. VI, VIII)

Toda Temistoklej se ni izkazal manj vrlega v miru kakor v vojni. Atenci so imeli takrat le Falersko pristanišče, ki ga Temistoklej ni smatral niti za dosti veliko niti za dobro. Ker je pa želel, da bi Atenci postali kar (*quam*) najmočnejši, jim je svetoval, da naj zgrade trojno Pirejsko pristanišče in ga^o naj obdajo z zidovjem. Istotako (*īdem*) je trdil, da je potrebno, da obnove Atenci mestno zidovje, (ki) so ga bili Peržani razdejali. Lacedemonce, ki so skušali preprečiti, da bi se to ne zgodilo, je zvijačno varal. In tako (*quō*) je dosegel, da so Atenci obzidali svoje mesto z najtrdnjšim zidom, da bi ga tem (*quō*) laže branili proti sovražnikom. Po teh činih (*rēs gestae*) se je bil Temistoklejev ugled tako povečal, da ga je zavist njegovih državljanov upropastila (pas.). Vsled istega strahu, ki je bil Miltiadu v pogubo, so ga najprej izgnali iz države, pozneje ga pa obsodili zaradi veleizdaje na tožbo (*accūsāre*) Lacedemoncev, češ, da se je zvezal s peržanskim kraljem proti Greciji.

5. Temistoklej beži v Malo Azijo in konča tam svoje življenje.

(Te. IX, X)

Od vesoljne Grecije preganjan, je pisal (= poslal) pismo [h] kralju Artakserksu, v katerem ga je prosil prijateljstva. Da bi si pridobil (*conciliāre*) kralja, je trdil, da je bil po njem Kserks velike nevarnosti rešen (= osvobojen). Po bitki pri Salamini

[da] ga je namreč hitro obvestil, da nameravajo (§ 120) Grki čez Helespont zgrajeni most podreti. Na tak način [da] se je mogel Kserks vrniti v Azijo. Tako [da] je storil njegovi hiši mnogo več dobrega kakor hudega.

Po preteku enoletne dobe je prišel h kralju, ki se je hotel poslužiti njegovih nasvetov, da bi Grecijo popolnoma užugal (*opprimere*). Ker mu je Temistoklej mnogo obljubil (plpf.), mu je kralj podaril tri mesta.

Toda Temistoklej je kmalu obupal, da bi mogel svoje obljube izpolniti. Kajti ni maral (*nōlle*, acc. c. inf.), da bi Peržani z njegovo pomočjo podjarmili njegovo domovino. Zato je verjeti onim, ki pravijo, da se je Temistoklej radovoljno zastrupil. Blizu Magnezije, kjer se je Temistoklej naselil (plpf.), je bil njegov grob. Njegove kosti so pa prijatelji baje skrivši pokopali v Atiki (pas.).

III. Aristid.

S Temistoklejem se je boril za prvenstvo Aristid, ki zasluži (= je vreden) zaradi svoje pravičnosti najvišjo hvalo. Ker razburjeni množici ni ugajalo, da je edini od pamtiveka dobil priimek Pravični, se je Temistokleju posrečilo izpodriniti ga in doseči, da ga je zadela l. 485. pr. Kr. kazen 10 letnega pregnanstva. Ko je l. 480. pr. Kr. Kserks zavojščil Grke, ga je atensko ljudstvo na predlog (*auctor*) istega Temistokleja, ki je bil prej v nič deval njegovo slavo, poklicalo nazaj v domovino (pas.). Po bitki pri Salamini, katere se je udeležil kot pregnanec, je načeloval atenski vojski v boju pri Platejah, v katerem je bil Mardonij ubit in peržanska vojska uničena. — Hvalevredna (konj. perifr. pas.) je zlasti Aristidova nesebičnost in poštenost, lastnosti (§ 193, p), vsled katerih se je zgodilo, da je prešla (= se prenesla) pomorska hegemonija na (= k) Atence. Dasi bi si^o bil mogel napraviti mnogo (*māgnus*) denarja, ker je upravljal skupno blagajno zveznih (*foederātus*) držav, je vendar v toliki revščini umrl, da so se njegove hčerke morale rediti na državne stroške. In to (rel. zveza) je pač najlepši dokaz njegove nesebičnosti (= vzdržnosti).

IV. Cimon. (Ci. II—IV)

Dasi se Cimon s svojim očetom Miltiadam ne enači glede bojne slave, se more vendar smatrati za zelo velikega vojskovodjo. Najprej je bil poslan v Tracijo in je premagal ob reki

Strimonu velike traške čete. Najslavnejši čin Cimonov je pa bitka ob Evrimedontu, v kateri je l. 465. pr. Kr. popolnoma premagal ciprsko in feniško brodovje. Istega dne je izkrcal svoje čete in je uničil veliko sovražno vojsko. Ker si je bil pridobil po teh zmagah veliko slavo in se je zdelo sodržavljanom, da postaja premogočen (komp.), so ga l. 463. pregnali po črepinjski sodbi. Dasi so se torej izkazali (plpf.) zelo nehvaležne proti (*in*) njemu, se vendar ni jezil nad njimi, ravnaoč se pri^o tem^o po Aristidu, ampak je prenašal hlabro (= s hrabrim duhom) krivico, kakor se spodobi za domoljuba.

Nadaljevanje in konec.¹⁾

Toda Atenci so se kmalu (= hitro) kesali svojega čina. Ko so jim Lacedemonci l. 458. napovedali vojno, so poklicali Cimona nazaj v Atene, ker so upali, da bo najbolj pomagal domovini. Ker je pa ta smatral za bolje, da obe najmogočnejši grški državi združeni zavojščita Peržane, kakor pa da se bojujeta med seboj, je šel na svojo roko (= radovoljno) v Lacedemon in posredoval mir. Kmalu nato so ga izvolili za nadpoveljnika in poslali z 200 ladjami na Ciper (pas.), Toda (ko) je večji del otoka premagal, je zbolel in umrl, 60 let star.

Cimon se ni izkazal le kot velikega vojskovodjo v vojni, nego tudi v miru kot dobrega sodržavljana. Bil je namreč baje tako radodaren, da ni nikogar oviral uživati sadja, ki je bilo na njegovih vrtovih in posestvih. Razen tega je mnogim pomagal z denarjem (pas.). Pri Nepotu beremo, da je tudi precej revežev dal pokopati na svoje stroške. In tako se ni čuditi, če so ga Atenci v življenju ljubili, po smrti (= mrtvega) se ga pa s hvaležnim srcem spominjali.

¹⁾ Latini: Začeti (*tastituere*) predmet (*res, materia*) se obravnava (*trātare*) naprej (*porrō*) in se konča (*absolvere*).

V. Pelopida. (Pe. IV, V)

Izmed tistih Tebancev, ki so se domovini najbolj[še] uslužili, sta najslavnejša Pelopida in Epaminonda. V največjo hvalo se jima mora šteti, da (*quod*) ni nobeden drugemu zavidal njegovih vrlin, ampak da sta se združena trudila, da bi napravila Tebe za najmogočnejšo državo vse Grecije. Četudi se Pelopida ni enačil z Epaminondo, je vendar izvršil take (*is*) čine, da si je pridobil nesmrtno slavo.

Najprej je osvobodil Tebe lacedemonske oblasti. Potem je uril z Epaminondo Tebance v orožju in jih poučeval v vojni umetnosti. Ko je prodiral l. 371. lacedemonski kralj z vojsko približno 20.000 vojakov proti Beotiji, da bi mesto Tebe do tal podrl, sta mu šla z vojsko le 6000 vojakov nasproti. Pri Levktrih sta trčila s sovražniki skupaj ter jih popolnoma premagala, tako da jih je 1000 padlo. V tej bitki je načeloval Pelopida pod nadpoveljstvom Epaminondovim izbrani četi (*manus*), ki je najprej vrgla lacedemonsko falango.

Ravno tako (ne manj) hrabrega se je izkazal Pelopida, ko je Epaminonda naslednje leto naskakoval (*oppugnāre*) Sparto. Ko je potem hotel spraviti Tesalijo pod tebansko oblast, ga je, dasi je bil poslanec, Aleksander Ferejski vrgel v ječo (pas.). Leto pozneje ga je osvobodil Epaminonda. Da bi se nad Aleksandrom maščeval, je pregovoril Tebance, da so šli Tesaliji proti tiranom na pomoč. S 300 izbranimi konjeniki je odrinil in se ni pomišljal bojevati se proti številnejšim (*māgnus*) četam. Brž ko je zagledal Aleksandra, ga je najsmelejše napadel; toda kmalu se je zgrudil, od mnogih kopij preboden. Tesalske države so izkazale ubitemu Pelopidi največje časti, njemu so postavili (*exstruere*) bronaste kipe, otrokom so pa podarili mnogo zemljišča

VI. Epaminonda. (Ep. III—V, IX)

Najvišjo hvalo zaslužijo (= so vredne) duševne vrline Epaminondove. Bil je jako skromen in pameten, razen tega zelo večš vojaštvu in osebno hraber. Kornelij Nepot pripoveduje, da je bil tako resnicoljuben, da ni niti v šali lagal. Krivice ljudstva je lahko prenašal; ne (da) bi se jih (rel.) spominjal (*immemor*), je pomagal domovini, smatrajoč za greh nad njo se jeziti. Revščina se mu ni zdela breme; kajti če tudi je njemu^o samemu manjkalo denarja, je vendar pomagal revnejšim s sredstvi svojih prijateljev. O njegovi nesebičnosti (gen.) bi se dalo (= moglo, indik. prez.) mnogo vzgledov navesti, toda eden naj zadostuje. Kralj Artakserks je bil prosil Diomedonta, naj gre z veliko množino (*pondus*) zlata v Tebe, da bi podkupil Epaminondo. Toda ta ni nič vzel (= vzprejel). „Vse, kar more služiti moji domovini,“ je rekel, „v blaginjo, sem pripravljen storiti zastonj, kajti ne služim jej zaradi sebe. Za domovinsko ljubezen pa ne vzamem zakladov vsega sveta.“

Nadaljevanje.

Kako je bil zgovoren, se je pokazalo najbolj pred bitko pri Levktrih, ko je pri (*in*) skupščini v Sparti Lacedemoncem očital (= štel v krivdo) tiranido in je povzročil, da so se jim zavzniki izneverili. To, kar druge velike može, je doletelo tudi Epaminondo, namreč^o da (*ut*) so mu mnogi zavidali (*pas.*). Med temi je bil neki Meneklid, ki se je trudil, da bi zmanjšal njegovo slavo. (Ker) se je bal (*verērī*, ptep. pf.), da bi se Epaminonda izkazal vojni večšega vojskovodjo, je pozval Tebance, naj više cenijo mir od vojne. Toda oni se mu je postavil nasproti, rekoč (= ko je rekel), da po krivici nasvetuje to Tebancem; kajti če hočejo (*konj.*) uživati dolgotrajen mir, [da] morajo biti vedno pripravljene na vojno. In ko mu je isti nekoč očital napuh, češ, da trdi (*čas!*), da se enači z Agamemnonom glede bojne slave, je rekel: „Ne (*nolt*) misli, da s tem tekmujem; kajti on je s pomočjo vseh Grkov v 10 letih osvojil le^o eno mesto, jaz sem pa z enim mestom in v enem dnevu osvobodil lacedemonskega gospodstva vso Grecijo.“

Nadaljevanje in konec.

Nazadnje je bil Epaminonda vrhovni poveljnik v bitki pri Mantineji. Lacedemonci so bili prepričani, da je njihova rešitev [ležeča] na njega pogubi. Ko so ga torej videli presmelo pritiskati na sovražnike, so napravili vsi nanj napad in niso prej odnehali, dokler se Epaminonda ni zgrudil, od kopja zadet. Po njegovem padcu so se borili Beoti kar najhrabreje ter so sovražnike premagali in v beg zapodili. Epaminonda pa smrtonosnega železa ni prej izdril iz telesa, dokler se mu ni bilo naznanilo, da so sovražniki premagani. Nato je takoj izdihnil, komaj 56 let star.

Da je eden velik mož več vreden kakor cela država, se more razvideti iz tega, da (*quod*) so bile Tebe, dokler je Epaminonda načeloval občini, glavno mesto vse Grecije, dočim (*cum* s *konj.*) so bile pred njegovim rojstvom in po njegovi smrti vedno pod tujo oblastjo.

VII. Aleksander Veliki.

1. Aleksander razreši gordijski voz. (Al. 1.)

Ko je Aleksander osvojil mesto Gordij, prestolnico frigijskih kraljev, je vstopil v Jupitrovo svetišče. Tukaj je bil shranjen voz, na katerem se je vozil kralj Gordij. Jermenje (*lōrāmenta*,

orum), ki je vezalo (*cōnectere*) igo z ojesom (*tēmō, ōnis*), je bilo tako umetno (*artificiōsē*) zavozlano (*astringere*), da se je zdelo, da se ne more razvezati, ker se konci (*caput*) niso mogli najti. In proročišča so bila prorokovala (*canere*), da se bo polastil gospodstva nad vso Azijo tisti, ki bo nerazrešljivi vozal razrešil. Ko je Aleksander zagledal vozal, ga je obšlo poželenje ono prorokovanje uresničiti. Ob (*cum*) velikem pričakovanju tistih, ki so mu bili sledili v svetišče, ga je ogledoval in ga^o skušal razvezati. Toda ni se dolgo trudil, nego je potegnil meč in brez obotavljanja (*haud cūctanter*) razsekal (*discindere*) vozal, rekoč (= ko je rekel): „Vse eno je, kako se razreši.“ Okoli stoječe (= ki so bili okoli njega) Frige je občel silen strah, Macedonci so se pa veselili, ker so bili prepričani, da je Azija že po pravici njihova.

2. Aleksander hudo zboli, toda njegov^o zdravnik Filip ga reši (pas.). (Al. 2, I, III, IV)

Pomladi l. 333. pr. Kr. je odrinil Aleksander iz Gordija in je dospel z neverjetno hitrostjo v Cilicijo, deželo (§ 193, p.), ki je bila večinoma rodovitna in je imela vsakovrstnega žita, sadnega drevja in vinske trte (pl.) v izobilju. Ko je pa prišel do Tarza, ga je mikavnost reke Cidna, ki teče sredi skozi mesto, tako prevzela (*capere*, pas.), da je skočil ves prašen in poten v mrzli veletok. In vsled tega (rel. zveza) [se je zgodilo, da] je hudo zbolel. Eden njegovih zdravnikov, po imenu Filip, mu je obljubil, da ga bo ozdravil, in mu je dal močno (*ācer*) zdravilo. Kralj mu je zaupal, dasi ga je bil Parmenion pismeno obvestil, naj se varuje (čas!) zdravnika Filipa; on [da] je od Dareja s 1000 talenti podkupljen. Kralj je pa vzel čašo, v kateri je bilo zdravilo raztopljeno, in je pil neustrašeno skoraj v istem trenutku (*mōmentum*, *τ*), ko je ukazal Filipu brati Parmenionovo pismo, ki ga je bil dejal pod zglavje, na katerem je ležal. (Ko) je Filip pismo bral, ga je kralj neprestano gledal v obraz (= ni kralj obrnil svojih oči od njegovega obraza). Ko ni opazil nobenih znakov slabe^o vesti na njegovem obrazu, je postal veselejši in je po treh dneh zopet zadobil (*recipere*) svoje zdravje.

3. Aleksander obišče proročišče Jupitra Hamona. (Al. 4, IV)

Ko je Aleksander osvojil mesto Tir po 7 mesečnem obleganju (*obsidēre*), je prišel v Egipt, kjer so ga smatrali za

osvoboditelja, ne pa⁰ za osvojitelja (pas.). Odtod je hitel k proročišču Jupitra Hamona, da bi vprašal (*cōsulere*) boga o izidu vojne in o svojem rodu (*origō*). Ker je želel, da bi mu (*sibi*) bil prisojen (*tribuere*) božji rod, je bil priobčil svečenikom svetišča, kaj se mu (*sibi*) naj odgovori. Zato ga je pozdravil najstarejši izmed svečnikov, ko je vstopil v svetišče, ki je bilo sredi ljubke doline, kot (*ut*) sina Jupitrovega. In Aleksander je rekel, da sprejme to ime, in se je odslej res imel sam za boga. Tudi je bilo njegovim spremljevalcem ukazano (*imperāre*) Aleksandra kot boga, ne kot kralja častiti. Sreča je kralja tako zelo zaslepila, da je bil mnogim v zasmeh. (Ko) je vprašal, če mu je določena (*impf*) oblast nad vsem zemljekrogom, mu je svečenik naznanil, da bo zmagalec v vseh bitkah in vladar vseh dežel. Ko je kralj proročišče in svečenike bogato obdaril, se je vrnil v Egiptet in je ustanovil ob zapadnem (*occidentālis, e*) Nilovem ustju mesto, ki ga je imenoval po svojem imenu Aleksandrijo.

4. Aleksander umre. (Al. 9, I, II)

Ko je bil Aleksander v Babilonu, kamor se je vrnil, dasi je bil izvedel po Nearku, da bo to mesto zanj usodno, ga je povabil Medij iz Larise na popivanje (*convivium, ī*). Ko je celo noč prepil, ga je hipoma napadla (je . . padel v . .) bolezen, ki ga je v teku šestih dni tako oslabila, da skoraj ni mogel niti govoriti. Sam je čutil, da se mu bliža konec. Ko so ga vsled (*afficere*) žalosti in hrepenenja želeli vojaki videti, je dovolil, da so prišli k njemu. S solznimi očmi (= s solzami) so šli mimo njega⁰ (in) mu poljubili roko. Ko ga je vojska takrat zadnjič pozdravila (pas.), je ukazal prijateljem stopiti bliže — kajti glas mu je že slabel — da bi jim dal zadnja naročila. Ko so okoli stoječi prijatelji videli, da kralju pešajo moči, so ga vprašali, komu zapušča kraljestvo. In on (*quī*) jim je odgovoril: Najvrednejšemu. Umirajoč je potegnil prstan s prsta (in) ga izročil Perdiki ter mu⁰ ukazal, da naj se pokoplje njegovo truplo v Amonovem svetišču. Ko ga je še (*rursus*) Perdika vprašal, kdaj se mu naj izkažejo božje časti, je rekel: Kadar bodete sami srečni, prijatelji! To je bila njegova zadnja beseda (*vōx*). Kmalu nato je umrl, in⁰ sicer⁰ 11. maja l. 323., 32 let star, po 13letnem vladanju (= potem ko . . je vladal).

C. Abecedni slovensko-latinski besednik.

- Adherbal *Adherbal*, *alis*
Admet *Admētus*, *ī*
Afričan *Āfricānus*, *ī*
Afrika *Āfrica*, *ae*
afriški *Āfricānus* *3*
Agamemnon *Agamemnōn*, *onis*
Agezilaj *Agēsilāus*, *ī*
Ajak *Aiāx*, *ācis*, grški junak pred Trojo
Akil *Achillēs*, *is*
Aksona *Axona* *ae*, reka v severni Galiji
Alba Longa *Alba* (*ae*) *Longa* (*ae*)
Alcibiad *Alcibiadēs*, *is*
Aleksander Veliki *Alexander* (*drī*) *Māgnus* (*ī*)
Aleksandrija *Alexandria* *ae*
ali *aut*, *vel*; vpraš. *num*, *-ne*; ali-ali *utrum*-*an*
Alija *Alia* (*Allia*), *ae*
Alpe *Alpēs*, *ium*
ampak *sed*, *vērūm*
Ank Marcij *Ancus* (*ī*) *Mārcius* (*ī*)
Antilok *Antilochus*, *ī*
Antiok *Antiochus*, *ī*
Antipater *Antipater*, *trī*, državni upravitelj Aleksandra Velikega
Antonij *Antōnius*, *ī*
Apél *Apellēs*, *is*
Apij *Appius*, *ī*
Apolon *Apollō*, *inis*, bog pro-roštva in umetnosti
Apulija *Āpulia*, *ae*
apulski = Apulije
Arar *Arar aris*, reka v Galiji
Ariovist *Ariovistus*, *ī*, germanski kralj
Aristid *Aristidēs*, *is*
Aristotel *Aristotelēs*, *is*
Armenija, *Armenia*, *ae*, dežela v srednji Aziji
Artafern *Artaphernēs*, *is*
Artakserks *Artaxerxēs*, *is*
Artemizij *Artemisium*, *ī*
Askanij *Ascanius*, *ī*
Astiag *Astyagēs*, *is*
Atal *Attalus*, *ī*, pergamski kralj
Atene *Athēnae*, *ārum*
Atenec *Athēniēnsis*, *is*
Atik *Atticus*, *ī*
Atika *Attica*, *ae*
Avel *Aulus*, *ī*, rimski podpoveljnik v Jugurtovi vojni
Avgust *Augustus*, *ī*

Babilon *Babylōn (Babylō)*, *ōnis*
 Babilonec *Babylōnius*, *ī*
 bahati se *glōriārī* 245 (245, b)
 in p 2
 baje pas. glag. *dīcere*
 bajka *fabula*, *ae*
 barbarec *barbarus*, *ī*
 bati se *timēre*, *metuere* 231
 Belgi *Belgae*, *ārum*, keltski rod
 v severni Galiji
 belgijski *Belgārum* (gen.)
 Beoti (Beočani) *Boeōtī*, *ōrum*
 Beotija *Boeōtia*, *ae*
 beseda *verbum*, *ī*; *nōmen*, *inīs*
 bežati *fugere* 197 in p 1
 Bibul *Bibulus*, *ī*, rimski konzul,
 Cezarjev nasprotnik
 bistrournost *prūdentiā*, *ae*; *sagā-*
citās, *ātīs*; *ingenium*, *ī*
 biti (boj) *pūgnāre*; - odločilno
 bitko *aciē dēcernere*
 biti (sem) brez *carēre*, *egēre* 241
 bitka *pūgna*, *ae*; *proelium*, *ī*
 bivališče *domicilium*, *ī*
 blagajna *aerārium*, *ī*
 blaginja *salūs*, *ūtīs*
 blago *merx*, *cis*
 blagohoten *benevolus* 3
 blazina *pulvīnar*, *āris*; *pulvīnus*, *ī*
 blažen *beātus* 3
 blizu *prope*
 bližati se *appropinquāre*
 Bog (bog) *Deus (deus)*, *ī*
 bogastvo *dīvitiae*, *ārum*
 bogat, bogataš, *dīves*, *ītīs*, *opu-*
lentus 3
 bogato *māgnīs mūneribus (dō-*
nāre)
 boginja *dea*, *ae*

boj *pūgna*, *ae*; *proelium*, *ī*; *cer-*
tāmen, *inīs*
 bojazen *timor*, *ōris*; *metus*, *ūs*
 bojaželjnost *pūgnandī cupiditās*,
ātīs
 bojevati se *pūgnāre*, *dīmicāre*
 bojevit *bellicōsus* 3
 bojni *bellicus* 3; *bellī* (sreča);
 bojna ladja *nāvis longa*
 Bokk *Bocchus*, *ī*, mavretanski
 kralj
 bolan *aeger*, *aegra*, *aegrum*
 bolehati *labōrāre (ā vulnere)*
 bolezen *morbus*, *ī*
 boljari *optimātēs*, *ium*
 boriti se *dīmicāre*, *pūgnāre*, *cer-*
tāre
 božji *dīvīnus* 3; gen. subst. *deus*, *ī*
 branilna streha *tēstūdō*, *inīs*; *vī-*
nea, *ae*
 braniti (proti) *dēfendere-*, *tuērī*
 239, b, p (239, p 3); ne braniti
 se *nōn recūsāre*, *nē (quōminus)*
 brat *frāter*, *tris*
 brati *legere*
 breg *ripa*, *ae*
 breme *onus*, *erīs*
 brez *sine*; brez česa biti *vacāre*,
carēre, *egēre (rē)*; brez uspeha
rē infectā, *rēbus*, *infectīs*
 brezbriznost *sōcordia*, *ae*; *negle-*
gentia, *ae*
 breznačajnik *homo (vir) incōn-*
stāns (antis) ac levis (is)
 brigatise *cūrāre* 198, *cōnsulere* 231
 Britanci *Britannī*, *ōrum*
 britanski (gen.) *Britannōrum*
 brodovje *clāssis*, *is*
 bronast = meden
 Brut *Brūtus*, *ī*

brzdati *moderārī* (*sibi, īrae*), *retinēre* (*cupiditātem*)
brž ko *ubi, ubi primum, simulac, simulatque*.

Cel *tōtus* 3

celina *continēns* (*terra*), *entis*
celó *vel, etiam; ipse*
cena *pretium, ī*
ceniti (visoko, toliko) *facere, aestimāre*; - nad *antepōnere* 227
centurion (stotnik) *centuriō, ōnis*
cenzor *cēnsor, ōris*
cesar *imperātor, ōris*
cesta *via ae*
Cezar (*C. Julius, ī*) *Caesar, aris*
Ciceron (*M. Tullius, ī*) *Cicerō, ōnis*

Cimbri *Cimbri, ōrum*

Cimon *Cimōn, ōnis*

Cinea *Cineās, ae*

Cir *Cyrus, ī*

Cirta *Cirta, ae*, numidsko mesto

Citij *Citium, ī*, mesto na Cipru
cvesti *flōrere*.

Čakati *expectāre*

čas *tempus, oris*: toliko časa
tamdiū

časť *honōs* (*honor*), *ōris*; *laus, dis*; *dignitās, ātis*; - imeti *in honōre esse*

časten *honestus* 3, *decōrus* 3;
časťna služba, č mesto *honōs, ōris*

častiti *honōrāre colere, venerārī*
častizeljen *honōris avidus* (*cupidus*) 3

če *sī, če ne nisi, sī nōn*

čednost *virtūs, tūtis*

čelo, na - biti (stati) *praeesse*
čestitati *grātulārī* 198

često *saepe*

češ da, češ ker *quod* s konj.

četa *manus, ūs*; čete *cōpiae, ārum*

četrťina *pars* (*partis quarta*) (*ae*)

čin *facinus, oris*; *factum, ī*

človek *hōmo, inis*

človekoljuben *hūmānus* 3

človeški *hūmānus* 3; gen. subst.
homo

čreda *grex, gregis*

črevelj (mera) *pēs, pedis*

črez *trāns, in* (*flūmine pontem facere*) *super, suprā*

črka *littera, ae*

črn *niger, nigra, nigrum*; āter, ātra, ātrum (*cūra*)

čuden *mīrus* 3, *mirābilis, e*

čuditi se (*admīrārī*) 198

čudovit *mīrus* 3, *mīrābilis, e*

čuječnost *vigilantia, ae*

čut *sēnsus, ūs*

čutiti *sentire*

čuvaj *cūstōs, ōdis*

čvrst *salvus* 3.

Da *ut*; da ne *ut nōn, nē, quān*
dalj(e) *amplius*

Damoklej *Damoclēs, is*, ljubljeneec
Dionizija Starejšega

Damon *Dāmōn, ōnis*

dan *diēs, ēī*; vsakdan *cotīdiē*;
naslednji dan *posterō diē*; dan
za dnem *diem ex diē*

Danajci (Grki) *Danaī, ōrum*

danes *hodiē, nunc*

dar *dōnum, ī*; *mūnus, eris*

Darej *Dārēus, ī*

darilo *praemium, ī*; *dōnum, ī*

dasi *etsi, quamquam, quamvis*
 Datam *Datames, is*, satrap kralja
 Artakserksa

dati, dajati *dare, praebere*; (= za-
 povedati) *iubere*; - v najem *lo-
 cāre, collocāre*; - zakon *ferre
 lēgem*

Datid *Dātis, idis*

davek *vectigal, ālis*; davku pod-
 vržen *vectigālis, e*

decemviri *decemvirī, ōrum*

Decij *Decius, ī*

deček *puer, ī*

ded *avus, ī*

dedič *hērēs, ēdis*

dediščina *patrimōnium, ī*

dejanje *factum, ī; facinus, oris*

dejal je *inquit*

del *pars, tis*; večji del (adv.)
*māgnam partem, maximam
 partem*

Del *Dēlus (Dēlos), ī*

delati *facere, agere*; - na to *id
 agere*

delavnost *opera, ae*

deležen *particeps, ipis*

Delfi *Delphī, ōrum*

delfski *Delphicus 3*

delo *opus, eris; facinus, oris;
 labor, ōris*

Demosten *Dēmostenēs, is*

denar *pecūnia, ae*

desetdneven = desetih dni

desetleten = desetih let

desni *dexter, tra, trum*; na desni
dextrā

deška doba *pueritiā, ae*

devati (dejati) v nič *obtrēctāre 228*

devetleten *novem annōrum, no-
 vem annōs nātus 3*

dežela *terra, ae; ager, agrī; finēs,
 ium*; na deželo *rūs
 dežuje pluit*

Diana *Diāna, ae*

Dido(na) *Didō, ūs ali ōnis*

dika *decus, ōris*

Diomedont *Diomedōn, ontis*, po-
 slanec kralja Artakserksa

Dion *Dio, ōnis*

Dionizij *Dionysius, ī*

dišati (po) *(red)olērē, sapere (acc.)*

Diviciak *Diviciacus, ī*, ime heduv-
 skega prvaka

divjačina *caro (carnis) ferina (ae)*

divji *ferus 3, ferōx, ōcis*

divjost *ferocitās, ātis*

do *ad, ergā, in; tja do usque ad,
 tenus*; do česa biti *interesse*

doba *aetās, ātis; tempus, oris*

dober *bonus 3*

dobiti *accipere, impetrāre, adi-
 pisci, nancisci (morbum)*; -bitko
 (proti k.) *vincere proeliō (ali-
 quem), victōriam reportāre
 (ab a.)*

dobrina *bonum, ī*

dobrota *beneficium, ī*

dogodek *cāsus, ūs; rēs, rei*

dognati *ostendere, dēmōnstrāre*

dokaz *documentum, ī; tēstimō-
 nium, ī; argūmentum, ī*

dokazati *dēmōnstrāre, ostendere*;
 - pred sodiščem *coarguere, con-
 vincere 221*

doklej? *quousque?*

dokler *dum, donec, quamdiū*

dolg *longus 3, (= dolgo trajen)
 diuturnus 3*

dolgo *diū*; dolgo potem *mūltō
 post*; dalje *diūtius*

dolgotrajen *diuturnus* 3
doleti *contingit (alicul)*
dolžnost *officium, i; mūnus, eris*
dom *domus, ūs*; domov *domum*,
doma *domī, z doma domō*;
doma in v vojni 259
domneva *opīniō, ōnis*
domoljub *bonus (i) civis (is),*
amāns (antis) patriae
domoljubje = ljubezen (do) do-
movine
domovina *patria, ae*
domovinski *patriae (gen.)*
Donava *Danūvius, i*
dopadati, dopasti *placēre*; ne do-
padati *displicere*
doseči, -segati *assequi, cōsequi,*
adipisci; aequare 197
dosmrten *perpetuus* 3
dostojnost *dignitas, atis*
dotakniti se (česa) *attingere (rem)*
dovažanje (dovoz) žita (živeža)
commeātus, ūs
doživeti *accipere (clādem)*
drag *cārus* 3
dragocen *pretiōsus* 3
dražiti *laccere (proeliō)*
dreti *pellem dētrahere*
drug *alius, alia, aliud*; drugi
alter 3; plur. tudi: *ceteri* 3,
reliqui 3
drugič *iterum*
drznost *audācia, ae*
držati *tenere, sustinere*; -s kom
alicuius rebus favere, ab ali-
quo stare
država *rēs (rei) publica (ae); ci-*
vitās, atis
državen *pūblicus* 3; *civilis, e*;
državna blagajna *aerarium, i*

državljan *civis, is*
državljanski *civilis, e*
državljanstvo *civitas, atis*
duh *animus, i; ingenium, i*
duhovit *ingeniōsus* 3 ali s subst.
ingenium, i
Dunaj *Vindobōna, ae*
duša *animus, i*
duševen = duha
dvojčka *geminī, orum*
dvojen *duplex, icis*
dvomiti *dubitare*
dvomljiv, dvomen *dubius* 3
dvorjani *aulici, ōrum*

Ebro *Ibērus, i*, reka v Hispaniji
eden - drugi *alter (ūnus) - alter*
edin biti *cōsentire*
Edip(od) *Oedipūs, podis (pi)*
Efez *Ephesus, i*, mesto v Mali
Aziji
efor *ephorus, i*
Egipčan *Aegyptius, i*
Egipet *Aegyptus, i*
Elpinika *Elpincē, es*
enačiti se (s, z.) *(ad)aequare*
(akuz.)
enak *pār, paris; aequus* 3
Enej, Enea *Aenēas, ae*
eni - drugi *alii (pars) - alii (pars)*
enkrat *aliquandō*
Epaminonda *Epaminōndās, ae*
Epir *Ēpirus, i*
Eretrija *Eretria, ae*
etrurski = etruški
etruški gen. k *Ētrūsci, ōrum*
Evbeja *Euboea, ae*
Evmen *Eumenēs, is*, slavni Alek-
sandrov vojskovodja
evo ecce, *ēn*

Evropa *Eurōpa*, *ae*
 Fabij Maksim [*Qu.*] *Fabius* (*i*)
Māximus (*i*)
 Fabiji *Fabiū*, *ōrum*, rimski rod
 Fabricij *Fabricius*, *i*
 Farnak *Pharnacēs*, *is*, pontski
 kralj
 Farzal *Pharsālus*, *i*, tesalsko
 mesto
 Favstul *Faustulus*, *i*
 Febida *Phoebidās*, *ae*
 Fenicija *Phoenicē*, *ēs*, *Phoenīca*,
ae
 Feniks *Phoenīx*, *īcis*
 feniški gen. subst. *Phoenicē*, *ēs*
 Filip *Philippus*, *i*
 Focion *Phōciōn*, *ōnis*, atenski
 državnik, Demostenov vrstnik
 Frig *Phryx*, *Phrygis*
 Frigija *Phrygia*, *ae*
 frigijski = Frigije
 funt *pondō* (abl.); *trēs pondō*
 3 funti.

G. (kratica =) Gaj *Gāius* (kratica
C.), *i*
 Gaj Marcij *C. Mārcius* (*i*)
 Galec *Gallus*, *i*
 Galija *Gallia*, *ae*
 galski (gen.) *Gallōrum*
 Gerion *Gēryōn*, *onis*
 German *Germānus*, *i*
 Germanik *Germānicus*, *i* (pri-
 imek Druzovega sina)
 germanski (gen.) *Germānōrum*
 Getúli *Gaetūli*, *ōrum*, nomadski
 narod v Sahari
 glad *famēs*, *is*
 glasba *mūsica*, *ae*, *mūsicē*, *ēs*
 glasovit *clārus* 3

glava *caput*, *itis*
 glavni, glavno mesto *caput*, *itis*
 gledati *intuēri* (*terram*), *cernere*,
vidēre
 globa *pecūnia*, *ae*; *poena*, *ae*
 gnusi se mi *taedet mē* 222
 gojiti *colere*
 gora *mōns*, *tis*
 Gordij *Gordium*, *i*
 goreti *flagrāre* (*cupiditāte*), *ār-*
dēre
 gorkota *calor*, *ōris*
 gospodstvo *imperium*, *i*; *domi-*
nātiō, *ōnis*; *dominātus*, *ūs*
 gotov *certus* 3
 govedo *bōs*, *bovis*
 govor *ōrātiō*, *ōnis*
 govoriti *dicere*, *loquī*, *verba fa-*
cere; - grdo *maledicere*
 govornik *ōrātor*, *ōris*
 govorništvo *ēloquentia*, *ae*
 gozd *silva*, *ae*
 grad *arx*, *cis*
 graditi *aedificāre*
 graja *reprehēnsiō*, *ōnis*
 grajati *vituperāre*, *reprehendere*
 Grakk *Gracchus*, *i*
 Granik *Grānicus*, *i*, reka v Mi-
 ziji
 gre (za to) *rēfert*
 Grecija *Graecia*, *ae*
 greh *nefās*; *peccātum*, *i*
 grešiti *peccāre*
 Grk *Graecus*, *i*
 grob(išče) *sepulcrum*, *i*
 grozovitost *crūdēlitās* *ātis*

Hadrumet *Hadrumētum*, *i*
 Halikarnas *Halicarnassus*, *i*, malo-
 azijsko mesto

Hamilkar *Hamilcar, aris*, Hani-
balov oče

Hanibal *Hannibal, alis*

Hasdrubal *Hasdrubal, alis*

hči *fīlia, ae*

Hedučani, Heduvci *Haeduī, ōrum*

hegemonija *prīncipātus, ūs*

Hektor *Hector, oris*

Helespont *Hellēspontus, ī*

Helvečani *Helvētī, ōrum*, nekda-
nji stanovniki današnje Švice
helvečanski = Helvečanov

Herkul *Hercules, is*

Herodot *Hērodotus, ī*, grški zgo-
dopisec

Hieron *Hierō, ōnis*

hinavski *falsus 3*

Hipija *Hippiās, ae*

hipoma *subitō; repente, (ex) im-
prōvisō*

Hispanija *Hispānia, ae*

Hister *Hister, trī*

hiša *domus, ūs*

hiter *celer, eris, ere*

hiteti *contendere, concurrere*
(*auxiliō*); *petere (castra, nāvēs)*

hitrost *celeritās, ātis*

hlepenje *cupiditās, ātis*

hoditi: okoli *circumīre*; -pred *an-
tegređī, anteīre 201; antecēdere*

(*calamitātem*); - za *sectārī 197*

Homér *Homērus, ī*, grški pesnik

Horacij *Horātius, ī*

Horaciji *Horātī, ōrum*, trije bratje
rimskega rodu, ki so se od-
likovali v boju z albanskimi

Kuriaciji

hoteti *velle*; ne hoteti *nōllē*;

rajši hoteti *mālle*

hraber *fortis e*; hrabro *fortiter*

hrabrost *fortitūdō, inis*; *virtūs,
ūtis*

hraniti *alere*

hrepenenje *dēsīderium, ī*

hrepeneti (po) *dēsīderāre (rem),
concupiscere 198*

hudo *graviter*

hudodelstvo *scelus, eris*

hvala *laus, dis*

hvaležen *grātus 3*; - biti tudi:
grātiās agere.

I *et, etiam*: i - i *et - et*

igo *iugum, ī*

igrati *lūdere (āleā), canere (tībiā)*

igrokaz *fābula, ae*

ime *nōmen, inis*; dobro - *fāma
ae*; slabo - *infāmia, ae*

imenovati *nōmināre, appellāre*;
dīcere, vocāre

imeti *habēre, ūti* (= rabiti koga
za kaj); - v izobilju *abundāre,*

affluere 246, do; est mihi (n. pr.
oblast, ime); - naslov *īnscrībī*;

- za kaj *dūcere, putāre*; ne -
vacāre, carēre, egēre 240(241);

imam opraviti *rēs mihi est*

imperator *imperātor, ōris*

in *et, atque, ac, -que*

Iokasta *Iocastē, ēs*

iskati *quaerere, requīrere; petere*
(*salūtem fugā*)

isti *īdem, eadem, idem*

istod *eādem*

Italija *Italia, ae*

italski = Italije

iti *īre, proficiscī*; - pod *subīre*
(*tēctum*); - čez (Alpe) *trāns-
īre (Alpēs)*; - za kom *sectārī*

aliquem

iz *ē*, *ex*, *propter*, *per*
 izbranec *dēlectus*, *ī*
 izbrati *ēligere*, *dēligere* (*locum*)
 izbruhniti *orīri* (*bellum*)
 izdajstvo *prōditiō*, *ōnis*
 izdati *prōdere*
 izginiti *interīre*, *ēvānēscere*
 izguba *clādēs*, *is*; *dētrīmentum*,
ī; *caedēs*, *is* (*mīlitum*)
 izgubiti *āmittere*; *perdere* (*diem*);
 - bitko *proeliō vīncī*, *male*
rem gerere
 izhajati *orīri* (*ab*), *nāscī* (*ex*)
 izid *exitus*, *ūs*; *fīnis*, *is*
 iziti *ēgredī*, *exīre*, *discēdere* (*su-*
periōrem)
 izjesti *exedere*
 izkaz(ov)ati *tribuere* (*beneficium*),
afficere (*honōre*), *praestāre*; - *se*
appārēre (z nom.), *sē prae-*
stāre, *sē praebēre*
 izključiti *exclūdere*; *movēre* (*se-*
nātū)
 izkušnja *ūsus*, *ūs*
 izleteti *ēvolāre*
 izmed *ex*, *dē*; gen. partit.
 iznenada *ex inopinātō*, *dē* (*ex*)
imprōvisō, *repente*, *subitō*
 izneveriti se *dēficere* 197, p 1
 izobilje, v izobilju imeti *abundāre*,
redundāre 246, p
 izobrazba *litterae*, *ārum*
 izobraziti *excolere*, *ērudire*, *do-*
cēre
 izpeljati *ēducere*
 izpodbujati *incitāmentum*, *ī*; na-
 (*ad*)*monitū*, *hortātū*, *impulsū*
 izpodriniti, pas. *collabefieri*
 izpolnjevati *observāre* (*lēgem*)

izpostaviti *expōnere*
 izpostavljati *offerre*, *oppōnere*
 izpreleteti *invādere* 227, p
 izpremeniti *mutāre*
 izprevideti *intellegere*, *perspicere*
 izreči *facere* (*iūdicium*)
 izročiti *trādere*, *committere*
 izsiljevanje *repetundae*, *ārum*
 (*scil. pecūniae*); zaradi i. tožiti:
dē rep. pōstulāre
 izstopiti (o reki) *effundi*
 iztrgati *ēripere*
 izuriti *exercēre*; izurjen *exerci-*
tātus (*bellō*) 3
 izvedeti *cōgnōscere*; *comperire*,
reperire; *accipere* (po poroč-
 nikih)
 izven *extrā*
 izvesti *ēducere*
 izvirati (v, na) *orīri* (*ab*, *ex*)
 izvojevati *expūgnāre*; *parere*
 (*victōriam ex*, *dē*)
 izvoliti *ēligere*, *creāre*; *dīcere*
 (*dictātōrem*)
 izvršiti, izvrševali *persequī*, *fa-*
cere, *per-*, *cōnficere*

Javno *palam*
 ječa *carcer*, *eris*; *vincula*, *ōrum*
 jed (jedilo) *cibus*, *ī*
 jesen *autumnus*, *ī*
 jesti *vēscī*, *edere*
 jeza *ira*, *ae*
 jezdec *eques*, *itis*
 jeziti se *īrāscī* 226, *suscēnsēre* 228
 jokati se *flēre*, *dēflēre* 198
 Jugurta *Iugurtha*, *ae*
 Julij *Iūlius*, *ī*
 Jupiter *Iūppiter*, *Iovis*
 jutri *crās*

K ad

Kabrija *Chabriās, ae*Kadem *Cadmus, ī*Kadmeja *Cadmēa, ae*kajti *enim, nam, etenim*kak, kakšen? *quālis, e; indef.**aliquis (ī), aliqua, aliquid (aliquod); quis (quī), qua, quid (quod); ūllus 3*kakor *ut, scuti; quam*Kalija *Calliās, ae*, bogat AtenecKalistrat *Callistratus, ī*Kamil [*M. Furius, (ī)*] *Camillus, ī*kamenati *lapidibus obruere*kamor *quō*Kampanija *Campānia, ae*Kampanec *homo Campānus, (ī)*Kane *Cannae, ārum*, trg v Apulijikapelica *sacellum, ī*Kapitol(ij) *Capitōlium, ī*Kapua *Capua, ae*karkoli *quid-, quodcumque*Kartagina *Carthāgō, inis*Kartažan *Carthāginiēnsis, is*Kasij *Cassius, ī* ime starega rimskega rodukaterisibodi *quīlibet, quīvīs*Katilina *Catilīna, ae*Katon [*M. Porcius (ī)*] *Cato, ōnis*Kavdinski klanec *furculae (ārum)**Caudīnae (ārum)*kazati *mōnstrāre, ostendere*kazen *poena, ae; smrna - supplicium, ī; caput, itis*kazniti, kaznovati *pūnīre, multāre (morte, exsiliō)*kdaj? *quandō?*ker *cum, quia, quod*Kerzonez *Chersonēsus, ī*kesam se *paenitet mē 222*kip *simulācrum, ī; statua, ae*Klavdij *Claudius, ī*Kleopatra *Cleopatra, ae*Klit *Chitus, ī* prijatelj Aleksandra Velikegakmalu *mox; - potem paulō post*kmet *agricola, ae; na kmete, na kmetih, s kmetov 259*knez *prīnceps, ipis*knjiga *liber, librī*ko *cum; potem ko postquam*Koder *Codrus, ī*koder *quā*kohorta *cohors, tis,*kolik? *quantus 3*koliko (jih)? *quot?*kolikor *quantum; quot* (po številu)kolinski *Collīnus 3*končati *finīre, cōnficere*končno *postrēmō, postrēmum*konec *finis, is; extrēmus 189, p 2*konjenik *eques, itis*konjenica, konjištvo *equitātus, ūs*Konon *Cōnōn, ōnis*konzul *cōnsul, ulis*konzulat *cōnsulātus, ūs*konzulovanje: s *cōnsul 182, 1*kopje *tēlum, ī*kopno (suha zemlja) *terra, ae; continēns, entis*korak *passus, ūs*Korinčan *Corinthius, ī*Korint *Corinthus, ī*Koriolan [*C. Mārcius (ī)*] *Coriolānus, ī*Korioli *Coriolī, ōrum*korist *ūtilitās, ātis; causa, ae*koristen *ūtilis, e*koristiti *prōdesse*

kos (komu) *pār, paris*
 kraj *locus, ī; regiō, ōnis*
 kralj *rēx, rēgis*
 kraljestvo *rēgnum, ī, imperium, ī*
 kraljév *rēgius 3*
 kraljevati *rēgnāre*
 kraljica *rēgīna, ae*
 krasen *praeclārus 3, māgnificus 3, pulcher 3*
 kratek *brevīs, e; v kratkem brevī*
 Krémera *Cremera, ae*, rečica v Etruriji
 krepiti *fīrmāre*
 krepost *virtūs, ūtis*
 Krez *Croesus, ī*
 kri *sanguis, inis*
 krivda *crīmen, inis; culpa, ae*
 krivica *iniūria, ae; po krivici iniūriā*
 krutost *crūdēlitās, ātis*
 Ksenofont *Xenophōn, ōntis*
 Kserks *Xerxēs, is*
 kupiti *emere, redimere*
 kupljiv *vēnālis, e*
 Kurcij [Q.] *Curtius, ī [Rufus, ī]*
 Kuriaciji *Curiātī, ōrum*, ime albanskih trojčkov, ki so padli v boju z rimskimi Horacijji
 Kv. = Kvint Q. = *Quīntus, ī*
 Kvinkcij Cincinat *Quīnctius (ī) Cincinnātus (ī)*
 Kvintilij Var *Quīntilius (ī) Varus (ī)*
 L. = Lucij L. = *Lūcius, ī*, predimek rimskih moških oseb
 Labién *Labiēnus, ī*, znameniti Cezarjev podpoveljnik
 Lacedemonec *Lacedaemonius, ī*

lacedemonski *Lacedaemonius 3*, gen. *Lacedaemoniōrum*
 ladja *nāvis, is; bojna - nāvis longa; tovorna - nāvis onerāria*
 lahek *facilis, e; levis, e; lahko facile*
 lahkomiseln *levis, e*
 Laj *Lāius, ī*
 lakomnost *avāritia, ae*
 lasten *proprius 3; moj lasten itd. meus ipsīus itd.*
 lastnost *ars, artis*
 Latin *Latīnus, ī*
 Latinec *Latīnus, ī*
 Latona *Lātōna, ae*
 Lavinija *Lavinia, ae*
 le *modo, solum, tantum; nōn nisi; sōlus (ūnus) 3; ne le - ampak tudi nōn solum - sed etiam*
 legija *legiō, ōnis*
 lej *ēn, ecce*
 lep *pulcher 3, amoenus 3 (campus)*
 Lepi *Pulcher, chrī*
 Lepontinsko *Lepontī, ōrum*, prebivalci Lepontinskih Alp
 lesen *līgneus 3*
 leto *annus, ī*
 letopis (*liber, ī*) *annālis, is*
 levi *sinister 3; na levi sinistrā*
 Levkra *Leuctra, ōrum; pri Levktrih tudi: Leuctricus 3*
 ležati *iacēre; - na čem incubāre alicui reī*
 li *ne, num; li - ali utrum (ne) - an*
 livada *prātum, ī*
 Livij [T.] *Livius, ī*
 Lizander *Lysander, drī*

Lizid *Lisis, idis, acc. Lisim*
 ljubek *amoenus* 3
 ljubezen *amor, ōris; cāritās, ātis*
 ljubiti *amāre, diligere*
 ljubkost *suāvitās, ātis*
 ljudstvo *plebs, plebis; populus, ī*
 ljudovlada *res (rei) pūblica (ae)*
 ljudski *plēbis (gen.)*
 ljut *ācer, ācris, ācre*
 ljuto *ācriter*
 ločiti *sēcernere, sēparāre* 239, b
 (239, p 2); - se od (*dē*)*cēdere, excēdere* 239, a
 lotiti se *occupāre (rem), aggredi (ad); suscipere (bellum)*
 luč *lūx, lūcis*
 Lukrecija *Lucretia, ae*
 luna *lūna, ae*
 Lutecija *Lutētia, ae* (s. Pariz)
 Macedonec *Macedō, onis*
 macedonski gen. *Macedonum*
 Magnezija *Māgnēsia, ae*
 Mala Azija *Asia, ae*
 malo potem (prej) *paulō post (ante)*
 manjkati *deesse; dēficere* 197
 in p 1; *carēre* 240 (241)
 Maraton *Marathōn, ōnis*
 maratonski *Marathōnius* 3
 Marcél *Marcellus ī*
 Mardonij *Mardonius, ī*
 Marcij *Mārcius, ī*
 Marij *Marius, ī*
 marljivost *diligentia, ae; indūstria, ae*
 Mart *Mārs, tis*
 maščevati (se) *ulciscī* 197, p 3
 mati *māter, tris*
 Mazinisa *Masinissa, ae*

meč *gladius, ī; ferrum, ī*
 med *mel, mellis*
 med *inter, in*
 Meduza *Medūsa, ae*, strašna
 bajna ženska (Gorgona), ki je
 imela mesto las kače. Kdor
 jo je videl, je okamenel
 meja *fīnis, is*
 Memij *Memmius, ī*
 meniti *putāre, arbitrārī, cēnsēre*
 meriti *mētīrī; meriti (= primerjati) comparāre; -se parem esse*
 Merkurij *Mercurius, ī*
 mesec *mēnsis, is*
 mestece *oppidum, ī*
 mesto *urbs, bis; oppidum, ī;*
 glavno - *caput, itis; mesto = kraj locus, ī*
 meščan *cīvis, is; oppidānus, ī*
 Micipsa *Micipsa, ae*
 Mida *Midās, ae*
 mikavnost *suāvitās, ātis*
 mil *cārus* 3; *benīgnus* 3; milo
 nebo *dīvum, ī*
 milina *clēmētia, ae*
 Milon *Milo, ōnis*
 milost *cōmitās, ātis; benīgnitās, ātis*
 Miltiad *Miltiadēs, is*
 mimo *praeter; - iti praeterīre* 200
 Minerva *Minerva, ae*
 minljiv *flūxus* 3, *cadūcus* 3, *fragilis, e*
 minljivost *fragilitās, ātis*
 Minucij *Minucius, ī*
 mir *pāx, pācis; (dušni) tranquillitās, ātis; o miru in vojni*
 259 (, p 3)
 miren *quiētus* 3; mirno srce *aequus animus*

misliti *cōgitāre, iūdicāre, exīstīmāre*; hitreje, nego se je mislilo *celerius opīniōne*

Mitridat *Mithridātēs, is*

mlad *adulēscēns, entis*; mlajši *minor*; od mladih nog *ā puerō (-īs), ā pueritiā*

mladenič *adulēscēns, entis; iuvenis, is*

mladost *adulēscēntia, ae; iuventus, ūtis*

mleko *lac, lactis*

mnenje *sententia, ae; opīniō, ōnis*

mnog *multus 3*

množina *cōpia, ae; vīs, vim, vl*
moč *vīs* (tudi plur.), *opēs, um* (= premoženje); *rōbur, rōboris*

moči *posse*

moder *sapiēns, entis*

Modrica *Mūsa, ae*

modrijan *sapiēns, entis; philosophus, ī*

modrost *sapientia, ae*

modroznanstvo *philosophia, ae*

mogočen, mogotec *potēns, entis*

mokro, na kopnem in mokrem *terrā marīque*

molčatii *tacēre*

molče *tacitus 3; silentiō*

molčečnost *taciturnitās, ātis*

morje *mare, is*

mornar *nauta, ae*

morski ropar *praedō, ōnis (maritimus, ī)*

most *pōns, pontis*

mož *vir, virī*

mrtev *mortuus 3*

mrzi *piget 222*

muditi se *morārī*

Mus [*P. Dectus, ī*] *Mūs, Mūris*, rimski poveljnik

Na *in, ad*; na tem je *interest* načelnik *prīnceps, ipis (civitātis); praefectus, ī (militum)*

načelovati *praeesse*

načrt *cōnsilium, ī*

nad *super, supriā*; = proti *contrā*; (pri števniki) *plūs, amplius*; ceniti -, postaviti nad *antepōnere 227*

nada *spēs, eī*

nadejati se *spērāre 198*

nadeti (komu ime ...) *dare, indere, impōnere 233*

nadkriļjevat *subter sē habēre*

nadpoveljnik *imperātor, ōris*

nagraditi *praemiō afficere*

najbolj *māximē*

najmanj *minimē*

najprej *prīmum; prīmus 3* po 182, 2 p. 1

najstarejši (*nātū*) *māximus 3*

najti *inventire, reperire*

najvišji *summus 3*

naklep *cōnsilium, ī*

naklonjen biti *cupere, studere, favere*

Naks *Naxus, ī*

naljubo *gratiā*

naloga *mūnus, eris; officium, ī*; ali po 215

nameravati *mōliri; in animō esse, prōpositum esse (alicui)*

namesto *prō*

napačen *falsus 3*

napad *impetus, ūs*

napaka *vitium, ī*

napasti, napadati *aggredi*, *invādere*

napisati na *Inscribere* (in z abl.)

napor *labor*, *ōris*

napotiti se *sē cōferre*

napoved(ov)ati *indicere*

napraviti *facere, efficere, reddere; capere* (*cōnsilium*)

napredovati *prōficere*

naprodaj *vēnālis, e*

napuh *insolentia, ae*

narava *nātūra, ae*; od n. *nātūrā*

naravna krasota *amoenitās, ātis*

naravno *secundum nātūram*

narod *nātiō, ōnis; gēns, gentis;*

populus, ī; prosti narod *plēbs, plēbis, vulgus, ī*

(na)roditi se *nāscī*

naselnik *colōnus, ī*

nasilje *vīs* itd., *iniūria, ae*

nasilnik *tyrannus, ī*

nasip *vallum, ī*

naslada *voluptās, ātis*

naslediti *succēdere*

naslednji *hic, haec, hōc; hicce,*

poster(us) 3, proximus 3

naslikati *pingere*

nasproti *adversus, contrā*; nasproti iti *obviam Ire*; nasproti postaviti *oppōnere, - - se ob-*

sistere

nasprotnik *adversārius, ī; inimicus, ī*

nasprotovati *obstāre, resistere, repugnāre, adversārī*

nastati *orīrī, exorīrī*

nastopiti *intre*

nasvet *cōnsilium, ī; auctōritās, ātis*

navada *cōnsuētūdō, inis; na-*

vado imeti *solēre*

navaditi, navajati *assuēfacere;*

-se *assuēfieri, assuēscere 227,*

p.

navadno *plērumque* ali z glag.

solēre, cōnsuēvisse

navaliti *aggredi 201*

navesti *prōferre*

nazadnje *ultimus 3*

nazivati *appellāre, dicere, nōmināre*

ne *nōn, nē*; ne le (samo) - ampak

(marveč, temveč, nego) tudi

nōn tantum (solum) - sed etiam

Neapolj *Neāpolis, is*

nedolžen *innocēns, entis; innoxius 3*

nedolžnost *innocentia, ae*

nedotaknjen *inviolātus 3*

nego *quam* (pri komp.); *sed, at*

nehati *dēsinerē, dēsistere*

nehvaležen *ingrātus 3*

neizmeren *ingēns, entis; immēnsus 3*

nejevolja *offēnsiō, ōnis*

nekateri *nōnnūllus 3, aliquis, quīdam*

nekaznjenost *impūnitās, ātis*

nekdaj *aliquandō, olim, quondam* (le za preteklost)

neki *quīdam* itd.; 93, 5 (6)

nekoč = nekdej

nenaden *repentīnus 3, subitus 3, imprōvisus 3*

nenadoma *repente, subitō*

neomadeževanost *innocentia, ae*

nepoškodovan *inviolātus 3*

nepošten *inhonestus 3*

Nepot [*Cornēlius, ī*] *Nepōs, ōtis* nepoznavalec *ignārus, ī*

neprestan *perpetuus* 3
 neprijatelj *inimicus*, *i*
 nerad *invitus* 3
 nesebičen *innocēns*, *entis*
 nesebičnost *abstinentia*, *ae*; *innocentia*, *ae*
 nesmrten *immortalis*, *e*
 nesmrtnost *immortalitās*, *ātis*
 nespamet *stultitia*, *ae*; *dementia*, *ae*
 nesramnost *impudentia*, *ae*
 nesreča *rēs* (*rērum*) *adversae* (*ārum*); *cāsus*, *ūs* (posamezen nesrečen slučaj); *calamitās*, *ātis* (velika nesreča)
 nesrečnik *miser*, *i*; *infelix*, *icis*
 Nestor *Nestor*, *oris*
 neugoden *iniquus* 3
 neumen *stultus* 3
 nevarnost *periculum*, *i*; *discrimen*, *inis*
 neveden *ignārus* 3
 nevedoma *imprudēns*, *entis*
 neverjeten *incrēdibilis*, *e*
 nevešč *inscius* 3, *ignārus* 3, *imperitus* 3
 nevihta *tempestās*, *ātis*
 nevreden *indignus* 3
 nezadovoljen sem *paenitet* (*piget*) *mē* (*vitae*)
 nezumno *immodicē*
 neznačajen *incōnstāns*, *antis*
 neznan *ignōtus* 3; neznano je tudi: *fallit*, *fugit*, *praeterit*
 nikdar, nikoli *numquam*
 niti *neque*, *nec*; niti - ne *nē - quidem*; niti - niti *neque - neque*, *nec - nec*
 nizek *humilis*, *e*; najnižji tudi: *infimus* 3

nobe(de)n *nūllus* 3, *nēmō* (*inis*)
 nož *culter*, *tri*
 nrav *ingenium*, *i*; *mōs*. *mōris*
 Numancija *Numantia*, *ae*
 Numantinec *Numantinus*, *i*
 numantinski *Numantinus* 3
 Numid(ec) *Numida*, *ae*
 numidski gen. *Numidarum*, *Numidicus* 3.

O! *ō!* *heu!* *o dē*
 ob *ad*, *secundum*; ob času *temporibus*
 obala *ōra*, *ae* (*Hispaniae*)
 občevali *versari*
 občina *rēs* (*rei*) *pública* (*ae*)
 občni *communis*, *e*; *públicus* 3 (*salūs*)
 občudovati *admīrari*
 obdariti *dōnāre*; obdarjen (s čim) *praeditus* 3
 obdolžiti *arguere*, *insimulare*, *accūsare*
 obdržati *retinere*
 obed *cēna*, *ae*
 obirati *obtrēctāre* 228, *rōdere*
 obiskati *adire*, *obire*
 obiti *circumire*, *circumventre*; *invādere*, *incēdere*, *capere* (*metus*)
 obkoliti *obsidere*
 oblast *potestās*, *ātis*; *potentia*, *ae* (*suī*), *imperium*, *i*, *diciō*, *ōnis*; v svojo (rimsko) oblast spraviti *diciōnis suae* (*Rōmānae*) *facere*; pod oblast spraviti *sub potestātem redigere*
 oblegalec *oppūgnātor*, *ōris*
 obleganje *obsidiō*, *ōnis*; *oppūgnātiō*, *ōnis*

oblegati *obsidēre, circumsedēre, oppugnāre*
 obleka *vestis, is; vestitus, ūs*
 oblika *fōrma, ae*
 obljubiti *prōmittere, pollicērī*
 obotavljati se *cūctārī*
 obramba *praesidium, ī*
 obravnava *causa, ae*
 obrniti *vertere, convertere*
 obseda *obsidiō, ōnis; oppugnātiō, ōnis*
 obsodba *damnātiō, ōnis*
 obsoditi, obsojati *damnāre, condemnāre, multāre* 221
 obupa(va)ti *dēspērāre* 198
 obvestiti koga *certiōrem facere aliquem*
 obvladati *temperāre (īrae)*
 obžalovati *paenitet, miseret* 222;
commiserārī (fortūnam)
 oče *pater, tris*
 očetomor *parricidium, ī*
 očitati *obicere, crīminī dare*
 očiten biti *ēlūcēre*
 od ā, ab; ē, ex, dē; prae (= zaradi, v nikalnem stavku)
 odbiti, odbijati *pellere, arcēre, prohibēre* 239, a
 oddaljen *longinquus* 3; -biti *abesse, distāre* 229, b in p (p. 2 in 3)
 odganjati *repellere, dēpellere (famem)*
 odgovoriti *respondēre*
 odhajati, oditi *proficiscī; abire, exire; (- iz boja) discēdere (superiōrem), excēdere; 239*
 odkod? *unde?*
 odkritosrčen *vērus* 3, *sincērus* 3
 odlašati *differre, dūcere (- dan za dnevom)*

odličen *nōbilis, e (genus), praestāns, antis; eximius* 3; *excellēns, entis (ingenium); praeclērus* 3
 odlikovati se *anteire, ante-, praecēdere, praestāre, excellere* 201
 odločilno bitko biti (začeti) *aciē dēcernere*
 odposlanec *lēgātus, ī*
 odpraviti, odpravljati *tollere*
 odpustiti, -puščati *ignōscere; dīmittere (exercitum)*
 odriniti *proficiscī; castra movēre*
 odslej *ex hōc tempore*
 odsoten *absēns, entis; -biti abesse*
 odsotnost *absentia, ae; tudi z: absēns, entis* po 182, 2
 odtod *hinc, inde*
 odvesti *trahere (in servitūtem)*
 odvzeti *adimere. ēripere (alicui aliquid); prīvāre, spoliāre, exuere (aliquem rē)*
 ogibati se *vītāre, fugere* 197
 ogled(ov)ati *īnspicere, explōrāre*
 ogleduh *speculātor, ōris*
 ogromen *ingēns, entis*
 ohraniti *servāre; cōservāre; tenēre (memoriā)*
 oj! (*ē*)heu!
 okoli *circā, circum, circiter* (pri števnikih)
 okoliščina *tempus, oris; rēs, rei*
 okrasiti *ōrnāre, exōrnāre*
 okrogel *rotundus* 3
 Oktavian *Octāviānus, ī*
 omajati *concutere*
 omeniti *mentiōnem facere (dē aliquō), commemorāre (rem)*
 omožiti se *nūbere* 226

oni *is, ille*
 onkraj, onstran *trāns*
 onstranski *trānsalpīnus* 3, *ulterior, us*
 opirati (opreti) se *nīti*
 opleniti *dīripere; exuere, spoliāre*
 239, c (240)
 opomniti, opominjati (*ad*)*monēre*
 220; (*co*)*hortārī*
 opraviti *assequī, cōnsequī, effi-*
cere; - *imam res mihi est*
 oprostiti *absolvere* 221; *liberāre*
 opustošiti *vāstāre*
 orel *aquila, ae*
 Orest *Orestēs, is*
 Orgetorig *Orgetorix, igis*, hel-
 veški knez
 oropati *spoliāre, prīvāre* 239 c
 (240)
 orožje *arma, ōrum*
 os *āxis, is*
 ostal *reliquus* 3; pl. tudi *ceterī* 3
 ostati *manēre*
 oster *ācer, ācris, ācre (sēnsus);*
acūtus 3
 osuplost *perturbātiō, ōnis*
 osvoboditelj *vindex, icis; liberā-*
tor, ōris
 osvojitelj *expūgnātor, ōris*
 osvojiti *capere, expūgnāre, oc-*
cupāre
 ošaben *superbus* 3; priimek *Su-*
perbus, ī
 ošabnost *superbia, ae, insolentia,*
ae, arrogantia, ae
 otok *insula, ae*
 otrok *infans, antis; puer, ī; plur.*
liberī, ōrum
 otrpniti *torpēscere*
 ovca *ovis, is*

ovirati *prohibēre* 239, a
 ozdraviti, -ljati *medērī* 226
 ozek *angustus* 3
 ozemlje *fīnēs, ium*
 ozir, v oziru *ex parte*
 ozvezdje *sīdus, eris; astrum, ī*
 oženiti se *in mātrimonium dū-*
cere (aliquam)
 ožigosati *coarguere.*

Pa *autem, vērō, sed, at*
 Palamed *Palamēdēs, is*, Agamem-
 nonov spremljevalec
 pamet *prūdētia, ae; mens, men-*
tis; ratiō, ōnis
 pameten *prūdēns, entis*
 pamtivek, od pamtiveka *post*
hominum memoriā
 Papirij Kurzor [*L.*] *Papirius (ī)*
Cursor (ōris)
 Par *Parus (Paros), ī*
 Parmenion *Parmeniō, ōnis*
 parski *Parius* 3
 pasti (padem) *cadere, occidere*
 pastir *pāstor, ōris*
 patricij *patricius, ī*
 Patrokel *Patroclus, ī*
 Pavzanija *Pausaniās, ae*
 pečanje *studium, ī*
 pečati se *studēre, sē dare, ope-*
ram dare (alicui reī)
 pečina *iūpēs, is; scopulus, ī*
 pehota *exercitus (ūs) pedester*
(tris); peditātus, ūs
 peljati *dūcere*; - se *mimo praeter-*
vehī 200
 Pelej *Pēleus, ī*
 Pelopida *Pelopidās, ae*
 peloponeški *Peloponnēsiacus* 3
 Peloponez *Peloponnēsus, ī*

pergamski *Pergamēnus* 3; (gen.)
Pergamī
 Periklej *Periclēs*, *is*
 perut *āla*, *ae*
 Perzej *Perseus*, *ī* (junaški Ju-
 pitrov sin)
 Perzija *Persis*, *idis*
 perzijski, peržanski *Persicus* 3;
 • gen. subst. *Parsae*, *ārum*
 Peržan *Persa*, *ae*
 pesnik *poēta*, *ae*
 pešec *pedes*, *itis*
 petje *cantus*, *ūs*
 pičel *exiguus* 3, *parvus* 3.
 pijača *pōtiō*, *ōnis*
 pijanost *ēbrietās*, *ātis*
 Pindar *Pindarus*, *ī*, slavni grški
 pesnik, rojen v Tebah
 Pir *Pyrrhus*, *ī*
 Pirej *Piraeus*, *ī*
 pirejski gen. subst. *Piraeus*, *ī*
 pirenejski *Pyrēnaeus* 3
 pisati *scribere*
 piskati *tibiīs canere* (*cantāre*)
 pismeno = po pismu *per lit-
 terās*
 pismo *litterae*, *ārum*; *epistula*, *ae*
 piščalka *tibiae*, *ārum*
 Pitagora *Pythagorās*, *ae*, grški
 modrijan
 plača (vojaška) *stipendium*, *ī*
 Plateje *Plataeae*, *ārum*
 plemenit *nōbilis*, *e*; *generōsus* 3
 plemenitaš *nōbilis*, *is*; pl. tudi:
optimātēs, *ātium*
 plen *praeda*, *ae*
 pleniti *rapere*, *praedārī*
 ples, plesati *saltāre*
 pluti mimo *praetervehī*; - okoli
circumvehī 200

po *post*, *per*; *ad* (*voluntātem*);
secundum (*lēgēs*); *ā*, *ab* (*nō-
 mināre*); *ē*, *ex* (*cōgnōscere*)
 pobi(ja)ti *caedere*, *occīdere*, *inter-
 ficere*, *prōsternere*, *prōflīgāre*
 pod *sub*, *subter*, *īnfrā*
 podariti *dōnāre*
 podati se *cōnferre sē*, *subīre* (*pe-
 riculum*)
 podjarmiti *opprimere*, *subigere*,
sub suam potestātem redigere
 podkupiti *corrumpere* (*pecūniā*)
 podleči *succumbere*
 podne *interdiū*, *lūce*
 podoben *similis*, *e*
 podpirati *iuvāre*, *adiuvāre*
 podpoveljnik *lēgātus*, *ī*
 podreti *dētēre*, *rescindere* (*pon-
 tem*), *dissolvere*; - do tal *ae-
 quāre solō*
 podvreči *subicere*, *subigere*; - se
 komu *in diciōnem alicūius ve-
 nīre*; - se kazni *subīre poenam*
 poedinci *singulī* 3
 poginiti *perīre*, *interīre*, *cadere*
 poglavje *caput*, *itis*
 pognati v beg *fugāre*
 pogoji *condiciō*, *ōnis*
 pogovor *colloquium*, *ī*
 pogrešati *dēsīderāre*
 poguba *perniciēs*, *ēī*
 poguben *perniciōsus* 3, *fūnestus* 3
 pogum *animus*, *ī*
 pogumen *fortis*, *e*; *animōsus* 3
 pohiteti *contendere*
 pohod *iter*, *itineris*
 poiti *dēficere* 197 in p. 1
 pojedina *epulae*, *ārum*
 poklicati (*ad*)*vocāre*; - nazaj *revo-
 cāre*

pokopati *sepelire*
 pokoriti -, pokoravati se *parēre*,
obsequī, oboedire, obtemperāre
 pokorščina *officium, ī*
 pokvariti *corrumpere*
 polagati *pōnere, collocāre* 253
 polastiti se *potīri* 247
 poleg *iūxtā*
 poletje *aestās, ātis*
 poljana *campus, ī*
 Polikrat *Polycratēs, is*
 polje *ager, grī* (= njiva); *campus,*
ī (= poljana)
 poljedelec *agricola, ae*
 poljedelstvo *agricultūra, ae*
 poljubiti *ōsculum ferre* (*alicuī*)
 poln *plēnus* 3, *refertus* 3
 polniti, napolniti *com-, implēre*
 pomagati (*ad*)*iuvāre* 197, *adesse*
 pomanjkanje *inopia, ae*
 pomisliti *cōgitāre*
 pomlad *vēr, vēris*; pomladi *vēre*
 pomišljati se (storiti) *dubitāre*
(facere)
 pomneti *meminisse* 220, *memoriā*
tenēre; kar ljudje pomnijo *post*
hominum memoriā
 pomoč *auxilium, ī*; opis, -em
 pomoriti *interficere, occīdere*
 pomorski *maritimus* 3, *nāvālis, e*
(pūgna, bellum)
 pomorščak *clāssiārius, ī*
 Pompej *Pompēius, ī*
 ponašati se *glōriārī*
 ponoči *noctū*
 ponosen *elātus* 3 (*aliquā rē*)
 pontski *Ponticus* 3; gen. *Pontī*
 popoln *perfectus* 3
 popolnem, popolnoma *omnīnō,*
plānē, ex omnī parte (*beātus*)

popolnoma *totus* 3; - premagati
dēvincere
 porabiti *ūtī, adhibēre* (*tempus*)
 poraz *clādēs, is*
 poraziti popolnoma *dēvincere*
 poročati *dēferre, trādere*
 poročilo *nūntius, ī*
 porušiti *dēlēre, dissolvēre* (*pon-*
tem); - do tal *aequāre solō*
 posadka *praesidium, ī*
 posesti *possidere*
 posestnik *possessor, ōris*
 posestvo *praedium, ī*
 poskusiti, -šati *cōnārī, tentāre,*
experīri
 poslanec *lēgātus, ī*
 poslanstvo *lēgatiō, ōnis*
 poslati *mittere*; - naprej *praemit-*
tere
 poslušati *audire*
 posoda *vās, vāsis*; pl. *vāsa, ōrum*
 posreči se *contingit* (*ut*)
 posta(ja)ti *fierī, exsistere, ēvādere*
 postaven (= postavno določen)
lēgitimus 3, *lēgis* (gen.)
 postaviti *pōnere, collocāre, statu-*
ere 253; *instruere* (*aciem*);
 -koga za kaj *instituere; cōn-*
stituere (*classe*m); - na čelo
praeficere; - se nasproti *ob-*
sistere, resistere
 postopati (s kom) *cōnsulere* (*in*
aliquem)
 Postumij *Postumius, ī*
 posušiti se *ārēscere*
 posvetiti se *sē dēdere*
 posvetovati se *cōnsultāre*
 poštenjak *homo* (*vir*) *probus*
 poštenost *probitās, ātis; honestās,*
ātis; aequitās, ātis

pot *via, ae; iter, itineris*
 potegniti *stringere*
 potem *posteā, deinde; malo - paulō post; - ko postquam*
 potok *rīvus, ī*
 potolči *fundere*
 potovanje *migrātiō, ōnis*
 potovati *iter facere, proficīscī*
 potreben *necessārius 3; -no je opus est*
 potrebovati *egēre, indigēre*
 potrpežljivost *patientia, ae*
 potruditi se = truditi se
 povabiti *invītāre (ad)*
 povedati *dīcere*
 povečati *augēre; pas. tudi crēscere*
 poveljnik *imperātor, ōris; prae-fectus, ī; pri nerimskih narodih praetor, ōris*
 povzročiti *efficere*
 pozabiti *oblīvīscī 220*
 pozabljenost *oblīvīō, ōnis*
 pozdraviti *salūtāre*
 poznati *cōgnōscere*
 poznavalec *gnārus, ī*
 pozno *sērō; pozneje posteā, posterius*
 pozvati *arcessere, (ad)hortārī*
 poželeli *cupere, concupīscere*
 poželjenje *cupiditās, ātis*
 pratež *impedimenta, ōrum*
 prav *rēctus 3, suus 3 (tempus)*
 pravica *iūs, iūris; (= pravičnost) iūstitia, ae; po pravici iūre, rēctē, meritō*
 pravičen *iūstus 3*
 pravičnost *iūstitia, ae; aequitās, ātis*
 praviti *dīcere; pravi inquit, ait*

prazen *vacuus 3; 239, c, p (240)*
 prebiti (kazen) *perferre; per-dēfungī (labōre)*
 prebivalec *incola, ae*
 prebivati *habitāre, incolere*
 pred *ante, prae, prō, apud*
 predlog *cōnsilium, ī*
 predložiti (zakon) *ferre*
 predniki *māiōrēs, um*
 pregnančati *persequī*
 pregnanec *exsul, ulis*
 pregnanstvo *exsilium, ī*
 pregnati *pellere, dēpellere, expellere; aquā et īgnī interdīcere*
 pregovoriti *persuādēre 226*
 prehod *trānsitus, ūs*
 preiti *praeterīre*
 prej, preje *ante, anteā, prius; - ali slej ōcius aut sērius*
 prejeti, prejemat *accipere*
 prekašati, prekositi *superāre, vincere, praecēdere, praestāre, anteīre, antecēdere; antecellere, excellere; 201*
 prekoračiti *trānsgradī, trānsīre*
 prekositi gl. prekašati
 premagati *superāre, vincere, prōfligāre; - popolnoma dēvincere*
 premda *quamquam; quamvis (s konj.)*
 preminiti *perīre, interīre, extinguī*
 premišljen *cōnsīderātus 3*
 premoč *numerus, ī*
 premoženje *fortūnae, ārum; facultātēs, um; opēs, um; rēs (reī) familiāris (is)*
 prenašati, prenesti (*per*)*ferre, tolerāre; trānsferre (in Aegyptum)*

prepelja(va)ti *trādūcere, trāicere*
 200 p; nazaj - *redūcere (ponte)*
 prepevati *cantāre*
 prepir *discordia, ae; contrōver-*
sia, ae; contentiō, ōnis
 prepotovati *peragrāre*
 prepovedati *vetāre, interdūcere*
 prepona *praecordia, ōrum*
 prepričati *interclūdere* 229 p 1.;
prīvāre 239, c, (240); *impedire,*
nōn patī
 prepričati *persuādere* 226
 preskočiti *trānsire*
 prestati *agere. perfungī (periculō)*
 prestolnica *rēgia, ae; sēdēs, is*
 prestopiti *dēficere* 197. p. 1
 prestrašiti *perterrere*
 pretekel *praeteritus* 3
 preteklost *vetustās, ātis; praeter-*
ita, ōrum
 pretiti s čim *min(it)ārī aliquid*
 pretor *praetor, ōris*
 prevelik *nimius* 3
 previdnost *prūdentia, ae; cōn-*
silium, ī; diligentia, ae
 prevzeti *occupāre*
 prevzetnost *superbia, ae; arro-*
gantia, ae
 prezimiti *hiemāre*
 prezirati *contemnere*
 preživeti *superesse* (z dat), *su-*
perstitem esse 224, p. 3, (5);
peragere (annum)
 pri *apud, ad, penes; per (deōs)*
 Priam *Priamus, ī*
 pribežati *cōnfugere*
 približno *circiter*
 pričakovati *expectāre; preje*
 (hitreje) nego se je pričako-
 valo 243 (244), p. 4

pričujoč biti *adesse*
 priden *diligēns, entis; sēdulus* 3
 pridobiti, -bivati *parāre (sapien-*
tiam); comparāre; conciliāre,
parere; reportāre (victōriam
ex), quaerere (glōriam); - si ve-
 liko zaslugo *bene merērī (de)*
 pridružiti *adiungere; pridružiti*
sē sē applicāre ad
 prihajati = priti
 prihod *adventus, ūs*
 prihoden *futūrus* 3
 priimek *cōgnōmen, inis*
 prijatelj *amicus, ī*
 prijateljica *amica, ae*
 prijateljstvo *amicitia, ae*
 prijaznost *clēmētia, ae*
 prijeten *iūcundus* 3, *grātus* 3
 prikri(va)ti *cēlāre* 203
 prilizovalec *adulātor, ōris*
 primer, na primer *ut, velut*
 primera, v primeri *prō, prae*
 (= pred)
 primerjati (s, z) *comparāre, cōn-*
ferre, compōnere (cum)
 prinašati (-nesti) *ferre, afferre*
 priobčiti (komu) *commūnicāre*
(cum aliquō)
 pripeljati *dūcere*
 pripeti se *accidit, contingit, evenit*
 pripovedovati *narrāre, trādere*
 pripraven *aptus* 3, *idōneus* 3
 pripraviti *(com)parāre, inicere*
(metum); - se na vojno parāre
bellum
 pripravljen *parātus* 3 (*bellō, ad b.*)
 priseči, prisegati *iūrāre*
 prisega *iūs iūrandum, iūris iū-*
randī
 prisiliti *cōgere*

Prisk [*Tarquinius, ī*] *Priscus, ī*
 pristati (pristojim) *decēre*, 199;
esse 215
 pristanišče *portus, ūs*
 priti *venīre, advenīre intrāre*
 (*urbem*); - na pomoč *subve-*
nīre, succurrere; pride do boja
rēs ad certāmen venit; pride
 na misel *in opīniōnem vēnit*
 pritožiti se (*con*)*querī* 198
 prizanesti, -našati *parcere* 226,
temperāre 231
 priznati *fatērī, cōnfitērī*
 prodreti, proderem s svojim na-
 svetom *ratiō mea valet*
 proglasiti koga za kaj *dēclārāre,*
iūdicāre (hostem)
 propretor *prōpraetor, ōris*
 proročišče *ōrāculum, ī*
 prositi *ōrāre, petere, pōscere*;
 milo, ponižno prositi *suppli-*
cāre 228
 prost *simplex, icis; vacuus* 3;
liber 239, c (240, p); - biti *va-*
cāre 240 (!41)
 prostor *spatium, ī*
 proti *contrā, adversus, versus*;
ergā, in; proti volji *iniūssū*;
 proti svoji volji *invitus* 3
 provincija *prōvincia, ae*
 prsi *pectus, oris*
 prvak *prīnceps, ipis*
 prvenstvo *prīncipātus, ūs*
 psovati *maledicere* 226
 ptica *avis, avis*
 Publij *Pūblius, ī*
 Punec (Kartažan) *Poenus, ī*
 punski *Pūnicus* 3
 pustiti, puščati *sinere*; = zapu-
 stiti *relinquere*.

Rabiti *ūtī* 247
 rad *libenter, libēns, entis*; rajši
 hoteti *mālle*
 radodaren *liberālis, e*
 radost *dēliciae, ārum*
 radovati se *dēlectārī, gaudēre,*
laetārī 245 (b)
 radovoljno *suā sponte*
 rana *vulnus, eris*
 rasti *crēscere*
 ravnati (s, z) *cōsulere (in z*
ak.); - se po *imitārī* 197
 ravnina *plāniciēs, ēī*
 ravnodušen *aequō animō*
 razburjenost *commōtiō, ōnis*
 razdalja *spatium, īī*
 razdejati *dēlēre, dīruere, ēvertere*
 razdeliti *dīvidere (inter milītēs,*
plēbī), distribuere (legiōnēs)
 razen *praeter*; - tega *praetereā*
 razgovarjati se *disputāre; collo-*
quī; commūnicāre 227, p.
 razkošen *lūxuriōsus* 3, *opulentus*
 3 (*epulae*)
 različen *varius* 3; *dissimilis, e,*
dispār, aris; na različnih kra-
 jih *dīversus* 3
 razlika je *interest*
 razločevati, razločiti *dīiūdicāre,*
dīstinguere; - se *abhorrēre,*
differre, discrepāre 239 b in
 p (p 2 in 3)
 raznovrsten *varius* 3
 razprtija *discordia, ae; dissēnsiō,*
ōnis
 razrušiti *dēlēre, dīruere*
 razsipnost *lūxuria, ae*
 razsodnost *cōnsilium, ī*
 razširiti *proferre*
 razuzdanost *libīdō, inis*

razžaliti *laedere*
 razžaljenje veličanstva *laesa (ae)*
 - *māiestās (ātis)*
 razžalostiti *dolōre afficere*
 reč *rēs, reī*
 reči *dīcere*; reče, rekel je *inquit,*
ait
 rediti *alere*
 rek *dictum, ī*
 reka *flūmen, inis; fluvius, ī*
 Rem *Remus, ī*
 Remsko = Remi *Remī, ōrum*
 Ren *Rhēnus, ī*
 resnica *vērītās, ātis; vērūm, ī;*
 v resnici *rē vērā*
 resnicoljub *vērītātis dīligēns,*
entis
 rešitev *salūs, ūtis*
 rešiti *servāre, liberāre*
 revež *pauper, eris*
 r- vščina *egestās, ātis; paupertās,*
ātis
 Rim *Rōma, ae*
 Rimljan *Rōmānus, ī*
 rimski *Rōmānus 3, ali gen. Rō-*
mānōrum
 robstvo *servitūs, ūtis*
 rod *genus, eris; gēns, gentis,*
locus, ī (nizek)
 rodbina *genus, eris; gēns, gentis,*
familia, ae
 roditi *gignere*: - se *nāscī*
 rodoljubje *patriae amor, ōris*
 rodoviten *fertilis, e; frūgifer 3;*
frūctuōsus 3
 rodovitost *fertilitās, ātis*
 rojak *cīvis, is; populāris, is*
 rojen *nātus 3*
 r. = rojstvo: pred Kristovim roj-

stvom *ante Christum nātum;*

po Kr. *post Christum nātum*
 roka *manus, ūs; v rokah = pri*
penes

Romul *Rōmulus, ī*
 ropar *latrō, ōnis; morski- praedō,*
ōnis (maritimus)
 Roscij Amerinec *Roscius (ī)*
Amerīnus (ī)
 rotiti *obsecrāre, obtēstārī*

S *cum; ē (ex); ā (ab); dē*
 sadno drevo *arbor (oris) fru-*
gīfera (ae)

Sagunt *Saguntum (us), ī*
 Saguntinci *Saguntīnī, ōrum*
 Salamina *Salamīs, īnis*
 salaminski *Salamīnius 3, apud*
Salamīna
 Salustij [C] *Sāllustius, ī [Crīspus,*
ī], rimski zgodopisec
 sam (= nihče drug) *sōlus 3;*
ūnus 3; ipse 3

Sam *Samus, ī*
 Samniti *Samnitēs, ium*
 samski (gen.) *Samiōrum*
 sanjati *sonniāre*
 Sceva *Scaeva, ae*
 Scipion [P. Cornēlius, ī] *Scipiō,*
ōnis

Scitje *Scythae, ārum*
 sedeti *sedere*
 sedmič *septimum*
 selski dvorec *vīlla, ae*
 Semiramida *Semiramīs, idis*
 sen *somnium, ī*
 senat *senātus, ūs*
 senator *senātor, ōris*
 Seneka *Seneca, ae*
 Sentin *Sentīnum, ī, mesto v Um-*
briji

Servij *Servius*, *ī*
 sestajati *cōnstāre*
 sestercij *sēstertius*, *ī* (srebrni
 novac = 20 predvojnih h)
 sestri *cōnsidere*, *residere*
 sestra *soror*, *ōris*
 sever *septentrionēs*, *um*
 shraniti *repōnere*
 sicer *quidem*; *cēterum*
 Sicilec *Siculus*, *ī*
 Sicilija *Sicilia*, *ae*
 sicilski *Siculus* 3; gen. *Siciliae*
 sila *vīs*
 silen *vehemēns*, *entis*; *ingēns*,
entis; *gravis*, *e*
 Simonid *Simōnidēs*, *is*
 sin *filius*, *ī*
 sirakuški = Sirakuz
 Sirakuze *Syrācūsae*, *ārum*
 Sirakužan *Syrācūsānus*, *ī*
 siromak *pauper*, *eris*; *miser* 3;
inops, *opis*
 siromašen *sordidus* 3 (*vestis*)
 siromaštvo *paupertās*, *ātis*
 sirski gen. subst. *Syria*, *ae*
 Sizigamba *Sisygambis*, *is*
 skala *saxum*, *ī*
 skalina *scopulus*, *ī*
 skleniti, sklepati *dēcernere*, *sta-*
tuere, *cōstituere*; (*pācem*) *fa-*
cere; (*societātem*) *coīre*, *inīre*,
conciliāre; *iungere* (*amicitiā*);
 -življenje *obīrediem suprēmum*
 sklep *cōnsilium*, *ī*
 sklicati *convocāre*
 skočiti črez *trānsitīre*
 skoro *ferē*, *prope*
 skozi *per*
 skrb(nost) *cūra*, *ae*; v skrbah
anxius 3

skrbeti *cūrāre* 198; *cōsulere*,
prōspicere, *prōvidēre* 231
 skrit *occultus* 3; - biti *latēre*
 skri(va)ti *occultāre*
 skrivši *clam*
 skromen *modestus* 3
 skromnost *modestia*, *ae*
 skupaj *ūnā*; - trčiti *congregatī*
 skupen *communis*, *e*
 skupščina *concilium*, *ī*; *contio*,
ōnis; *conventus*, *ūs*
 skusiti, skušati *audēre*, *cōnārī*,
 slabo *male*
 sladek *dulcis*, *e*
 slava *glōria*, *ae*; *laus*, *dis*; *fāma*
ae; *honōs*, *ōris*
 slaven *glōriōsus* 3, *clārus* 3, *il-*
lūstris, *e*, *excellēns*, *entis*, *ce-*
leber, *bris*. *bre*
 slaviti *celebrāre*, *praedicāre*; -
 zmagoslavje *triumphārī*
 slavohlepen *glōria*, *ae* in *avidus* 3
 slediti *sequī*; željno - *sectārī* 197
 slej gl. prej
 sloga *concordia*, *ae*
 slovstvo *litterae*, *ārum*
 slučaj *cāsus*, *ūs*; *rēs*, *reī*
 služba *mūnus*, *eris*; *magistrātus*,
ūs
 služiti *servīre*; *esse* 235
 smatrati *habēre*, *dūcere*; *existi-*
māre
 smejati se (*ir*)*rīdēre lūdere* 198
 smelo *audācter*
 smelost *audācia*, *ae*
 smili se mi *miseret mē* 222
 smola *pix*, *picis*
 smrt *mors*, *tis*
 smrten *mortālis*, *e*; smrtna kazen
supplicium, *ī*

smrtnik *mortālis*, *is*
 sniti se *convenīre*
 snovati *mōlīrī*, *capere* (*consilium*)
 sodba *iūdicium*, *ī*
 sodnik *iūdex*, *icis*
 sodržavljan *civis*, *is*
 soglasje *harmonia*, *ae*
 Sokrat *Sōcratēs*, *is*
 solnce *sōl*, *sōlis*
 Solon *Solo* (*Solōn*) *Solōnis*
 solza *lacrima*, *ae*
 soproga *uxor*, *ōris*
 sovraštvo *odium*, *ī*; *invidia*, *ae*
 sovražen *inimīcus*, *3*; *hostīlis*, *e*;
 gen. *hostium*
 sovražiti *odisse*
 sovražnik *inimīcus*, *ī*; *hostis*, *is*
 Sozil *Sōsylus*, *ī*
 spanje *somnus*, *ī*
 Sparta *Sparta*, *ae*
 spati *dormīre*
 spis *scriptum*, *ī*; *liber*, *librī*
 spodnji *inferior*, *us*
 spodobi se *decet*; ne spodobi se
dēdecet 199
 spomin *memoria*, *ae*
 spominjati, spomniti *admonēre*,
commonēre; - se *meminisse*,
reminiscī; 220
 spona *vinculum*, *ī*
 sporočiti, sporočati *nūntiāre*;
prōdere, *trādere*
 sposoben *aptus* 3; *idōneus* 3
 spoštovati *diligere*; *observāre*
(lēgem)
 spoznati, -avati *nōscere*, *cōgnō-*
scere (*causam*), *reperīre*, *in-*
venīre; *intellegere*
 spoznavanje *cōgnitiō*, *ōnis*
 spraviti *cōferre* (*talentum*); - (v

strah) *inicere* 227; - v svojo
 oblast *diciōnis suae facere*; pod
 oblast *sub potestātem redigere*;
 - se s kom *in grātiām redire*
cum aliquō
 spravlјivost *plācābilitās*, *ātis*
 spredaj, od spredaj *ā fronte*
 sprejeti, sprejemati *accipere*, *ex-*
cipere (*aquam*), *recipere*
 spremljati *comitārī*, *prōsequī*
 spremljevalec (-lka) *comes*, *co-*
mitis
 sprva *initiō*
 sram me je *pudet mē* 222
 sramota *ignōminia*, *ae*; *dēdecus*,
oris; *probrum*, *ī*; *puđor*, *ōris*
 sramoten *turpis*, *e*
 sramotiti *obtrēctāre* 228
 sramujem se *pudet mē* 222
 srce *animus*, *ī*; *mēns*, *mentis*
 sreča *fortuna*, *ae*; *beātītūdō*, *inis*;
rēs secundae, *res prosperae*
 srečen *fēlix*, *īcis*, *beātus* 3
 sredi *medius* 3
 sredstvo *rēs*, *reī*; pl. tudi: *facul-*
tātēs, *um*
 stanoviten *cōnstāns*, *antis*
 stanovitnost *cōstantia*, *ae*; *sta-*
bilitās, *ātis*
 star *vetus*, *eris*; (= starodavni)
antīquus 3; star (po letih)
nātus 3; starejši (*nātū*) *māior*;
 stari vek *antīquitās*, *tātis*
 starejšina *pater*, *is*; *senātor*, *ōris*
 starejšinstvo *senātus*, *ūs*
 starodavnost *antīquitās*, *ātis*
 starost (siva) *senectūs*, *ūtis*; tudi
senex, *is* po 182, 1; (= doba)
aetās, *ātis*
 starši *parentēs*, (*i*)*um*

stati *stāre*; *cōnstāre* (= veljati);
 - na strani *adesse*; stane me
 (rano) *mihi stat (vulnere)*
 staviti *pōnere, statuere* 253
 stiskati *premere*
 storiti *facere, reddere*; *inferre*
 (*iniūriam*)
 strah *metus, ūs*; *timor, ōris*; v
 strahu tudi: *trepidus* 3
 strahopeten *ignāvus* 3
 stran *latus, eris*; *pars, partis*;
 na strani stati *adesse*; na
 obeh straneh *utrimque*; od
 strani *ā (ab) latere*; od vseh
 strani *undique*
 stranka *factiō, ōnis*; *pars, partis*
 (tudi plur.)
 strast *cupiditās, ātis*; *libīdō, inis*
 straža *vigilia, ae* (nočna); *statiō,*
ōnis (equitum)
 strela *fulmen, inis*
 strelivo *tēla, ōrum*
 striči *tondere*
 Strimon *Strymō(n), onis*
 strogost *sevēritas, ātis*
 stroški, na državne stroške *pū-*
blicē, publicō sūmptū
 strup *venēnum, ī*
 studi se mi *taedet mē* 222
 stvar *rēs, rei*
 Sula *Sulla, ae*
 sužnost *servitūs, ūtis*
 Svebi *Suebī, ōrum*, germanski
 narod
 svečenik *sacerdōs, ōtis*
 svēt, svetâ *mundus, ī*
 svet (dobri), sveta *cōnsilium, ī*
 svet adj. *sāctus* 3; *sacer* 224,
 p 5 (7)
 svetišče *templum, ī; delūbrum, ī*

svetiti *lūcēre*
 sveloskrunstvo *sacrilegium, ī*
 svoboda *libertās, ātis*
 svoboden *liber* 3
 svojevoljno *suā sponte*

Šator *tabernāculum, ī*
 ščediti *parcere* 226
 ščit *scūtum, ī; clipeus, ī*
 ščititi *tuērī*
 še *etiam*; še ne *nōndum*
 šega *mōs, mōris*
 šele *dēmum*
 širok *lātus* 3
 škoda *dētrīmentum, ī*
 škodljiv *noxius* 3
 škrlat *purpura, ae*
 škrlaten *purpureus* 3
 štediti = ščediti
 šteti (v, med) *numerāre (in z*
abl.), putāre, itd. 204 c in p.;
 - komu za (v) kaj *tribuere*
itd. 236; *esse (z gen.)* 216
 številen *frequēns, entis*
 številnost, število *numerus, ī*

Tabor *castra, ōrum*
 tako *sīc, ita*
 talent *talentum, ī* (ca 5000 pred-
 vojnih K)
 Tarent *Tarentum, ī*
 tarentinski *Tarentinus* 3
 Tarkvinij *Tarquinius, ī*
 Tebanec, Tebljan *Thēbānus, ī*
 Tebe *Thēbae, ārum*
 tebanski, tebski *Thēbānus* 3;
 gen. subst. *Thēbānus, ī in*
Thēbae, ārum
 teči *currere; fluere*

- tek *cursus*, *ūs*; v teku let *intrā annōs*
- tekmovati *certāre*; *aemulārī* 197
- telesen gen. subst. *corpus*, *oris*
- telo *corpus*, *oris*
- Temistoklej *Themistoclēs*, *is*
- ter *et*, *atque*, *ac*, *que*; ter ne *neque*, *nec*
- terjati *flāgitāre*, *pōstulāre*
- Termopile *Thermopylae*, *ārum*
- Tesalci *Thessalī*, *ōrum*
- tešiti *explēre* (*odium*)
- Tevtoni *Teutonī*, *ōrum*; *Teutonēs*, *um*, germanski narod
- težek *gravis*, *e*; *difficilis*, *e*; težko prenašati *aegrē ferre*
- težiti *studēre* 226
- Tiber *Tiberis*, *is*
- Tiberij *Tiberius*, *ī*
- tikati se (česa) *pertinēre* (*ad*)
- tilnik *cervīx*, *icis*
- Timoleont *Timoleōn*, *ontis*, korintski vojskovodja
- Timotej *Timotheus*, *ī*, atenski vojskovodja
- Tir *Tyrus*, *ī*
- tiran *tyrannus*, *ī*
- tiranstvo *tyrannis*, *idis*
- Tirci *Tyrī*, *ōrum*
- tirski *Tyrius* 3, gen. *Tyriōrum*
- Tisafern *Tissaphernēs*, *is*, peržanski satrap
- Tit *Titus*, *ī*
- tla *solum*, *ī*; *humus*, *ī*; *terra*, *ae*
- toda *sed*
- tolažiti *cōnsōlārī* 198
- tolik *tantus* 3
- toliko *tantum*; *tot* (po številu); toliko - kolikor *tantum - quantum*; *tot - quot*
- torej *igitur*, *itaque*; *proinde* pred imper. (konj.)
- tostran *citrā*, *cis*
- tostranski *cisalpīnus* 3, *citerior*, *us*
- tovariš *socius*, *ī*; (v službi) *collēga*, *ae*
- tovorni, tovorna živina *iūmentum*, *ī*
- tožiti o čem (*con*)*querī* (*rem*, *dē rē*); - koga *accūsāre*, *arcessere*, *reum facere*, *pōstulāre* 221
- Tracija *Thracīa*, *ae*
- traški *Thracīus* 3; gen. subst. *Thracēs*, *um*
- trčiti skupaj *congregī*
- trden *fīrmus* 3
- trditi *dicere*, *affirmāre*, *contendere*
- trdnost *fīrmitās*, *ātis*
- trdovratnost *pertinācia*, *ae*
- treba je *oportet*; *opus est* 248
- tretjina *tertia* (*ae*) *pars* (*tis*)
- trg (véliki) *forum*, *ī*
- trgovec *mercātor*, *ōris*
- tribun *tribūnus*, *ī*
- tridnevje *triduum*, *ī*
- trinožnik *tripūs*, *tripodis* m.
- trofeja (znamenje zmage) *tropaeum*, *ī*
- Troja *Trōīa*, *ae*
- Trojanec *Trōiānus*, *ī*
- trojanski *Trōiānus* 3, *Trōicus* 3
- trojni *triplex*, *icis*
- trošek *sūmptus*, *ūs*; na državne tr. *pūblicē*
- troveslača (*nāvis*, *is*) *trirēmis*, *is*
- trud *labor*, *ōris*; *opera*, *ae*
- truditi se *labōrāre*, *operam dare*
- truplo *corpus*, *oris*

tu, tukaj *hic*
 Tucidid *Thūcȳdidēs*, *is*
 tudi *etiam*, *quoque*; tudi ne
neque, *nec*
 tuj *aliēnus* 3 (*ab aliquō*)
 Tul Hostilij *Tullus* (*ī*) *Hostilius* (*ī*)
 Tulij [*Servius*, *ī*] *Tullius*, *ī*
 Tulija *Tullia*, *ae*
 Tuskulanum *Tūsculānum*, *ī* (Ci-
 ceronovo posestvo v Tuskulu)
 tužen *trīstis*, *e*

Ubiti *caedere*, *occidere*, *inter-*
ficere

uboštvo *paupertās*, *ātis*
 učen *doctus* 3; ali z *disciplīna*
 učenec *discipulus*, *ī*
 učenjak *doctus*, *ī*
 učenje *studium*, *ī*
 učnost *doctrīna*, *ae*; *disciplīna*
 učiniti *perficere*
 učitelj *magister*, *trī*
 učiteljica *magistra*, *ae*
 učiti *docēre*, pas. *īstituī*, *imbuī*;
 učiti se *discere* 203
 udariti jo *proficīscī*; udariti se
cōnfligere; - z vojsko *bellum*
īferre 227

udati se (usod) *cēdere*; (sovraž-
 niku) *sē dare*, *sē dēdere*, *sē*
trādere

udeležiti, udeleževati se *interesse*
 227

ugajati *placēre*

ugasniti itr. *exstinguī*

ugled *auctōritās*, *ātis*

ugoden *iūcundus* 3, *grātus* 3;
aequus 3 (*locus*), *prōsper* in
prōsperus 3 (*iūdicium*)

ugodnost *opportunitās*, *ātis*

uiti *effugere* 197 in p 1

ujeti *capere*

ujetnik *captivus*, *ī*

ukazati *iubēre*

ukrotiti *domāre*

umakniti se (*ex*)*cēdere*, *dēcēdere*,
abire, *exire*; 239

umet(el)nost *ars*, *artis*

umik *receptus*, *ūs*; znamenje
 dati za umik *signum receptui*
dare

umor *nex*, *necis*; *caedēs*, *is*

umoriti *occidere*, *interficere*

umreti, umirati *mori*, *mortem*
obire. - *occumbere*

uničiti *dēlere*, *corrumpere*, *per-*
dere; *opprimere* (*libertātem*,
hostem)

upanje *spēs*, *speī*

upati *spērāre*; upati *si audēre*

upepeliti *incendiō dēlere*

upor *sēditiō*, *ōnis*

upravljati *administrāre*

upropastiti *opprimere*, *praecipi-*
tāre

uravnati *temperāre*, *īstituere*; -

po *accommodāre ad*

uredba *īstitutum*, *ī*

urediti *cōstituere* (*rem*)

uslužiti se (komu) *merērī* (*dē*)

usmiljenje *miserīcordia*, *ae*

usmrtitev *caedēs*, *is*

usmrtiti *interficere*, *secūrī per-*
cutere; - se *mortem sibi cōnscī-*
scere (*īferre*), *sē ipsum vitā*
prīvāre

usoda *sors*, *tis*; *fortūna*, *ae*; (ža-
 lostna) *cāsus*, *ūs*

uspešno *prōsperē*

ustanovitelj *conditor*, *ōris*

ustanovili *condere, cōstituere*
ustanovitev mesta *urbs (is) con-*
dita (ae)

ustje *ōs, ōris*

utaboriti se *castra pōnere*

utrdba *castellum, ī*

uveriti *persuādēre* 226

uvideti *intellegere*

uživati *fruī, ūtī (patrōciniō);*
esse (dīgnitāte)

užugati *opprimere*

V *in, inter*; v (teku) *intrā*

vabilo *illecebra, ae; invitātiō,*
ōnis

vabiti *invitāre*

vaja *ūsus, ūs; exercitātiō, ōnis*

vajen *assuētus* 227, p; *consuētus*

3; - biti (= običavati) *solēre,*

cōnsuēvisse

varati *fallere. dēcipere*

varen (pred) *tūtus* 3 (*ā*)

varovati *tuērī dēfendere* 239, p 3

varovati se *cavēre* 231

varstvo *patrōcinium, ī; prae-*
sidium, ī, fidēs, eī (pūblica)

vas *vīcus, ī*

važen *gravis, e; māgnus* 3 (*rēs*);

važno je *interest* 223

včasi *nōnnumquam*

včera j *herī*

vdolbsti *īnsculpere, incīdere* 253

večen *aeternus* 3

večina *plērīque, plēraeque, plē-*
raque; māior-, māxima pars

večinoma *plērumque; māximam*
partem

večjidel *plērumque; (= večina)*

plērīque, plēraeque, plēraque

veda *disciplīna, ae; litterae, ārum*

vedeti *scīre, nōvisse, nōn ignārum*
esse; ne vedeti nescīre, ignō-
rāre

vedno *semper, perpetuō*

vedoma *sciēns, entis*

Veji *Vēī, iōrum*

vek, stari vek *antiquitās, ātis*

veleizdaja, veleizdajstvo *perdu-*

elliō, ōnis; laesa (ae) māiestās

(*ātis*) ali samo *māiestās*

veleti *iubēre*

velik *māgnus* 3

veljak *prīnceps, ipis*

veljati *valēre, vigēre; (= smatrati*

se) habērī, existimārī; esse,

cōnstāre

vendar *tamen, sed; doklej ven-*

dar? quoūsque tandem?

venec *corōna, ae*

Venuzija *Venusia, ae, mesto ob*

apulskem obrežju

Ver *Verrēs, is*

Vercingetorig *Vercingetorīx, īgis,*

galski prvak

verovati *crēdere*

ves *omnis, e, cūctus* 3; *tōtus* 3

vse do *ūsque ad*

veseliti *dēlectāre; - se gaudēre,*

laetārī 245

vesoljni *ūniversus* 3

vest *cōnscientia, ae*

vešč *perītus* 3

videti *vidēre, intellegere; naprej*

- prōvidēre, prōspicere

vinska trta *vītis, is*

viseti *pendēre*

visok *altus* 3; *excelsus* 3 (*sta-*

tūra); *māgnus* 3 (glede cene),

amplus 3 (*mūnus*)

vkrcati se *in nāvem ēscendere*

vlada *imperium*, *ī*, *dominātiō*,
ōnis

vladar *prīnceps*, *ipīs*; *rēctor*, *ōris*
vladoželjen *imperium*, *ī* in *cu-*
pidus 3

vnema *studium*, *ī*; *ārdor*, *ōris*
voditeljica *dux*, *ducis*

voditi *dūcere*, *regere* (*iuventū-*
tem); *praeesse* (*cīvitātī*)

vodnik *dux*, *ducis*

vodstvo, pod vodstvom koga
duce aliquō

vojak *mīles*, *itis*

vojaški gen. *mīlitum*

vojaštvo *rēs militāris* (*bellica*)

vojen gen. subst. *bellum*, *ī*

vojevati *gerere* (*bellum*)

vojna *bellum*, *ī*; - z morskimi ro-
parji *bellum praedōnum*

vojska *exercitus*, *ūs*

vojskovati se *bellum gerere*

vojskovodja *dux*, *cis*; *imperātor*,
ōris

volja *voluntās*, *ātis*, *arbitrium*, *ī*;
proti volji *iniūssū*; proti svoji
volji *invitus* 3

Voluzen *Volusēnus*, *ī*

vprašati (*inter*)*rogāre*, *quaerere*
(*dē*, *ex*): - za svet *cōnsulere*
vpričo *cōram*

vrata *porta*, *ae*

vreči *iacere*, *cōnicere*; - pod *sub-*
icere 227; - proč *prōicere*

yreden *dignus* 3 (*rē*); - biti *esse*
vrednost *pretium*, *ī*

vrl *strēnuus* 3, *bonus* 3 (*cīvis*,
animus)

vrlina *virtūs*, *ūtis*

vrnitev *reditus*, *ūs*

vrniti *reddere*; - se *redire*, *reverti*

vrsta *genus*, *eris*

vršiti = izvršiti

vsaditi *inserere*

vsaj *quidem*, *certē*, *saltem*

vsak *quisque*, *quīvis*; *omnis*, *e*;
vsako leto *quotannis*; vsak dan
cotīdiē

vsakovrsten *omnium generum*
vselej *semper*

vsled *ob*, *propter*, *ex*; sam abl.
vstopiti *intrāre*

vzdržati, vzdržavati *abstinēre*;
- se *abstinēre* (*sē*) 239, a

vzeti *sūmere*, *capere* (*urbem*),
accipere; - nase *subīre*; - s seboj
dūcere, *efferre sēcum*; - za ženo
aliquam uxōrem dūcere; - za
moža *nūbere* 226; - v hišo *reci-*
pere tēctō

vzgajati *educāre*

vzglede *exemplum*, *ī*

vzklikniti *exclāmāre*

vzljubiti se *probārī* (*alicui*)

vzprejeti *accipere*

vzrok *causa*, *ae*.

Za *prō*; *ad*; *secundum*; *post*; *dē*;

(časovno) *temporibus*, *aetate*

zabava *voluptās*, *ātis*

zabosti *dēfigere* 253

zabraniti *occurrere* (*cōnsiliō*)

začetek *initium*, *ī*

začeti *incipere* (151, p); *suscipere*
(*bellum*); *commitere*, *inīre*
(*proelium*); *orīrī*, *initium fa-*
cere (*ā*)

začetnik (rodu) *auctor*, *ōris*

zadaj, od zadaj *ā tergō*

zadati, -dajati *inicere* (*metum*);
cōnsciscere (*mortem*)

zadene me kaj *incidō in rem*;
afficior (poenā)

zadeva *rēs, rei*

zadnji *posterus* 3, *ultimus* 3; vsi
do zadnjega *omnēs ad ūnum*
zadostovati *satīs esse, sufficere*
zadovoljen *contentus* 3; - sem
tudi: *mē nōn paenitet (piget)*
222

zagledati *cōnspicere, animadver-*
tere

zagovarjati *dēfendere*

zahvaliti (se) *grātiās agere alicui*
zakaj? *cur?* = kajti *nam, enim*
zakon *lex, legis* (= postava); *ma-*
trimonium, ī

zakriviti *committere*

Zama *Zama, ae*, afriško mesto
zanašati se (*cōn*)*fīdere* 225, b
in p; zanašajoč se (na) *frētus,*
(*cōn*)*fīsus (rē)*

zanesti *dēferre*

zaničevati *contemnere, dēspicere;*
prō nihilō habēre

zanikaren *nēquam*

zanikati *negāre*

zapadni *occidentis* (gen.)

zapaziti *animadvertere*

zapiski *ācta, ōrum*

zapoditi v beg *fugāre; (con)ver-*
tere-, cōnicere in fugam

zapoved *lex, legis*; = zapovedo-
vanje *imperium, ī*

zapustiti, -puččati *relinquere, dē-*
serere; dēcēdere, ēgredi 239, a,
zaradi *propter, causā, ob*; -tega
propterea, quam ob rem, eā
dē causā

zaročiti (s, z) *dēspondēre (alicui)*

zarota *cōniūrātiō, ōnis*

zarotiti se *cōniūrāre*

zasesti *occupāre*

zaslepiti *occaecāre*

zasluga *meritum, ī*; velike za-
sluge si pridobiti (za) *bene*
merērī (dē)

zaslužen *bene meritus* 3

zaslužiti *dignum esse* 248

zasmeh *lūdibrium, ī*

zastonj *grātīs*

zastopati *agere (causam)*

zastran *per*

zaščita *praesidium, ī*

zatožiti *accūsāre* 221

zatrjevati *dīcere; cōnfīrmāre, af-*
fīrmāre

zaupanje *fīdūcia, ae; fidēs, et;*
- imeti do koga *fidem habēre*
alicui

zavarovati *cōnfīrmāre*

zavest *cōnscientia, ae*

zaveza *societās, ātis; foedus, eris*

zaveznik *socius, ī*

zavidati *invidēre* 228

zavojsčiti *bellō persequi; bellum*
īferre 227

zavrteti se *volvī*

zaznamovati *sīgnificāre*

zaznavati *percipere, cōgnōscere*

zažgati *incendere*

zbežati (*cōn*)*fugere*

zbirati *cōgere (exercitum)*

zboleti *morbō implicārī, - affici*

zbor *conventus, ūs*

zbrati *colligere, congregāre, cō-*
gere; zbrani očetje patrēs cōn-
scriptī

zdeti se *vidērī*

zdrav *sānus* 3. *salūber, bris, bre;*

- biti *valēre*

zdravilo *remedium*, *ī*, *medicā-
mentum*, *ī*
zdraviti *medērī* 226, *sānāre*
zdravje *valētūdō*, *inis*; *salūs*, *ūtis*
zdravnik *medicus*, *ī*
združen *ūniversus* 3, *cōniūnctus* 3
združiti, združevati *cōniungere*
zединiti se *convenit* 201
Zela *Zēla*, *ae*, mesto ob armen-
ski meji
zelo *admodum*, *valdē*, *māgnopere*
zemljekrog *orbis(is) terrārum*
zemljišče *ager*, *agrī*
zet *gener*, *erī*
zgoditi se *fieri*
zgodopis *historia*, *ae*
zgodopisec (*rērum*) *scriptor*, *ōris*
zgodovina *historia*, *ae*
zgovoren *ēloquēns*, *entis*
zgovornost *ēloquentia*, *ae*
zgrabiti *comprehendere*; - za *cor-
ripere (rem)*; - se *manum (-ūs)*
cōnserere
zgraditi *aedificāre (clāssem, nā-
vem)*, *exstruere*; *facere (pon-
tem in flūmine)*
zgruditi se *corruere*, *concidere*
zibel *cūnae*, *ārum*
zid, zidovje *mūrus*, *ī*; *moenia*,
ium
zidati *aedificāre*
zima *hiems*, *is*
zlasti *praecipuē*, *māximē*, *im-
primis*
zlat *aureus* 3
zlato *aurum*, *ī*
zlo *malum*, *ī*; *miseria*, *ae*; (= na-
paka) *vītiūm*, *ī*
zločin *scelus*, *eris*
zlorabiti *abūtī*

zmaga *victōria*, *ae*
zmagalec *victor*, *ōris*; *superior*,
ōris
zmanjšati *obtrēctāre (laudī)*
zmerjati *incredpāre*
zmernost *temperantia*, *ae*, *mode-
rātiō*, *ōnis*
zmota *error*, *ōris*
značaj *mōrēs*, *um*; *ingenium*, *ī*
značajan *summā cōnstantiā*; *cōn-
stāns*, *antis*
znamenit *nōbillis*, *e (rēgia)*; *īn-
signis*, *e*; *memorābilis*, *e*
znamenje *sīgnūm*, *ī*; zmagalno -
tropaeum, *ī*
znan *notus* 3; znano je *cōnstat*
znanje (= veda) *scientia*, *ae*; *nō-
titia*, *ae*
znesti, znositi *comportāre*, *cōn-
ferre*
zrak *aura*, *ae*; *āēr*, *āeris*
zvest *fidēlis*, *e (memoria)*; *fī-
dus* 3
zvestoba *fidēs*, *eī*
zvezda *stella*, *ae*; *sīdus*, *eris*
zvijača *dolus*, *ī*
zvijačno *dolō*.
Žalost *dolor*, *ōris*; *trīstitia*, *ae*;
maeror, *ōris*
žalosten *miser* 3
žalovati (nad) *dolēre*, *lūgēre* 198
žareti *ārdēre*, *flagrāre (cupiditāte)*
že *iam*
žeja *sitis*, *is*
žeja me (po čem) *sitiō* 4 (*rem*)
železo *ferrum*, *ī*; v železje vko-
vati *catēnās inicere (alicuī)*
željno *cupidē*
želod *glāns*, *glandis* (nav. pl.)

žena, ženska *mulier, eris; fēmina, ae; uxor, ōris*

žezlo, pod svoje žezlo spraviti
sub (in) potestātem suam redigere

žito *frūmentum, ī; rēs (reī) frūmentāria (ae)*

žival *animal, ālis; bēstia, ae*
(nasprotje *homo*)

živeti *vīvere* 246, p

živež, dovažanje živeža *comme-*

ātus, ūs

živilo *alīmentum, ī, cibus, ī; pl. tudi: cibāria, ōrum*

živina tovarna *iūmentum, ī*
življenje *vīta, ae*; na življenje in smrt tožiti *capitis accūsāre*

životinja *animal, ālis; animāns, antis*

žrebat *sortīrī*

žrtvovati *immolāre*

žveplo *sulphur, uris.*